

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

**ZDRAVSTVENO-STATISTIČKI
PODACI
DUBROVAČKO-NERETVANSKE
ŽUPANIJE ZA 2013. GODINU**

Dubrovnik, 2015.

**ZAVOD ZA JAVNO ZDRAVSTVO
DUBROVAČKO-NERETVANSKE ŽUPANIJE**

**20 001 Dubrovnik
Dr. Ante Šercera 4A
p.p. 58**

tel. 020 341 000
fax 020 341 099
e-mail: ravnateljstvo@zzjzdnz.hr

www.zzjzdnz.hr

Dubrovnik, 2015.

Pri korištenju podataka molimo obavezno navesti izvor.

SADRŽAJ

1.	STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI	5
1.1.	Struktura i broj stanovnika	6
1.2.	Prirodno kretanje stanovništva	8
2.	SMRTNOST STANOVNIŠTVA	25
2.1.	Smrtnost dojenčadi i broj mrtvorodne djece	26
2.2.	Uzroci smrti opće populacije	28
3.	BOLESTI CIRKULACIJSKOG SUSTAVA (kardiovaskularne bolesti)	36
3.1	Bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti	37
3.2.	Bolesti cirkulacijskog sustava kao uzroci smrti	38
4.	NOVOTVORINE	39
4.1.	Incidencija raka.....	40
4.2.	Zloćudne novotvorine u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti	43
5.	OZLJEDE, OTROVANJA I OSTALE POSLJEDICE VANJSKIH UZROKA	44
5.1.	Ozljeđe i otrovanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti	45
5.2.	Nasilne smrti	46
6.	DUŠEVNI POREMEĆAJI I POREMEĆAJI PONAŠANJA	48
6.1.	Duševni poremećaji u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti	49
6.2.	Samoubojstva	50
7.	STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA	52
8.	PORODI	72
9.	PREKIDI TRUDNOĆE	77
10.	BOLESTI OVISNOSTI	82
11.	RAD U PREVENTIVNOJ I SPECIFIČNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI ŠKOLSKE DJECE, MLADEŽI I STUDENATA	87
12.	ZARAZNE BOLESTI, CIJEPLJENJA I DDD MJERE	90
13.	ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA	96
14.	DJELATNOST SLUŽBE ZA MIKROBIOLOGIJU	108

1. STANOVNIŠTVO I VITALNI DOGAĐAJI

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine Dubrovačko-neretvanska županija (DNŽ) ima 122.568 stanovnika ili 68,8 stan./km² (68,8 stan./km² u 2001.), od čega 64,0% živi u 5 gradova i 36,0% u 17 općina. Broj stanovnika manji je za 0,2% nego 2001. Najveći pad broja stanovnika zabilježen je u općinama Pojezerje (-19,6%), Trpanj (-17,2%) i Zažablje (-17,0%), a najveći porast u općini Župa dubrovačka (25,0%) i gradu Metkoviću (9,1%).

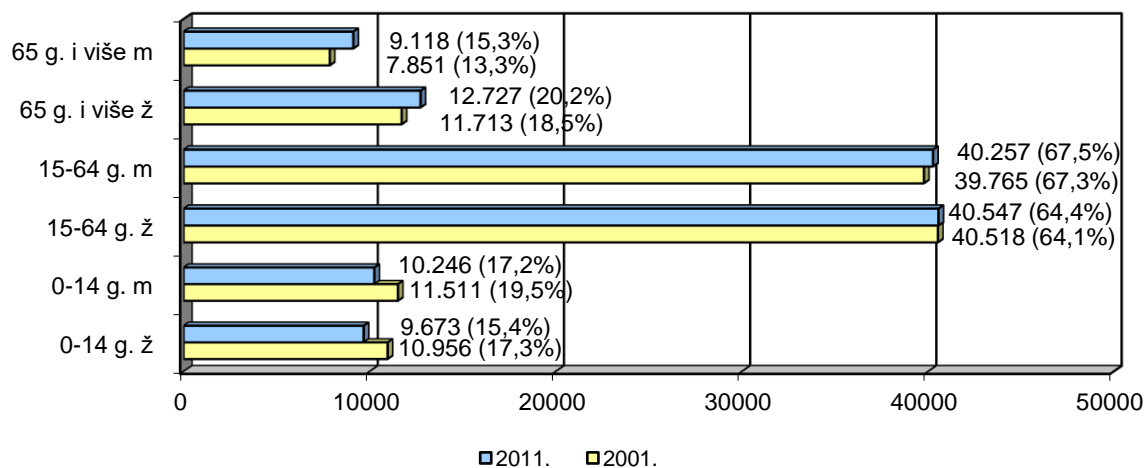
Prema spolu 48,6% stanovnika je muškog spola, a 51,4% ženskog. U dobnoj strukturi stanovništva 16,3% su osobe u dobi 0-14 godina (15,2% u Republici Hrvatskoj (RH)), 65,9% u dobi 15.-64. godine (67,1% u RH) i 17,8% od 65 godina i više (17,7% u RH). U 2011. u usporedbi s popisom iz 2001. g. prisutan je pad broja djece u dobi do 14. g. za 11,3%, porast broja osoba u dobi 15.-64. g. za 0,7% i porast broja osoba u dobi 65 godina i više za 11,7%. Najstariju populaciju imaju općine Janjina (36,1%), Mljet (28,2%), Trpanj (27,6%) i Dubrovačko primorje (26,3%), dok najmanje starijih osoba imaju Župa dubrovačka (11,7%) i Metković (13,2%).

Od 1987. do 2003. godine stopa nataliteta u DNŽ pada. U razdoblju od 2003. do 2008. godine bilježi se blagi porast stope nataliteta, od 2008. do 2010. stopa stagnira, a od 2011. godine pada. U razdoblju od 1987. do 2003. stopa mortaliteta je u padu, od 2003. je u blagom porastu, a od 2011. veća je od stope nataliteta. Kretanje prirodnog prirasta u navedenom razdoblju je u padu, a od 2011. je negativan (slika 5).

U 2013. godini u Republici Hrvatskoj stopa nataliteta bila je 9,4/1.000 stanovnika, stopa smrtnosti 11,8 ‰ i stopa prirodnog prirasta -2,5 ‰.

U 2013. godini prirodni prirast (više rođenih nego umrlih) bio je pozitivan u Župi dubrovačkoj (9,1/1.000 stan.), Metkoviću (4,1), Kuli Norinskoj (4,0), Lumbardi (3,3), Opuzenu (0,6) i Konavlima (0,1). Najveći prirodni pad (više umrlih nego rođenih) zabilježen je u Smokvici (-15,3/1.000 stan.), Trpnju (-12,5), Mljetu (-11,9) Dubrovačkom primorju (-9,2), Veloj Luci (-8,5) i Janjini (-7,3).

1.1. Struktura i broj stanovnika

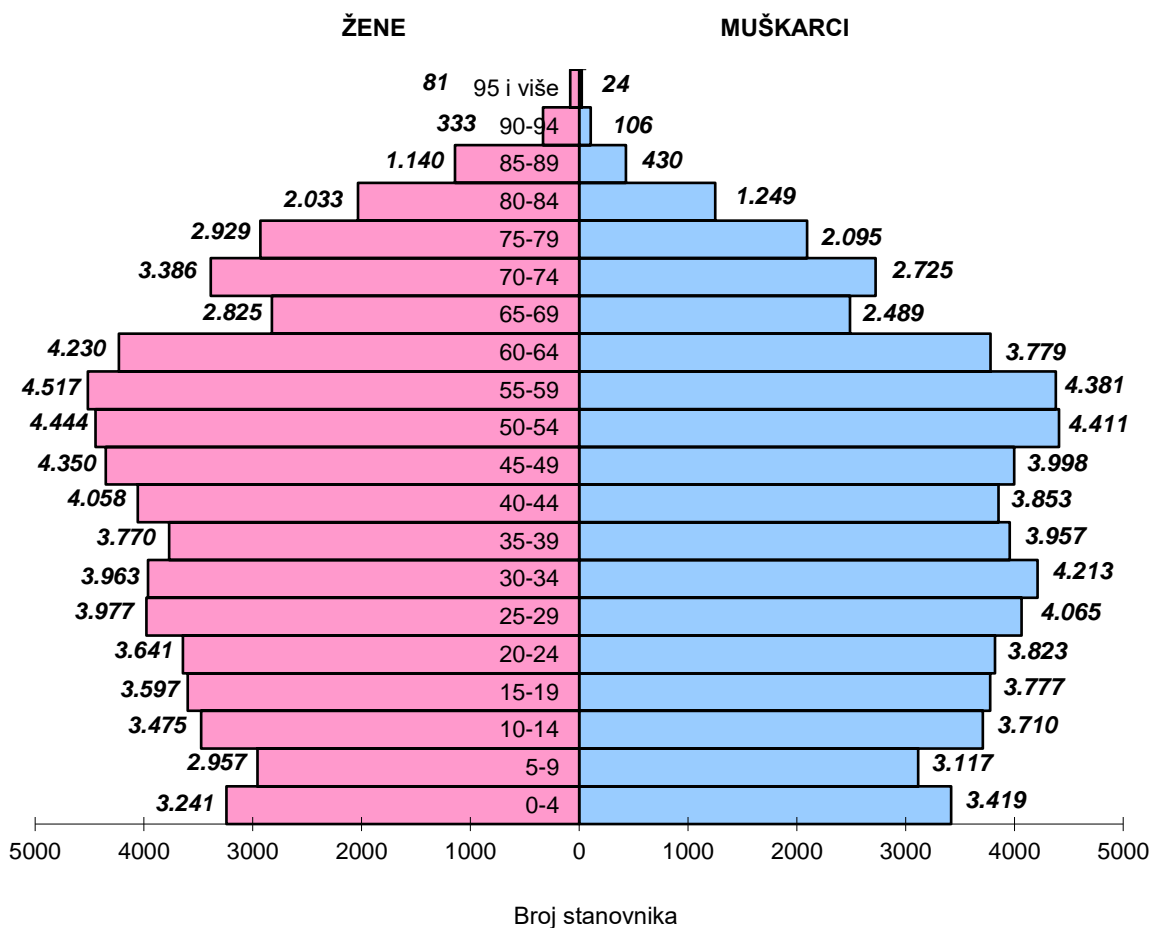

Slika 1. Struktura stanovništva po dobi i spolu u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, popis 2001. i 2011. godine

Tablica 1. Broj stanovnika u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije prema popisu stanovništva 2001. i 2011. godine

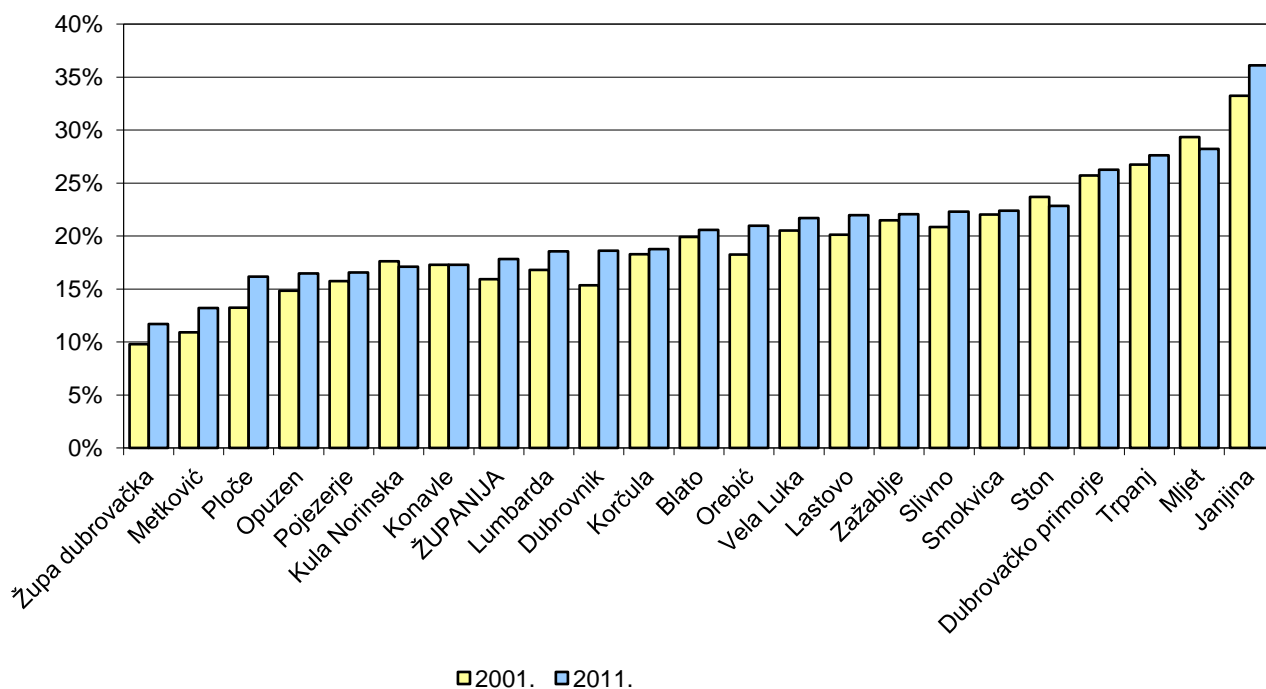
Grad/općina	Broj stanovnika		Razlika 2011./2001.		Stanovništvo 2011. prema dobi		
	2001.	2011.	Broj	%	0-14 g.	15-64 g.	65 g. i više
Blato	3.680	3.593	-87	-2,4	540	2.314	739
Dubrovačko primorje	2.216	2.170	-46	-2,1	329	1.271	570
Dubrovnik	43.770	42.615	-1.155	-2,6	6.360	28.327	7.928
Janjina	593	551	-42	-7,1	45	307	199
Konavle	8.250	8.577	327	4,0	1.415	5.679	1.483
Korčula	5.889	5.663	-226	-3,8	827	3.774	1.062
Kula Norinska	1.926	1.748	-178	-9,2	309	1.140	299
Lastovo	835	792	-43	-5,1	104	514	174
Lumbarda	1.221	1.213	-8	-0,7	191	797	225
Metković	15.384	16.788	1.404	9,1	3.495	11.075	2.218
Mljet	1.111	1.088	-23	-2,1	121	660	307
Opuzen	3.242	3.254	12	0,4	558	2.160	536
Orebić	4.165	4.122	-43	-1,0	617	2.641	864
Ploče	10.834	10.135	-699	-6,5	1.599	6.898	1.638
Pojezerje	1.233	991	-242	-19,6	178	649	164
Slivno	2.078	1.999	-79	-3,8	302	1.251	446
Smokvica	1.012	916	-96	-9,5	123	588	205
Ston	2.605	2.407	-198	-7,6	372	1.485	550
Trpanj	871	721	-150	-17,2	94	428	199
Vela Luka	4.380	4.137	-243	-5,5	598	2.642	897
Zažablje	912	757	-155	-17,0	127	463	167
Župa dubrovačka	6.663	8.331	1.668	25,0	1.615	5.741	975
ŽUPANIJA	122.870	122.568	-302	-0,2	19.919	80.804	21.845

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, Popis stanovništva 2011. godine

Slika 2. Stablo života stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije prema popisu 2011. godine

Slika 3. Udio stanovnika u dobi od 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u gradovima i općinama prema popisu stanovništva 2001. i 2011. godine

1.2. Prirodno kretanje stanovništva

Tablica 2. Prirodno kretanje stanovništva u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2001. do 2013. godine

APSOLUTNI PODACI	GODINE												
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.*	2012.	2013.
Rođeni	1.288	1.191	1.128	1.274	1.259	1.352	1.313	1.468	1.388	1.438	1.273	1.329	1.255
Živorodeni	1.282	1.187	1.123	1.264	1.251	1.340	1.308	1.462	1.381	1.433	1.272	1324	1252
Mrtvorodeni	6	4	5	10	8	12	5	6	7	5	1	5	3
Ukupno umrli	1.183	1.225	1.283	1.211	1.256	1.216	1.238	1.323	1.239	1.294	1.284	1371	1.314
Umrli dojenčad	6	6	8	2	7	8	8	6	6	8	5	4	6
Prirodni prirast	99	-38	-160	53	-5	124	70	139	142	139	-12	-47	-62
Sklopljeni brakovi	565	644	656	568	636	676	710	648	697	632	656	664	599
Rastavljeni brakovi	98	72	81	86	96	97	94	101	140	88	98	79	107
STOPE													
Mortinatalitet (mrtvorodeni / 1.000 živorođenih)	4,7	3,4	4,5	7,9	6,4	9,0	3,8	4,1	5,1	3,5	0,8	3,8	2,4
Natalitet (živorođeni / 1.000 stanovnika)	10,4	9,7	9,1	10,3	10,2	10,9	10,6	11,9	11,2	11,7	10,4	10,8	10,2
Mortalitet (umrli / 1.000 stanovnika)	9,6	10,0	10,4	9,9	10,2	9,9	10,1	10,8	10,1	10,5	10,5	11,2	10,7
Prirodni prirast (na 1.000 stanovnika)	0,8	-0,3	-1,3	0,4	0,0	1,0	0,6	1,1	1,2	1,1	-0,1	-0,4	-0,5
Umrli dojenčad (na 1.000 živorođenih)	4,7	5,1	7,1	1,6	5,6	6,0	6,1	4,1	4,3	5,6	3,9	3,0	4,8
Vitalni indeks (živorođeni na 100 umrlih)	108,4	96,9	87,5	104,4	99,6	110,2	105,7	110,5	111,5	110,7	99,1	96,6	95,3
Rastavljeni brakovi na 1.000 sklopljenih brakova	173,5	111,8	123,5	151,4	150,9	143,5	132,4	155,9	200,9	139,2	149,4	119,0	178,6

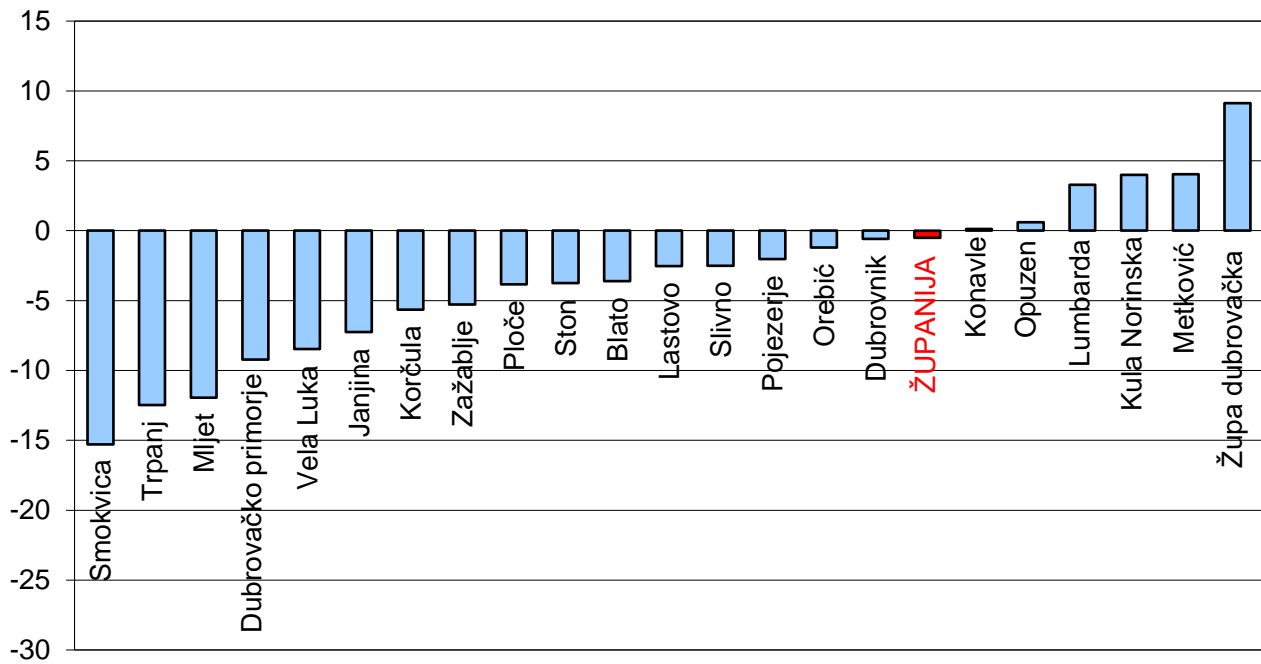
Stope izračunate prema Popisu stanovništva 2001. godine
*od 2011. godine stope izračunate prema Popisu stanovništva 2011. godine
Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

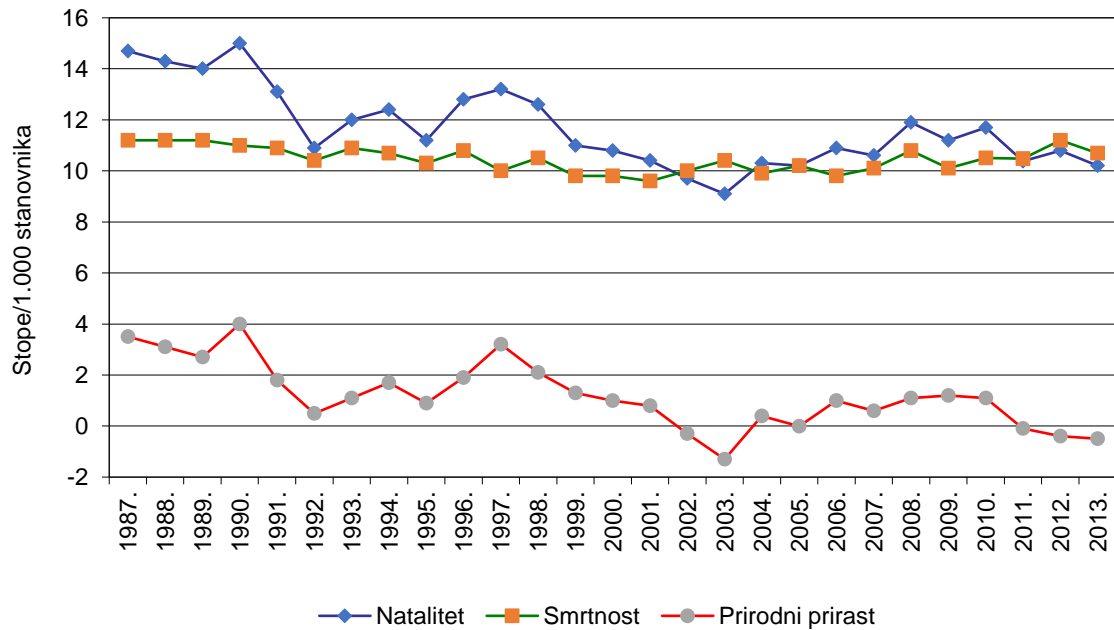
Tablica 3. Stope prirodnog prirasta stanovništva u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u razdoblju od 2001. do 2013. godine

	GODINE												
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.*	2012.	2013.
Dubrovnik	-0,2	-1,1	-2,1	0,3	-0,4	1,5	-0,6	-0,4	0,9	-0,2	0,5	0,1	-0,6
Korčula	-1,4	-4,4	-2,4	-3,1	-3,9	-1,5	-3,2	-3,4	-1,2	-2,9	-1,9	-2,6	-5,7
Metković	8,1	8,3	4,6	5,5	6,1	5,9	5,9	7,2	6,7	5,9	2,9	4,5	4,1
Opuzen	2,2	6,2	2,5	0,9	-0,3	-4,3	-2,8	-2,8	-0,3	0	-0,9	0,3	0,6
Ploče	4,9	1,5	0,3	1,7	1,3	2,4	2,7	0,6	0,5	0,6	-0,2	-3,8	-3,8
GRADOVI	2,1	1,1	-0,3	1,3	0,8	2,0	0,8	0,9	1,8	0,9	0,7	0,3	-0,3
Blato	-2,7	-5,4	-2,7	0,8	-6,5	-6,5	-4,1	-1,9	-5,2	-0,8	-0,3	-0,8	-3,6
Dubrovačko primorje	-9,9	-5,0	-9,9	-9,5	-1,8	-5,0	-4,5	-3,2	2,3	0	-8,3	-7,8	-9,2
Janjina	-15,2	-15,2	-5,1	-16,9	-6,7	-6,7	-21,9	-21,9	-15,2	-5,1	-23,6	-12,7	-7,3
Konavle	-0,6	-2,8	-4,0	1,6	1,1	0,4	2,9	4,0	0,8	5,5	2,2	1,7	0,1
Kula Norinska	-0,5	-1,6	-2,1	-2,6	0	-1,0	-3,6	2,1	-5,7	1,0	0,6	5,7	4,0
Lastovo	-6	-8,4	-7,2	-12,0	-1,2	-8,4	-4,8	-8,4	-3,6	-1,2	-6,3	-7,6	-2,5
Lumbarda	4,9	-2,5	-4,9	1,6	-9,8	-10,6	-4,9	-1,6	4,1	-2,5	-2,5	-2,5	3,3
Mljet	-13,5	-10,8	-11,7	-13,5	-12,6	-8,1	-11,7	-9,9	-7,2	-16,2	-8,3	-11,0	-11,9
Orebić	0	-4,1	-3,6	-2,2	-0,7	-1,4	1,2	-1,2	-1,7	-1,0	-4,4	-6,6	-1,2
Pojezerje	-4,9	-0,8	-0,8	6,5	-1,6	-3,2	0,8	-0,8	1,6	-3,2	-10,1	-3,0	-2,0
Slivno	-4,3	-1,4	-6,3	-10,1	-1,4	1,4	3,4	5,3	-2,4	0	-11,0	-2,0	-2,5
Smokvica	-1	-4,0	-11,9	-9,9	-7,9	1,0	-3,0	-4,9	-2,0	-5,9	-5,5	-14,2	-15,3
Ston	-7,7	-9,2	-6,9	-8,8	-5,4	-2,7	-3,8	-1,5	-5,4	-3,1	-2,1	-5,4	-3,7
Trpanj	-4,6	-6,9	-2,3	-1,1	-25,3	-4,6	-11,5	-10,3	-9,2	-11,5	-13,9	-13,9	-12,5
Vela Luka	-2,7	-3,4	-2,1	0,5	-4,1	-2,1	-2,5	-1,6	-4,6	-4,8	-6,5	-6,5	-8,5
Zažablje	-3,3	-2,2	-12,1	-3,3	0	-1,1	0	-2,2	0	1,1	-5,3	-6,6	-5,3
Župa dubrovačka	7,1	5,1	6,2	7,5	7,5	7,8	10,5	14,9	13,2	14,7	7,7	6,2	9,1
OPĆINE	-1,6	-2,9	-3,1	-1,1	-1,6	-0,8	0,1	1,5	0	1,5	-1,5	-1,7	-1,1
ŽUPANIJA	0,8	-0,3	-1,3	0,4	0	1,0	0,6	1,1	1,2	1,1	-0,1	-0,4	-0,5

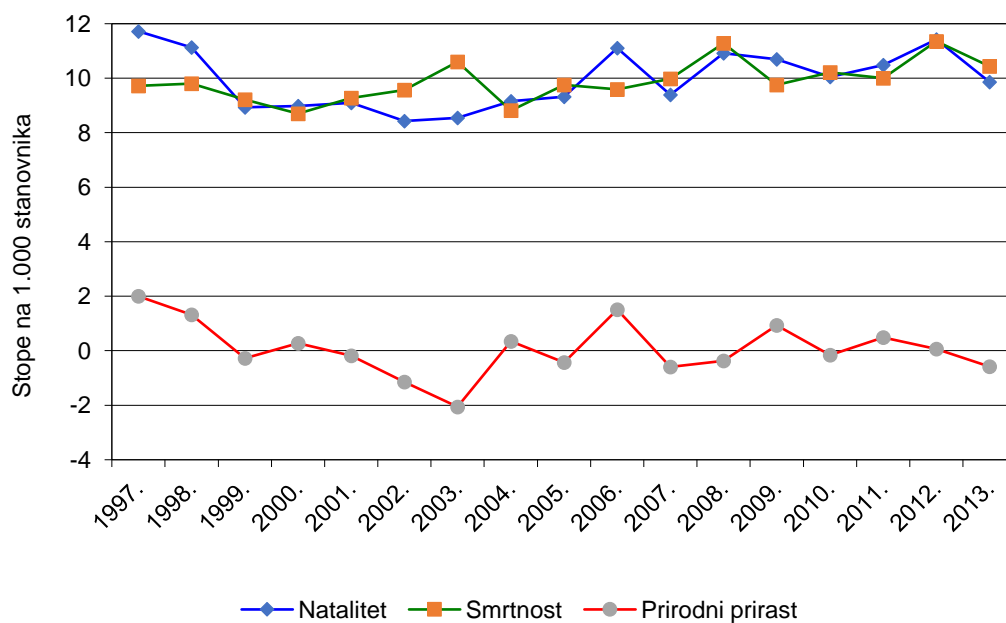
Stope izračunate prema Popisu stanovništva 2001. godine
*od 2011. godine stope izračunate prema Popisu stanovništva 2011. godine
Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

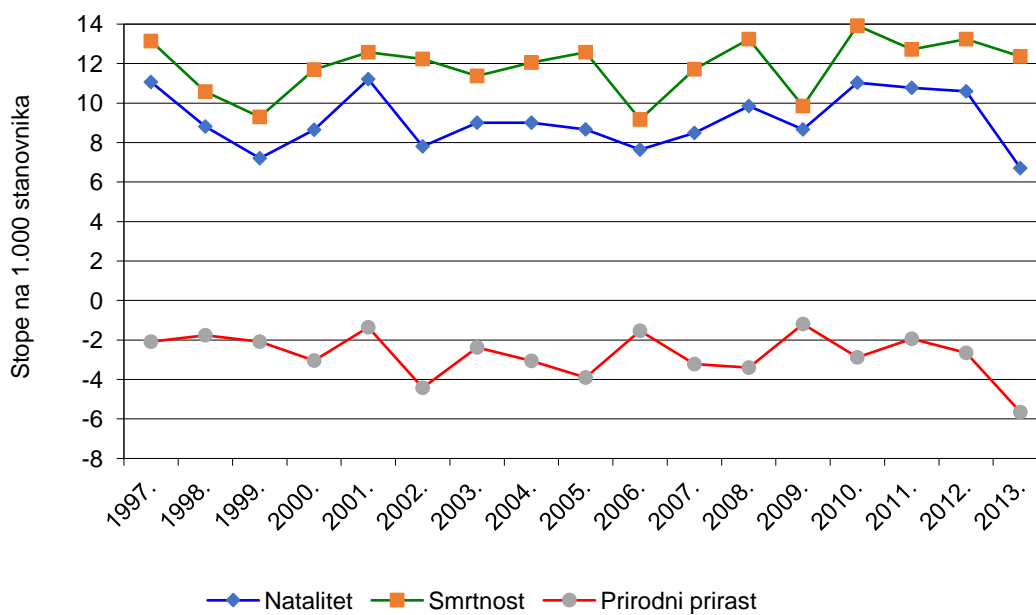
Slika 4. Stope prirodnog prirasta u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2013. godini

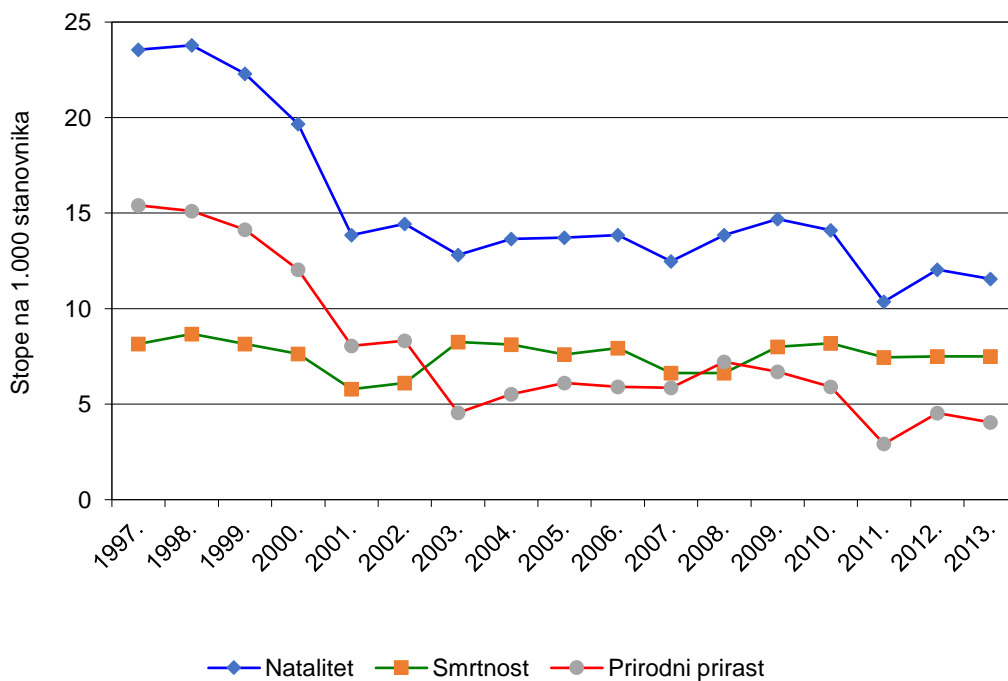
Slika 5. Stope prirodnog kretanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1987. do 2013. godine

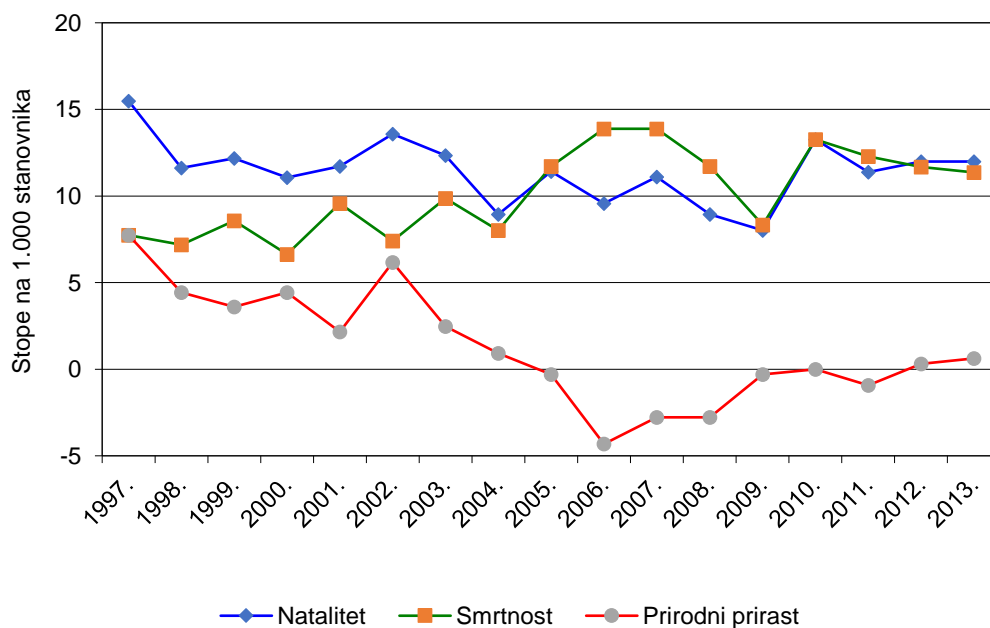
Slika 6. Stope prirodnog kretanja u gradu Dubrovniku od 1997. do 2013. godine

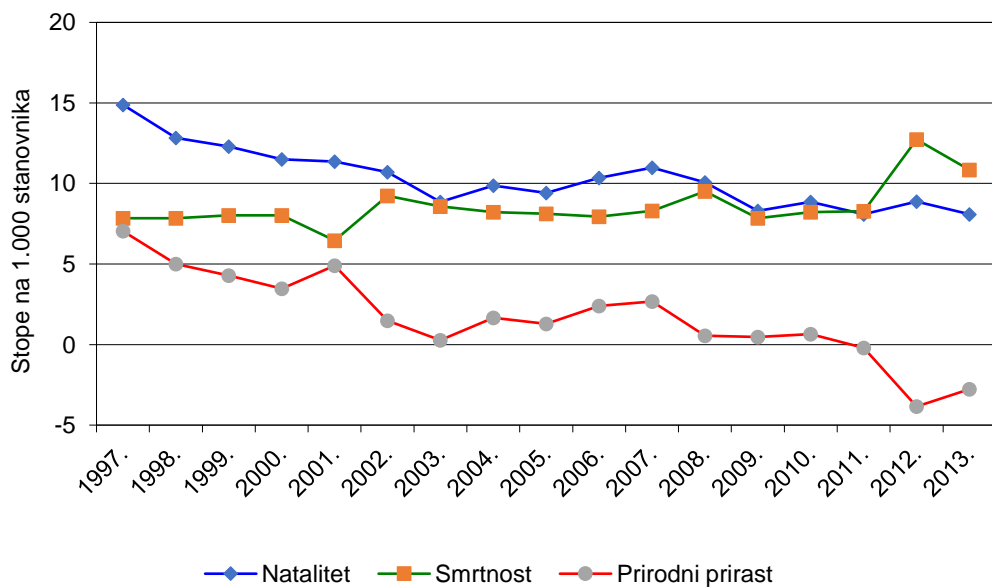
Slika 7. Stope prirodnog kretanja u gradu Korčuli od 1997. do 2013. godine

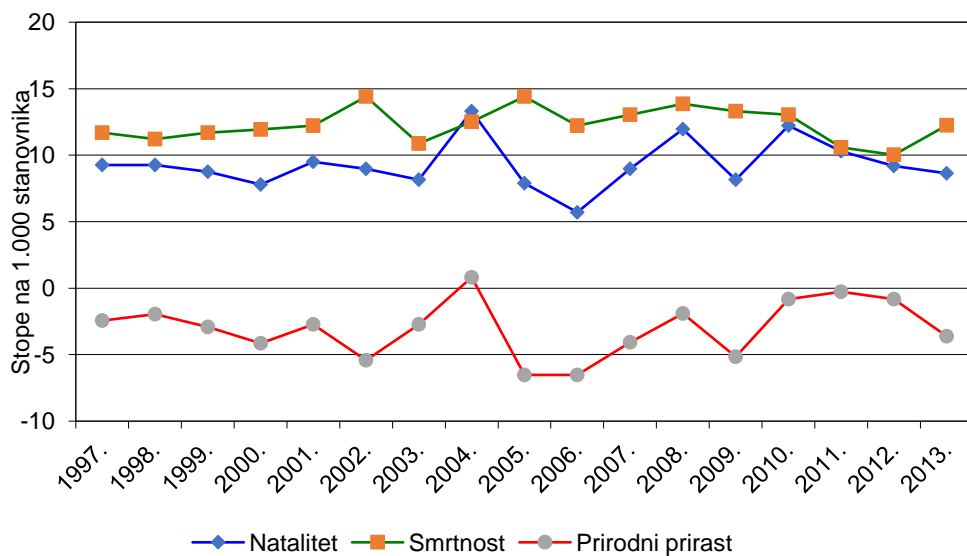
Slika 8. Stope prirodnog kretanja u gradu Metkoviću od 1997. do 2013. godine

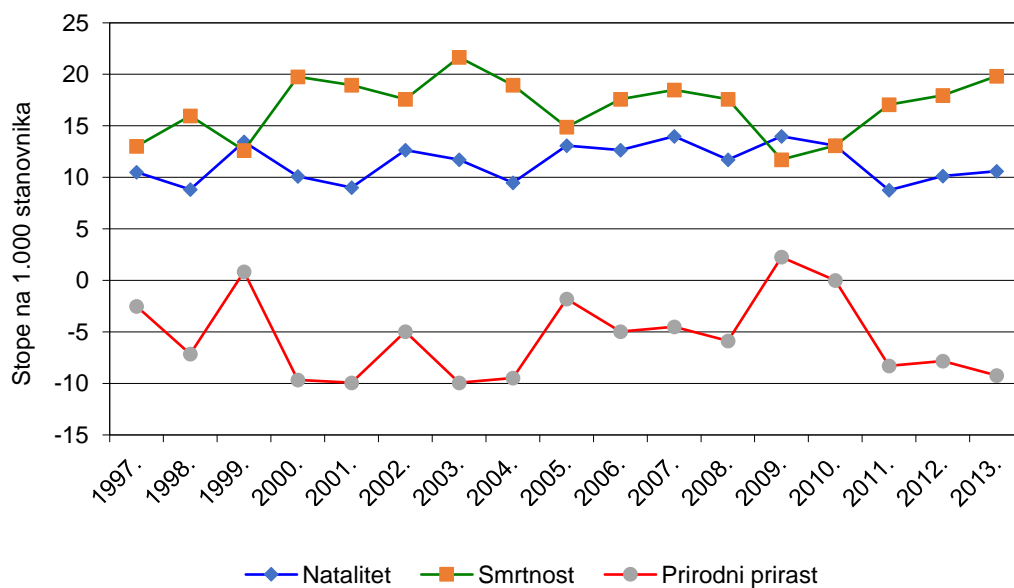
Slika 9. Stope prirodnog kretanja u gradu Opuzenu od 1997. do 2013. godine

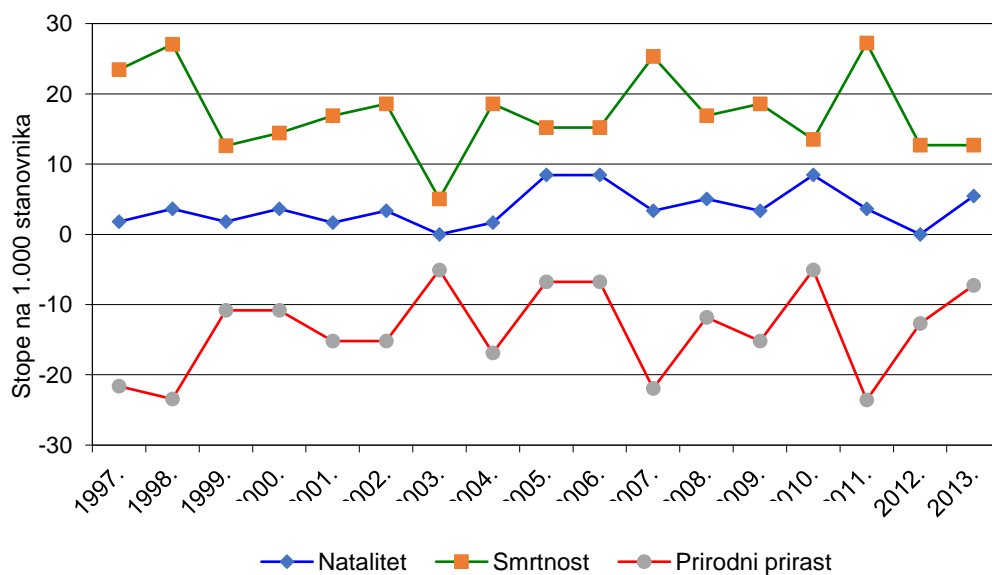
Slika 10. Stope prirodnog kretanja u gradu Ploče od 1997. do 2013. godine

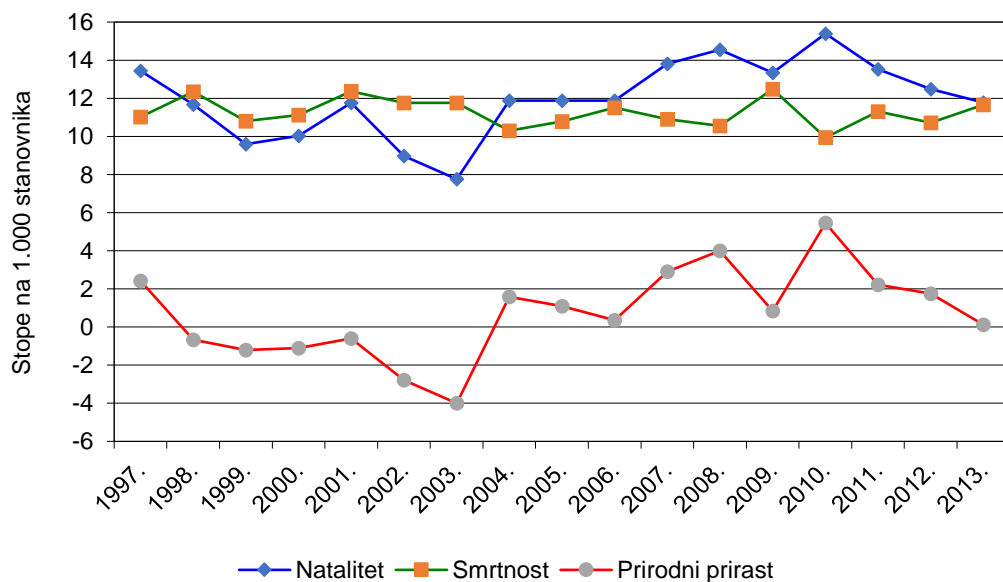
Slika 11. Stope prirodnog kretanja u općini Blato od 1997. do 2013. godine

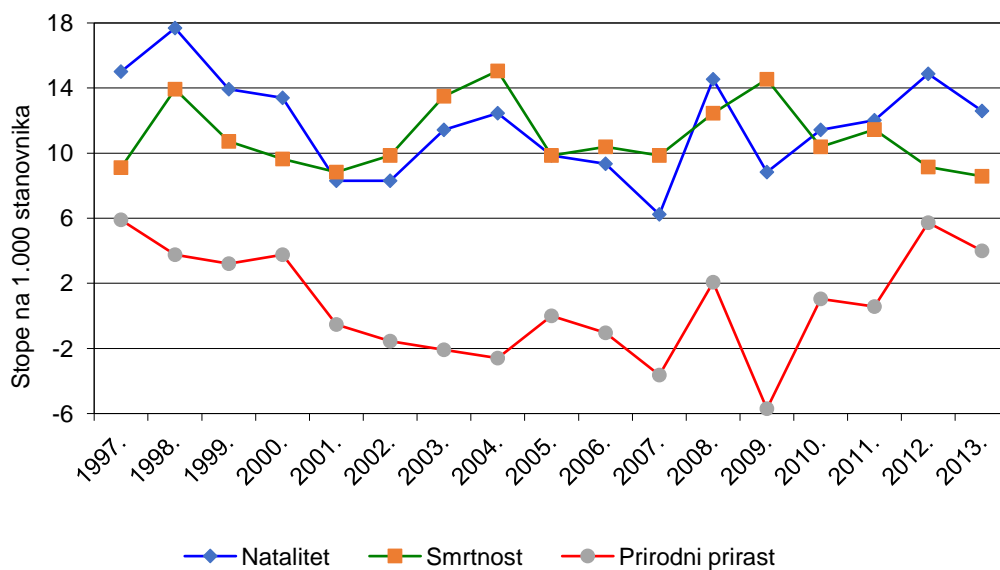
Slika 12. Stope prirodnog kretanja u općini Dubrovačko primorje od 1997. do 2013. godine

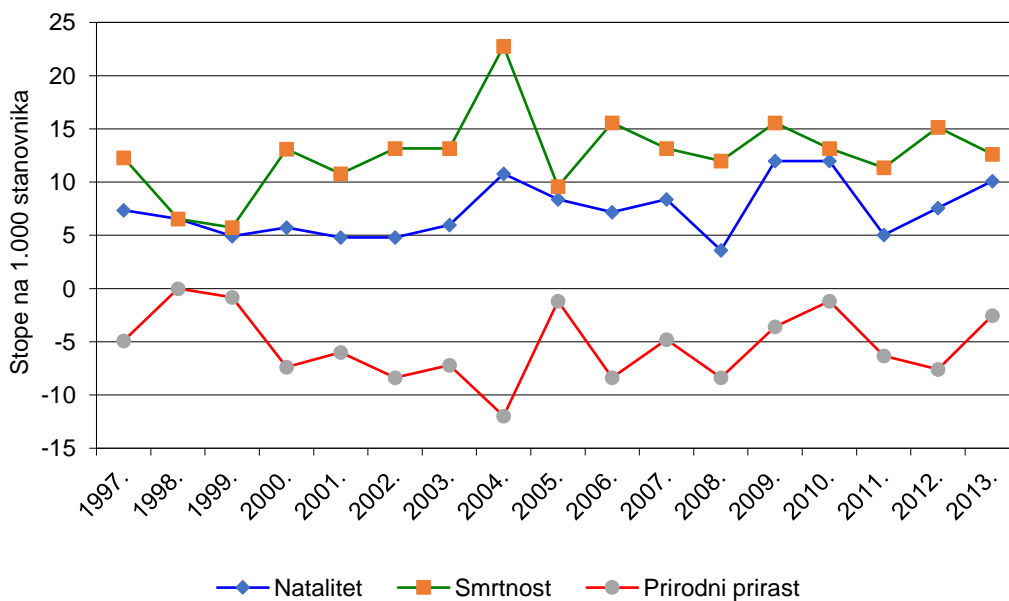
Slika 13. Stope prirodnog kretanja u općini Janjina od 1997. do 2013. godine

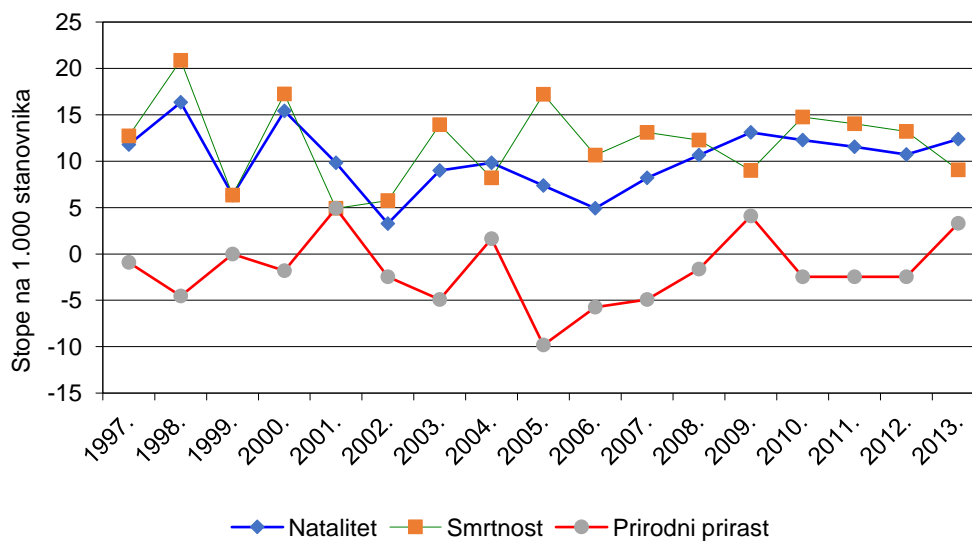
Slika 14. Stope prirodnog kretanja u općini Konavle od 1997. do 2013. godine

Slika 15. Stope prirodnog kretanja u općini Kula Norinska od 1997. do 2013. godine

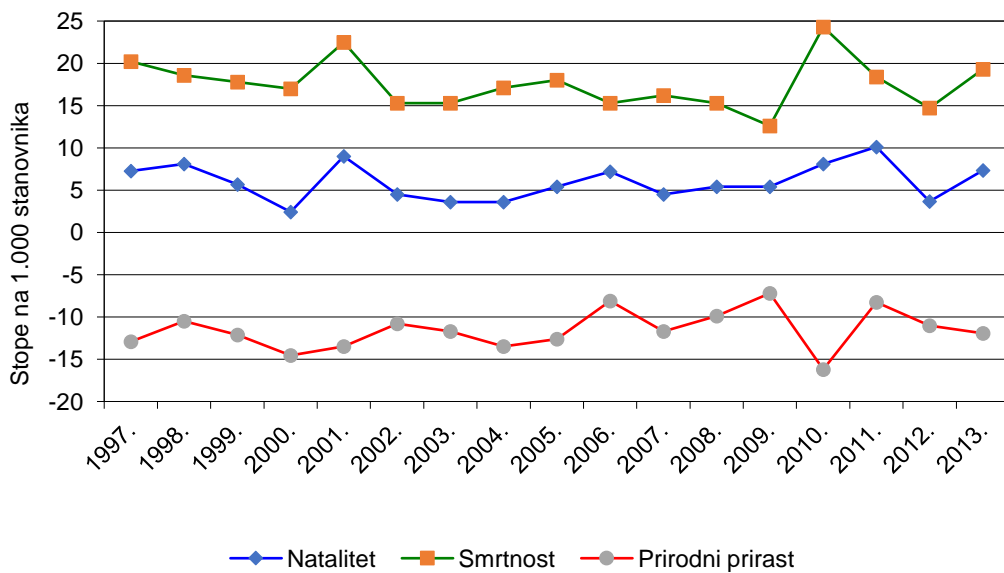

Slika 16. Stope prirodnog kretanja u općini Lastovo od 1997. do 2013. godine

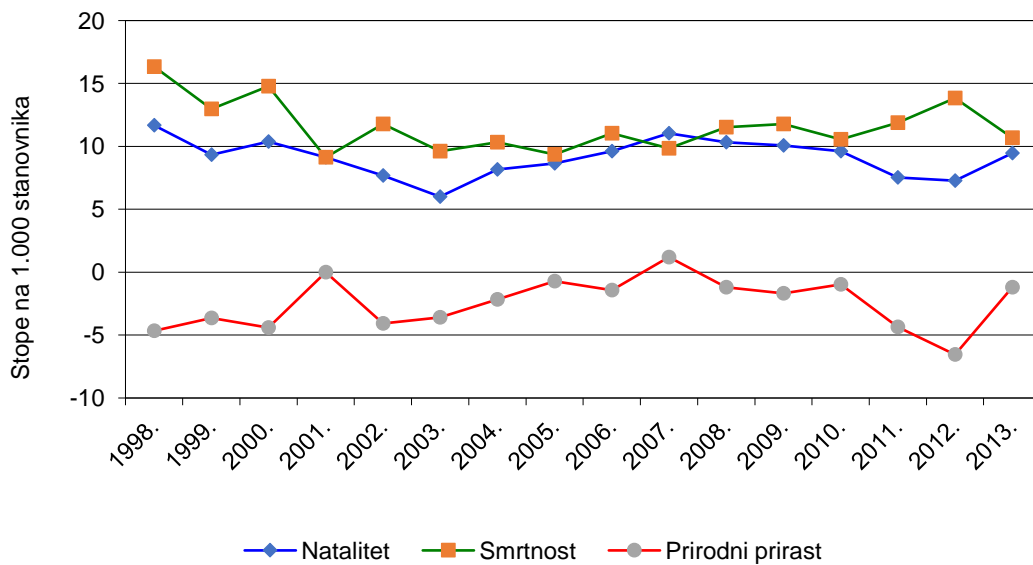

Slika 17. Stope prirodnog kretanja u općini Lumbarda od 1997. do 2013. godine

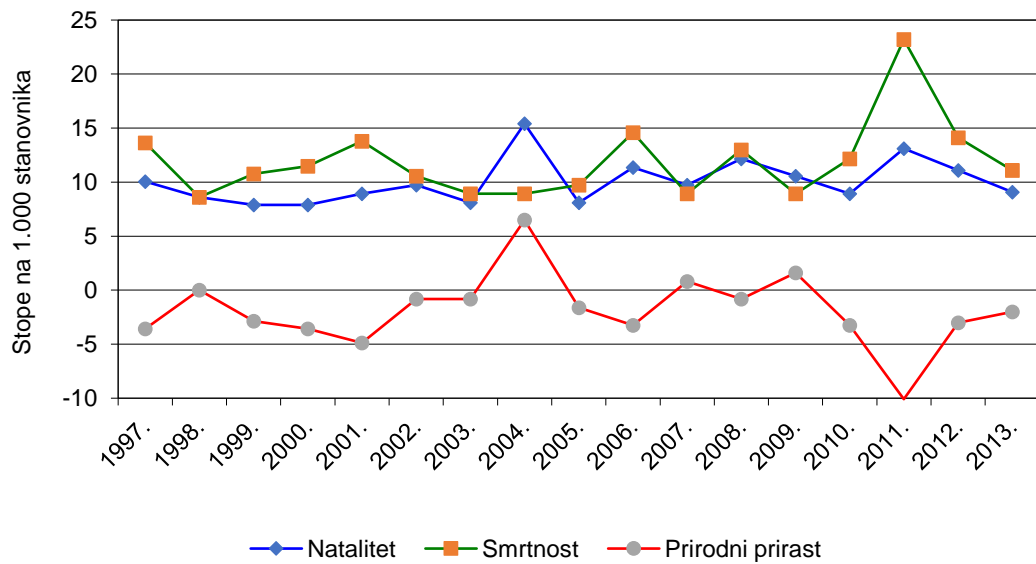

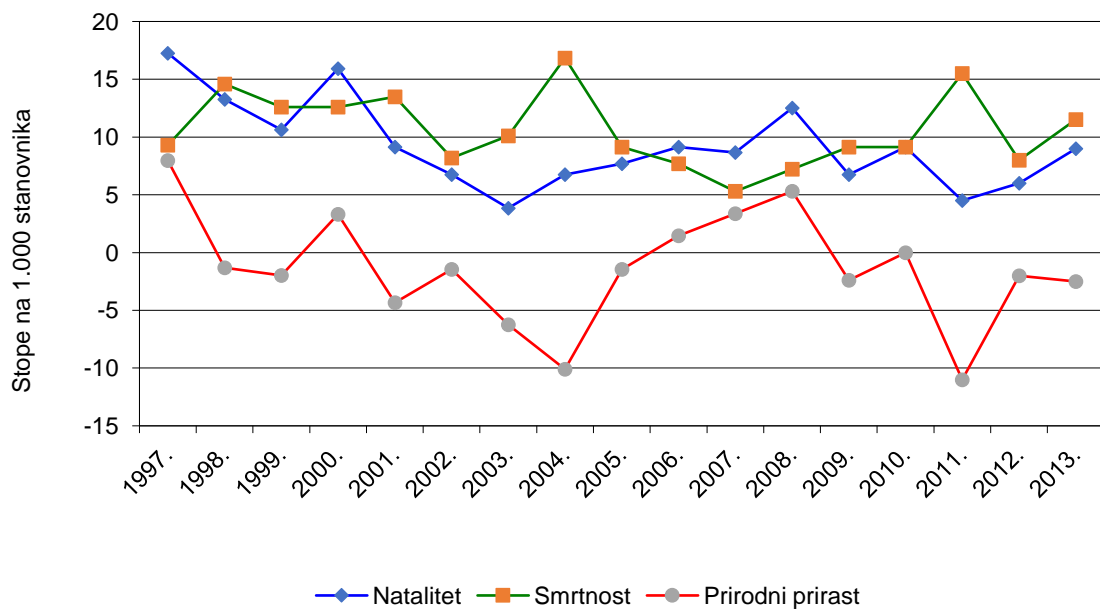
Slika 18. Stope prirodnog kretanja u općini Mljet od 1997. do 2013. godine

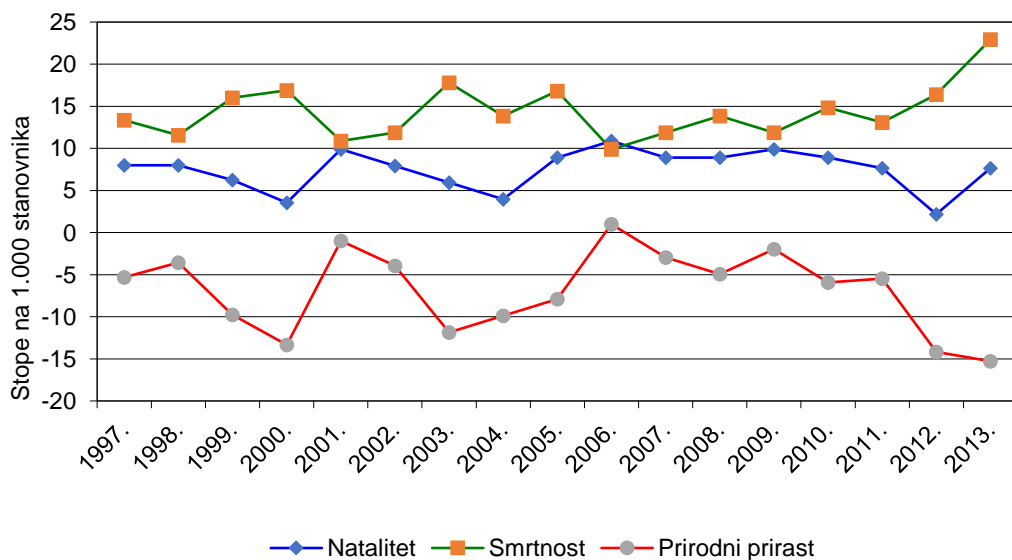
Slika 19. Stope prirodnog kretanja u općini Orebić od 1998. do 2013. godine

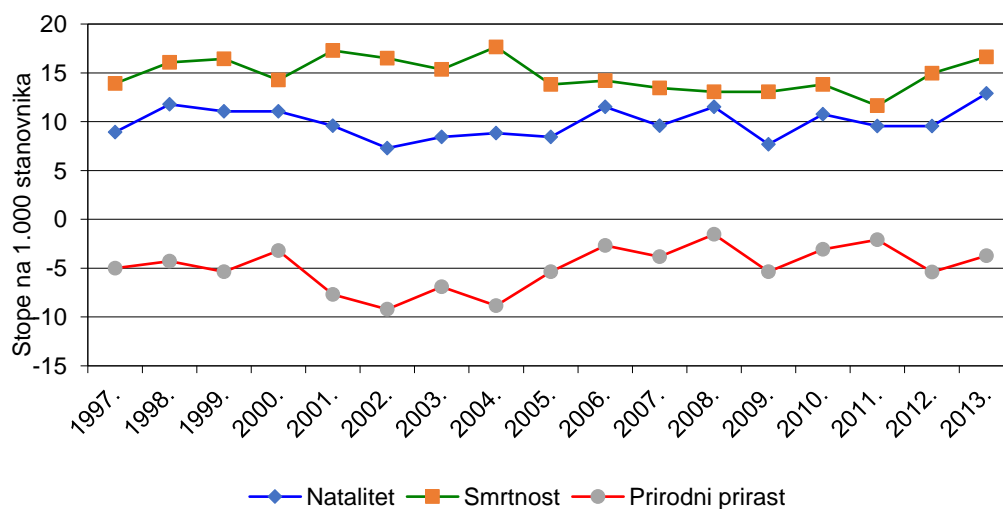
Slika 20. Stope prirodnog kretanja u općini Pojezerje od 1997. do 2013. godine

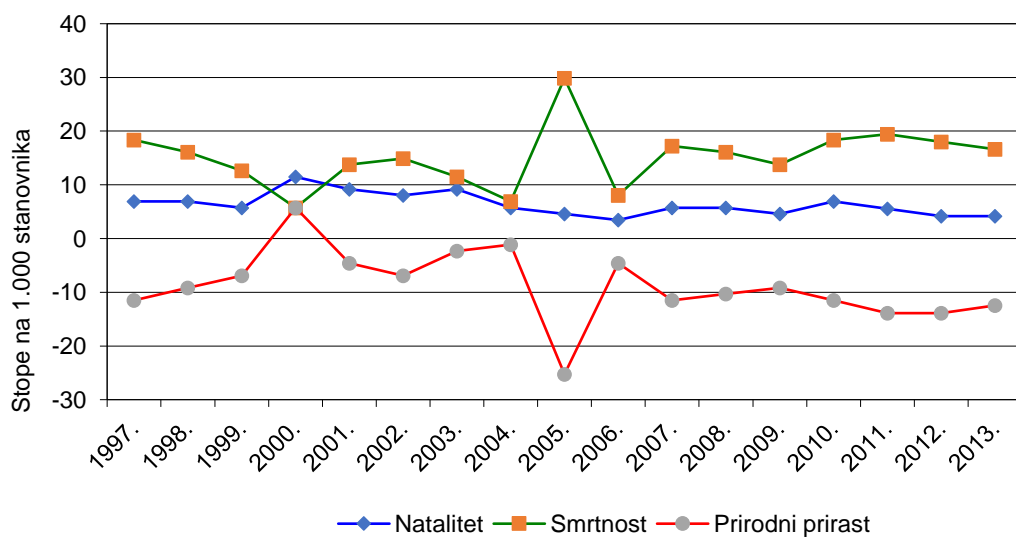
Slika 21. Stope prirodnog kretanja u općini Slivno od 1997. do 2013. godine

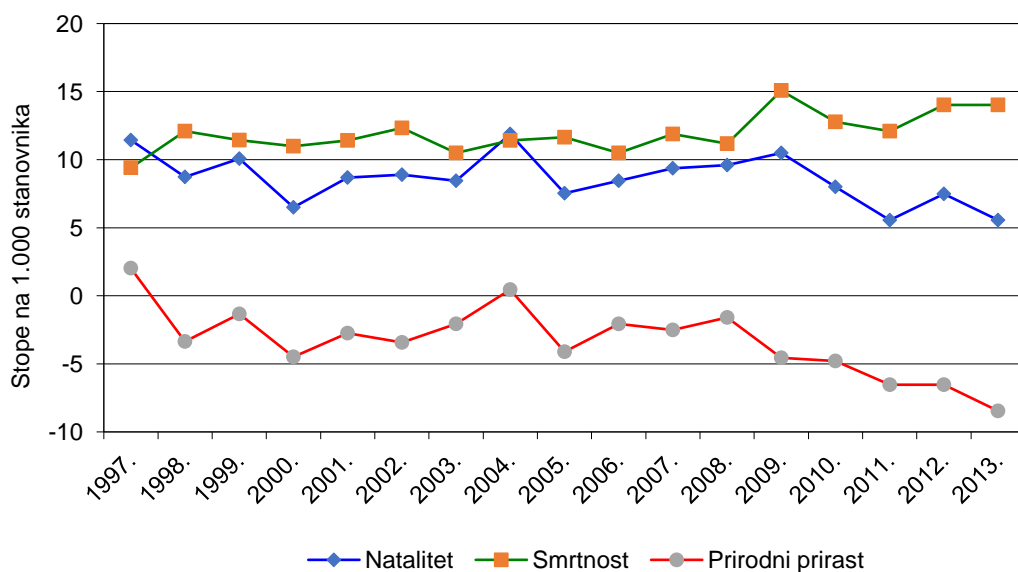
Slika 22. Stope prirodnog kretanja u općini Smokvica od 1997. do 2013. godine

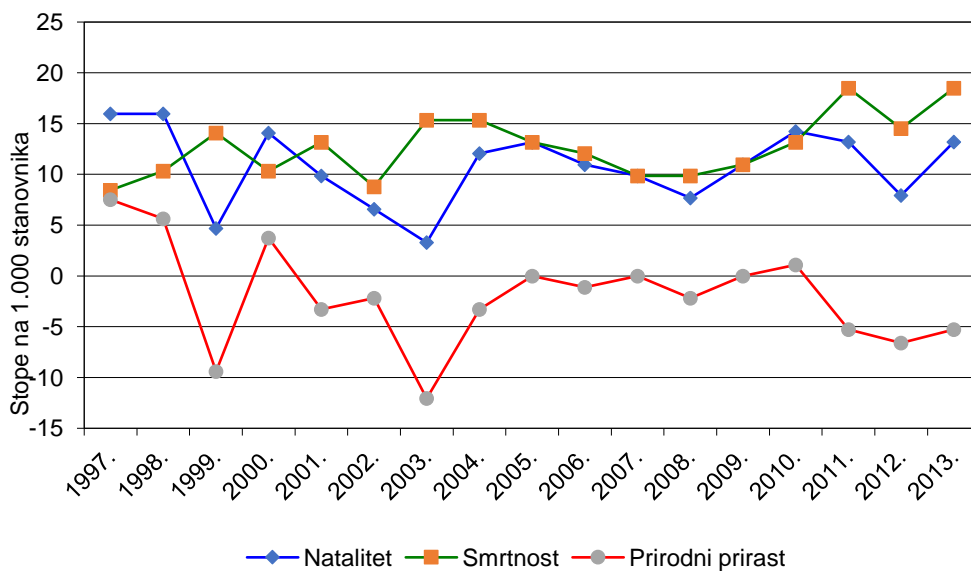
Slika 23. Stope prirodnog kretanja u općini Ston od 1997. do 2013. godine

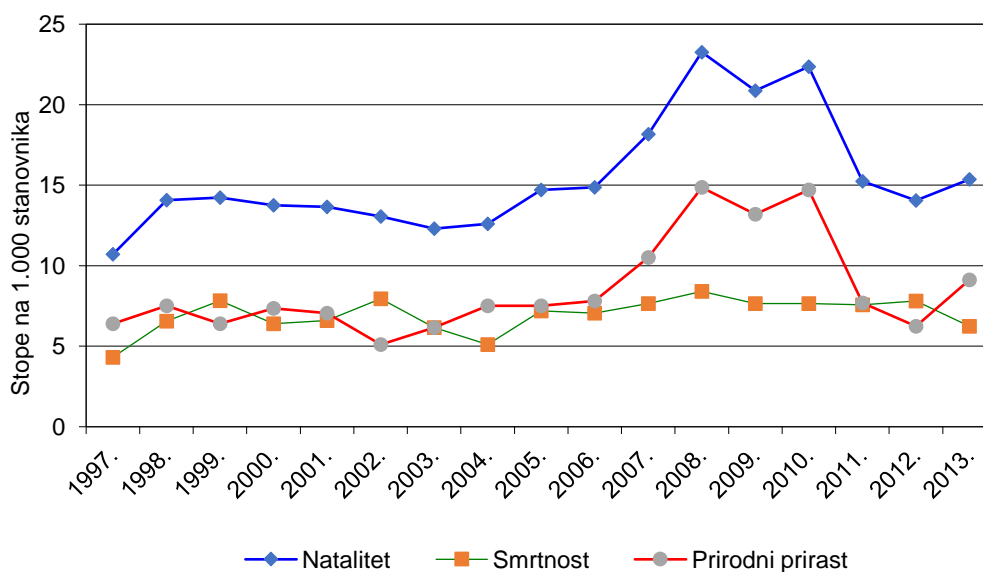
Slika 24. Stope prirodnog kretanja u općini Trpanj od 1997. do 2013. godine

Slika 25. Stope prirodnog kretanja u općini Vela Luka od 1997. do 2013. godine

Slika 26. Stope prirodnog kretanja u općini Zažablje od 1997. do 2013. godine

Slika 27. Stope prirodnog kretanja u općini Župa dubrovačka od 1997. do 2013. godine

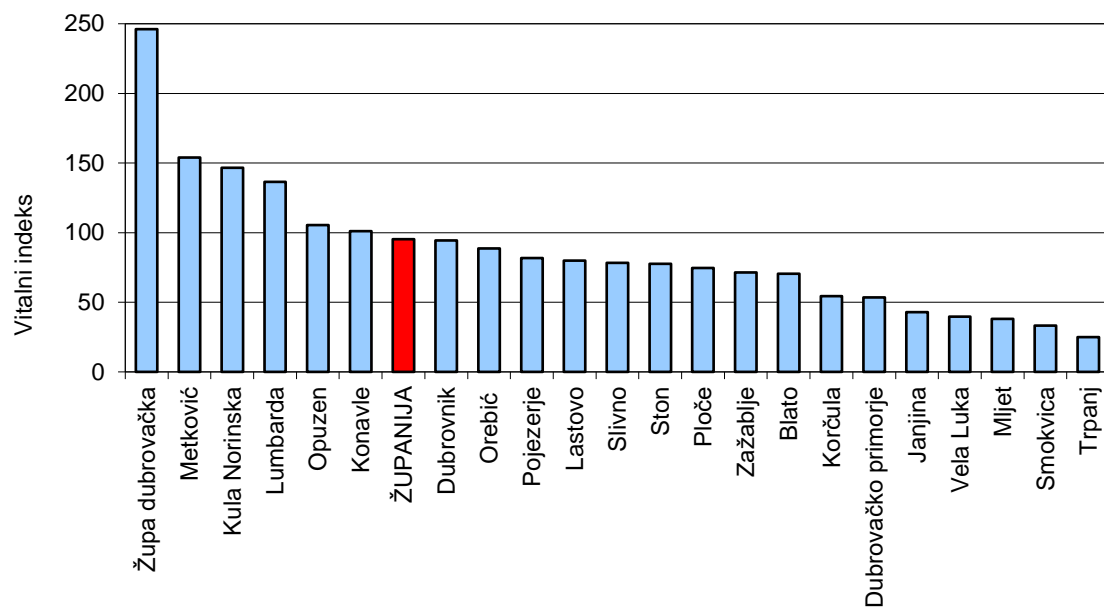
Tablica 4. Kretanje vitalnog indeksa* stanovništva Dubrovačko-neretvanske županije po gradovima i općinama u razdoblju od 2001. do 2013. godine

	GODINE												
	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Dubrovnik	98,0	88,1	80,6	103,9	95,6	115,7	94,1	96,8	109,6	98,4	104,9	100,6	94,4
Korčula	89,2	63,9	79,1	74,6	68,9	83,3	72,5	74,4	87,9	79,3	84,7	80,0	54,3
Metković	239,3	236,2	155,1	168,0	180,3	174,6	188,2	208,8	183,7	172,2	139,2	160,3	154
Opuzen	122,6	183,3	125,0	111,5	97,4	68,9	80,0	76,3	96,3	100,0	92,5	102,6	105,4
Ploče	175,7	116,0	103,2	120,2	115,9	130,2	132,2	105,8	105,9	107,9	97,6	69,8	69,8
GRADOVI	125,1	112,4	97,1	114,8	108,7	122,0	108,7	108,8	119,6	109,4	107,2	103,1	96,8
Blato	77,8	62,3	75,0	106,5	54,7	46,7	68,8	86,3	61,2	93,8	97,4	91,7	70,5
Dubrovačko primorje	47,6	71,8	54,2	50,0	87,9	71,8	75,6	66,7	119,2	100,0	51,4	56,4	53,5
Janjina	10,0	18,2	0	9,1	55,6	55,6	13,3	30,0	18,2	62,5	13,3	0	42,9
Konavle	95,1	76,3	66,0	115,3	110,1	103,2	126,7	137,9	106,8	154,9	119,6	116,3	101,0
Kula Norinska	94,1	84,2	84,6	82,8	100,0	90,0	63,2	116,7	60,7	110,0	105,0	162,5	146,7
Lastovo	44,4	36,4	45,5	47,4	87,5	46,2	63,6	30,0	76,9	90,9	44,4	50,0	80,0
Lumbarda	200,0	57,1	64,7	120,0	42,9	46,2	62,5	86,7	145,5	83,3	82,4	81,3	136,4
Mljet	40,0	29,4	23,5	21,1	30,0	47,1	27,8	35,3	42,9	33,3	55,0	25,0	38,1
Orebić	100,0	65,3	62,5	79,1	92,3	87,0	112,2	89,6	85,7	90,9	63,3	52,6	88,6
Pojezerje	64,7	92,3	90,9	172,7	83,3	77,8	109,1	93,8	118,2	73,3	56,5	78,6	81,8
Slivno	67,9	82,4	38,1	40,0	84,2	118,7	163,6	173,3	73,7	100,0	29,0	75,0	78,3
Smokvica	90,9	66,7	33,3	28,6	52,9	110,0	75,0	64,3	83,3	60,0	58,3	13,3	33,3
Ston	55,6	44,2	55,0	50,0	61,1	81,1	71,4	88,2	58,8	77,8	82,1	63,9	77,5
Trpanj	66,7	53,8	80,0	83,3	15,4	42,9	33,3	35,7	33,3	37,5	28,6	23,1	25,0
Vela Luka	76,0	72,2	80,4	104,0	64,7	80,4	78,8	85,7	69,7	62,5	46,0	53,4	39,7
Zažablje	75,0	75,0	21,4	78,6	100,0	90,9	100,0	77,8	100,0	108,3	71,4	54,5	71,4
Župa dubrovačka	206,8	164,2	200,0	247,1	204,2	210,6	237,3	276,8	272,5	292,2	201,6	180,0	246,2
OPĆINE	86,5	75,6	72,6	90,3	86,3	92,6	101,0	113,2	100,2	112,8	87,7	85,9	91,1
ŽUPANIJA	108,4	96,9	87,5	104,4	99,6	110,2	105,7	110,5	111,5	110,7	99,1	96,6	95,3

*Vitalni indeks je broj živorođenih na 100 umrlih.

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Slika 28. Vitalni indeks u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2013. godini

Tablica 5. Prirodno kretanje stanovništva u gradovima i općinama Dubrovačko-neretvanske županije u 2013. godini

	Živo-rođeni	Mrtvo-rođeni	Umrli	Umrli dojenčad	Natalitet	Mortalitet	Prirodni prirast	Vitalni indeks
Dubrovnik	420	0	445	1	9,9	10,4	-25	94,4
Korčula	38	0	70	0	6,7	12,4	-32	54,3
Metković	194	0	126	2	11,6	7,5	68	154
Opuzen	39	0	37	0	12,0	11,4	2	105,4
Ploče	82	0	110	0	8,1	10,9	-28	74,5
GRADOVI	773	0	788	3	9,9	10	-15	98,1
Blato	31	0	44	1	8,6	10,0	-13	70,5
Dubrovačko primorje	23	0	43	1	10,6	18,0	-20	53,5
Janjina	3	2	7	0	5,4	12,7	-4	42,9
Konavle	101	0	100	0	11,8	10,7	1	101
Kula Norinska	22	0	15	0	12,6	9,2	7	146,7
Lastovo	8	0	10	0	10,1	15,2	-2	80
Lumbarda	15	0	11	0	12,4	13,2	4	136,4
Mljet	8	0	21	0	7,4	14,7	-13	38,1
Orebić	39	0	44	0	9,5	13,8	-5	88,6
Pojezerje	9	0	11	0	9,1	14,1	-2	81,8
Slivno	18	0	23	0	9	8,0	-5	78,3
Smokvica	7	0	21	0	7,6	16,4	-14	33,3
Ston	31	0	40	1	12,9	15,0	-9	77,5
Trpanj	3	0	12	0	4,2	18,0	-9	25
Vela Luka	23	0	58	0	5,6	14,0	-35	39,7
Zažablje	10	0	14	0	13,2	14,5	-4	71,4
Župa dubrovačka	128	1	52	0	15,4	7,8	76	246,2
OPĆINE	479	3	526	3	10,9	11,8	-47	91,1
ŽUPANIJA	1252	3	1314	6	10,2	11,2	-62	95,3

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

2. SMRTNOST STANOVNIŠTVA

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2013. godini u DNŽ perinatalna smrtnost iznosila je 6,4/1.000 rođene djece (5,3 u 2012.), a smrtnost dojenčadi 4,8/1.000 živorođene djece (3,0 u 2012.). U RH perinatalna smrtnost bila je 5,9/1.000 rođenih, a smrtnost dojenčadi 4,1/1.000 živorođenih. Od 2003. stope perinatalne smrtnosti u DNŽ bile su više od prosječnih hrvatskih stopa, dok je u 2011. godini zabilježena najniža stopa od 1993. godine. Praćenje ovih stopa smrtnosti od posebnog je značenja jer stope pokazuju stupanj razvoja i učinkovitosti antenatalne i perinatalne zdravstvene zaštite, zdravstvene zaštite trudnica te socioekonomskog i gospodarskog razvoja zajednice.

Kronične nezarazne bolesti vodeći su uzroci smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Bolesti cirkulacijskog sustava, s udjelom od 51,5% u ukupnom broju umrlih nalaze se na prvom mjestu uzroka smrtnosti. Na drugom mjestu su novotvorine s udjelom od 29,4%. Slijede ozljede i otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka 5,3%, bolesti dišnog sustava 3,4% i bolesti probavnog sustava 2,4%.

Vodeće skupine bolesti kao uzroci smrti za muški spol bile su bolesti cirkulacijskog sustava, 44,1%, novotvorine, 34,5%, ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 5,6%, bolesti dišnog sustava, 4,4% te bolesti živčanog sustava, 2,9%. Za ženski spol to su bile bolesti cirkulacijskog sustava, 59,1%, novotvorine, 24,2%, ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 4,9%, bolesti dišnog, 2,5% i probavnog sustava, 2,3%.

U dobnoj skupini 0-64 godine najčešće skupine bolesti kao uzroci smrtnosti muške populacije bile su novotvorine, 19,1% (najčešća sijela: dušnica (bronh) i pluća, gušterača i mozak), bolesti cirkulacijskog sustava, 15% (najčešći pojedinačni uzroci: kronična ishemična bolest srca i akutni infarkt miokarda), ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 11% (najčešći pojedinačni uzroci: nezgode pri prijevozu i namjerno samoozljeđivanje), dok su kod žena to bile novotvorine 40,5% (najčešća sijela: dušnica (bronh) i pluća, dojka, jajnik, debelo crijevo, tijelo maternice), zatim ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 9,5% i bolesti cirkulacijskog sustava, 7,1% s jednakim pojedinačnim uzrocima smrti u navedenim skupinama bolesti kao i kod umrlih muškaraca.

U populaciji muškaraca u dobi 65 godina i više najčešće skupine bolesti kao uzroci smrtnosti bile su bolesti cirkulacijskog sustava, 41,1% (najčešći pojedinačni uzroci: kronična ishemična bolest srca, infarkt, akutni infarkt miokarda, cerebralni infarkt), novotvorine, 16,3% (najčešća sijela: dušnica (bronh) i pluća, kestenjača (prostata), debelo crijevo i mokraćni mjehur) i bolesti dišnog sustava, 2,4% (najčešći pojedinačni uzrok je kronična opstruktivna plućna bolest). Za žene u dobi 65 i više godina najčešće skupine bolesti kao uzroci smrti bile su bolesti cirkulacijskog sustava, 59,5% (najčešći pojedinačni uzroci: kronična ishemična bolest srca, infarkt, insuficijencija srca, cerebralni infarkt, akutni infarkt miokarda, posljedice cerebrovaskularnih bolesti i ateroskleroza), novotvorine, 8,8% (najčešća sijela: dušnica (bronh) i pluća, dojka i debelo crijevo) te ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka, 3% (najčešći pojedinačni uzrok su drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda).

2.1. Smrtnost dojenčadi i broj mrtvorodene djece

Tablica 1. Broj i stope mrtvorodene djece i umrle dojenčadi u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1986. do 2013. godine

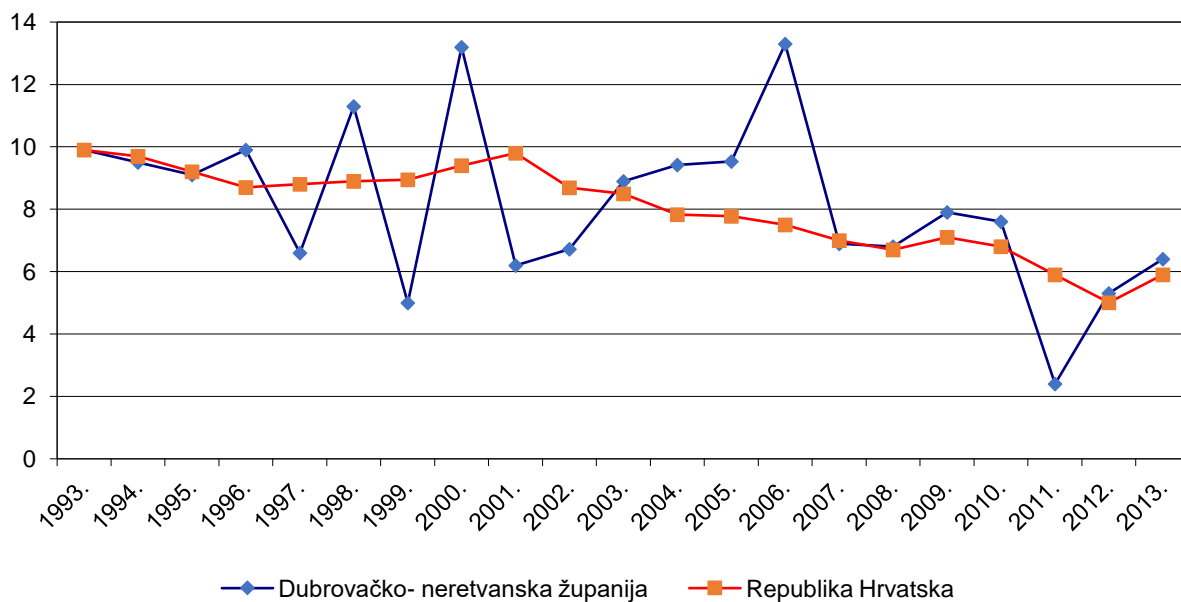
Godina	Mrtvorodeni	Dojenčad umrla 0-6 dana	Umrle dojenčad ukupno	Rana neonatalna smrtnost*	Perinatalna smrtnost**	Smrtnost dojenčadi***
1986.	11	19	21	11,3	17,7	12,5
1987.	9	17	24	10,0	15,2	14,1
1988.	13	10	21	6,0	13,8	12,7
1989.	9	11	14	6,8	12,3	8,7
1990.	8	7	15	4,0	8,6	8,6
1991.	12	10	11	6,1	13,2	6,7
1992.	10	5	9	3,6	10,8	6,6
1993.	6	9	16	5,9	9,9	10,6
1994.	7	8	16	5,1	9,5	10,2
1995.	7	6	14	4,2	9,1	9,9
1996.	8	8	13	5,0	9,9	8,1
1997.	4	7	13	4,2	6,6	7,8
1998.	13	5	9	3,2	11,3	5,7
1999.	5	2	7	1,4	5,0	5,0
2000.	8	10	11	7,4	13,2	8,1
2001.	6	2	6	1,6	6,2	4,7
2002.	4	4	6	3,4	6,7	5,1
2003.	5	5	8	4,5	8,9	7,1
2004.	10	2	2	1,6	9,4	1,6
2005.	8	4	7	3,2	9,5	5,6
2006.	12	6	8	4,5	13,3	6,0
2007.	5	4	8	3,1	6,9	6,1
2008.	6	4	6	2,7	6,8	4,1
2009.	7	4	6	2,9	7,9	4,3
2010.	5	6	8	4,2	7,6	5,6
2011.	1	2	5	1,6	2,4	3,9
2012.	5	2	4	1,5	5,3	3,0
2013.	3	5	6	4,0	6,4	4,8

*Umrle dojenčad u dobi 0-6 dana na 1.000 živorođene djece

**Mrtvorodeni + umrle dojenčad u dobi 0-6 dana na 1.000 rođene djece

*** Broj umrle dojenčadi u dobi 0-365 dana na 1.000 živorođene djece

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku

Slika 1. Stope perinatalne smrtnosti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji i Republici Hrvatskoj od 1993. do 2013. godine

Tablica 2. Umrle dojenčad prema uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

MKB šifra	Uzrok smrti	Broj umrle dojenčadi
E72	Ostali poremećaji metabolizma aminokiselina	1
P00	Fetus i novorođenče na koje djeluju stanja u majke koja nisu nužno u vezi s postojećom trudnoćom	1
P01	Fetus i novorođenče na koje djeluju komplikacije trudnoće u majke	1
P22	Respiratorni distress novorođenčeta	1
P36	Bakterijska sepsa u novorođenčeta	1
Q79	Prirodne malformacije mišićno-koštanoga sustava, nesvrstane drugamo	1
	Ukupno	6

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

2.2. Uzroci smrti opće populacije

Tablica 3. Ukupan broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini – ukupno oba spola

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	677	51,5
2.	Novotvorine	386	29,4
3.	Ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka	69	5,3
4.	Bolesti dišnog sustava	45	3,4
5.	Bolesti probavnog sustava	32	2,4
6.	Bolesti živčanog sustava	25	1,9
7.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	22	1,7
8.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	21	1,6
9.	Bolesti genitourinarnog sustava	15	1,1
10.	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	8	0,6
11.	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva	5	0,4
12.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	4	0,3
13.-14.	Zarazne i parazitarne bolesti	2	0,2
13.-14.	Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	2	0,2
15.	Bolesti krvi i krvotvornih organa te određene bolesti imunološkog sustava	1	0,1
	Ukupno	1.314	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 4. Broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini – muški spol

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	293	44,1
2.	Novotvorine	229	34,5
3.	Ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka	37	5,6
4.	Bolesti dišnog sustava	29	4,4
5.	Bolesti živčanog sustava	19	2,9
6.	Bolesti probavnog sustava	17	2,6
7.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	14	2,1
8.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	11	1,7
9.	Bolesti genitourinarnog sustava	6	0,9
10.	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	3	0,5
11.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	2	0,3
12.-15.	Zarazne i parazitarne bolesti	1	0,2
12.-15.	Bolesti krvi i krvotvornih organa te određene bolesti imunološkog sustava	1	0,2
12.-15.	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva	1	0,2
12.-15.	Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	1	0,2
	Ukupno	664	100,0

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 5. Broj i udio umrlih prema MKB-skupinama bolesti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini – ženski spol

Rang	MKB-skupine bolesti	Broj umrlih	%
1.	Bolesti cirkulacijskog sustava	384	59,1
2.	Novotvorine	157	24,2
3.	Ozljede, otrovanja i druge posljedice vanjskih uzroka	32	4,9
4.-5.	Bolesti dišnog sustava	16	2,5
4.-5.	Bolesti probavnog sustava	15	2,3
6.	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	10	1,5
7.	Bolesti genitourinarnog sustava	9	1,4
8.	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i metabolizma	8	1,2
9.	Bolesti živčanog sustava	6	0,9
10.	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo	5	0,8
11.-12.	Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva	4	0,6
11.-12.	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	2	0,3
13.-14.	Zarazne i parazitarne bolesti	1	0,2
13.-14.	Kongenitalne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	1	0,2
	Ukupno	650	100,0

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 6. Broj umrlih prema skupinama bolesti, spolu i dobnim skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

MKB-skupina	Spol	Svega	Dobne skupine (godine)																		
			0	1-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 i više
Svega	S	1.314	6	0	2	0	6	7	6	6	4	16	25	30	66	83	86	132	194	243	402
	M	664	4	0	1	0	6	7	5	5	2	6	18	21	41	57	56	82	101	113	139
	Ž	650	2	0	1	0	0	0	1	1	2	10	7	9	25	26	30	50	93	130	263
I.	S	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1
	M	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
II.	S	386	0	0	1	0	1	2	2	1	1	8	11	16	41	40	44	51	64	61	42
	M	229	0	0	0	0	1	2	1	1	0	2	6	10	23	25	28	38	38	32	22
	Ž	157	0	0	1	0	0	0	1	0	1	6	5	6	18	15	16	13	26	29	20
III.	S	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	M	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
IV.	S	22	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	3	3	3	4	5
	M	14	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	3	3	2
	Ž	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	1	3
V.	S	21	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	1	1	2	2	2	7
	M	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	2	0	0	0	2	1	2
	Ž	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	1	5
VI.	S	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	5	3	9	4
	M	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	3	3	6	3
	Ž	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3	1
IX.	S	677	0	0	0	0	1	0	2	2	0	2	3	9	19	27	21	55	103	136	297
	M	293	0	0	0	0	1	0	2	2	0	0	3	6	14	21	16	33	48	55	92
	Ž	384	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	3	5	6	5	22	55	81	205
X.	S	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	5	4	5	5	12	12
	M	29	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	4	2	4	3	7	7
	Ž	16	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	2	5	5
XI.	S	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	3	6	4	3	4	9
	M	17	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	0	2	2	2	1	2	5
	Ž	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4	2	2	2	4
XIII.	S	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	2
	M	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0
	Ž	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	2
XIV.	S	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	2	1	5	5
	M	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	3	2
	Ž	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	1	2	3
XVI.	S	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	M	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XVII.	S	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	M	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
XVIII.	S	8	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	5
	M	3	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
	Ž	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	4
XIX.	S	69	0	0	0	0	4	5	1	2	3	3	9	0	3	3	3	4	8	8	13
	M	37	0	0	0	0	4	5	1	2	2	1	7	0	1	1	3	1	3	3	3
	Ž	32	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	2	2	0	3	5	5	10

Legenda za tablicu 6.

MKB-skupine:

- I. Zarazne i parazitarne bolesti
- II. Novotvorine
- III. Bolesti krvi i krvotvornih organa te određene bolesti imunološkog sustava
- IV. Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma
- V. Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja
- VI. Bolesti živčanog sustava
- IX. Bolesti cirkulacijskog sustava
- X. Bolesti dišnog sustava
- XI. Bolesti probavnog sustava
- XIII. Bolesti mišićnokoštanog sustava i vezivnog tkiva
- XIV. Bolesti sustava mokraćnih i spolnih organa
- XVI. Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju
- XVII. Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti
- XVIII. Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi neuvršteni drugamo
- XIX. Ozljeđe, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka

S = svega, M = muški spol, Ž = ženski spol

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 7. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini – ukupno oba spola

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	311	23,7
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	95	7,2
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	78	5,9
I50	Insuficijencija srca	54	4,1
I21	Akutni infarkt miokarda	53	4,0
I63	Cerebralni infarkt	47	3,6
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	43	3,3
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	38	2,9
W00-X59	Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	34	2,6
C50	Zloćudna novotvorina dojke	27	2,1
	Ukupno najčešći uzroci smrti	780	59,4
	Ostali uzroci smrti	534	40,6
	Ukupno	1.314	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 8. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	131	19,7
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	49	7,4
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	36	5,4
I21	Akutni infarkt miokarda	35	5,3
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	27	4,1
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	26	3,9
I63	Cerebralni infarkt	23	3,5
C25	Zloćudna novotvorina gušterače	17	2,6
C61	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	17	2,6
W00-X59	Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	17	2,6
	Ukupno najčešći uzroci smrti	378	56,9
	Ostali uzroci smrti	286	43,1
	Ukupno	664	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 9. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	180	27,7
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	59	9,1
I50	Insuficijencija srca	39	6,0
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	29	4,5
C50	Zloćudna novotvorina dojke	27	4,2
I63	Cerebralni infarkt	24	3,7
I21	Akutni infarkt miokarda	18	2,8
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	17	2,6
W00-X59	Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	17	2,6
I69	Posljedice cerebrovaskularnih bolesti	14	2,2
	Ukupno najčešći uzroci smrti	424	65,2
	Ostali uzroci smrti	226	34,8
	Ukupno	650	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 10. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0- 64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini – ukupno oba spola

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	29	11,3
I25	Kronična ishemična bolest srca	20	7,8
V01-V99	Nezgode pri prijevozu	15	5,8
I21	Akutni infarkt miokarda	12	4,7
X60-X84	Namjerno samoozljeđivanje	12	4,7
	Ukupno najčešći uzroci smrti	88	34,2
	Ostali uzroci smrti	169	65,8
	Ukupno	257	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 11. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0-64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	19	11,0
I25	Kronična ishemična bolest srca	17	9,8
V01-V99	Nezgode pri prijevozu	11	6,4
I21	Akutni infarkt miokarda	9	5,2
C25	Zloćudna novotvorina gušterače	8	4,6
	Ukupno najčešći uzroci smrti	64	36,9
	Ostali uzroci smrti	109	63,1
	Ukupno	173	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 12. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 0-64 godine u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	10	11,9
C50	Zloćudna novotvorina dojke	8	9,5
C56	Zloćudna novotvorina jajnika (ovarija)	6	7,1
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	5	6,0
C54	Zloćudna novotvorina tijela maternice	5	6,0
	Ukupno najčešći uzroci smrti	34	40,5
	Ostali uzroci smrti	50	59,5
	Ukupno	84	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 13. Deset vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini – ukupno oba spola

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	291	27,5
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	89	8,4
I50	Insuficijencija srca	51	4,8
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	49	4,6
I21	Akutni infarkt miokarda	41	3,9
I63	Cerebralni infarkt	41	3,9
C18-C20	Zloćudna novotvorina debelog crijeva	35	3,3
J44	Druga kronična opstruktivna plućna bolest	31	2,9
W00-X59	Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	29	2,7
I69	Posljedice cerebrovaskularnih bolesti	23	2,2
	Ukupno najčešći uzroci smrti	680	64,3
	Ostali uzroci smrti	377	35,7
	Ukupno	1.057	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 14. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini - muški spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	143	29,1
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	37	7,5
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	35	7,1
I21	Akutni infarkt miokarda	28	5,7
C61	Zloćudna novotvorina kestenjače (prostate)	27	5,5
	Ukupno najčešći uzroci smrti	270	54,9
	Ostali uzroci smrti	221	45,1
	Ukupno	491	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Tablica 15. Pet vodećih pojedinačnih uzroka smrti za dobnu skupinu 65 godina i više u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini - ženski spol

MKB-šifra	Naziv bolesti	Broj umrlih	%
I25	Kronična ishemična bolest srca	177	31,3
I64	Inzult, nespecificiran kao krvarenje ili infarkt	58	10,2
I50	Insuficijencija srca	38	6,7
I63	Cerebralni infarkt	23	4,1
C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	19	3,4
C50	Zloćudna novotvorina dojke	19	3,4
	Ukupno najčešći uzroci smrti	334	59,0
	Ostali uzroci smrti	232	41,0
	Ukupno	566	100,0

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije
 Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

3. BOLESTI CIRKULACIJSKOG SUSTAVA (kardiovaskularne bolesti)

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

Bolesti cirkulacijskog sustava čini skupina bolesti srca i krvnih žila s MKB-šiframa I00-I99. U 2013. g. u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti radi ovih bolesti obavljeno je 11.166 pregleda u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om, 5.128 pregleda u dobi 0-64 g. (46%) i 6.038 u dobi 65 g. i više (54%). Ukupan broj posjeta zbog cirkulacijskih bolesti bio je za 18% manji u odnosu na 2012. godinu. Najčešći razlozi specijalističko-konzilijarnih pregleda bile su hipertenzivne bolesti (I10-I15) s ukupnim udjelom od 35,2%. U specijalističkim ordinacijama bez ugovora s HZZO-om bilo je 4.000 posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava, 15% više nego prethodne godine. Od toga je 2.252 pregleda (56%) obavljeno u dobnoj skupini 0-64 g. i 1.748 (44%) u dobi 65 g. i više. Najčešći razlozi pregleda u ovim ordinacijama bile su također hipertenzivne bolesti.

Bolesti cirkulacijskog sustava vodeći su uzroci smrti opće populacije s udjelom od 54%. Prema MKB - skupinama, ishemične bolesti srca i cerebrovaskularne bolesti su najčešće kardiovaskularne bolesti kao uzroci smrti.

Prosječne standardizirane stope smrtnosti (SSS) od bolesti cirkulacijskog sustava za dob 0-64 g. za oba spola u DNŽ niže su od prosječnih hrvatskih stopa i više od stopa za Europsku uniju (EU) te pokazuju silazni trend osim za muški spol 2012.-2013. Prosječne SSS od ishemičnih bolesti srca (I20-I25) u dobi 0-64 g. imaju uzlazni trend od 2006. za muški odnosno od 2005. za ženski spol. Prosječne SSS od cerebrovaskularnih bolesti (I60-I69) za dob 0-64 g. imaju silazni trend za ženski spol kao i za muški osim u zadnjem promatranom razdoblju.

3.1. Bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

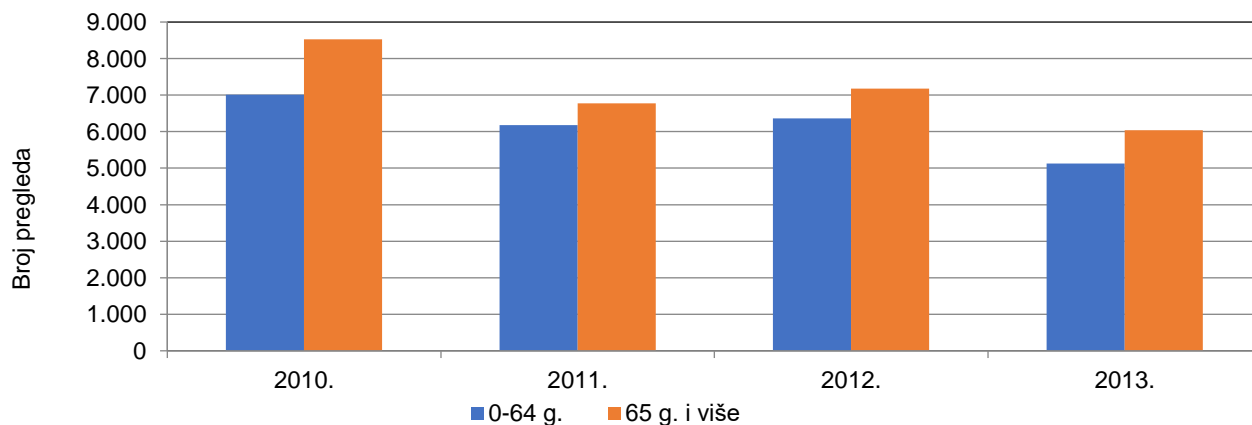
Bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Akutna reumatska groznica	I00-I02	5	0,1	0	0,0	5	0,0
Kronične reumatske bolesti srca	I05-I09	51	1,0	58	1,0	109	1,0
Hipertenzivne bolesti	I10-I15	1.947	38,0	1.987	32,9	3.934	35,2
Akutni infarkt miokarda	I21-I23	90	1,8	96	1,6	186	1,7
Druge ishemične bolesti srca	I20, I24-I25	401	7,8	702	11,6	1.103	9,9
Druge srčane bolesti	I26-I52	700	13,7	1.106	18,3	1.806	16,2
Cerebrovaskularni inzult	I60-I64	149	2,9	324	5,4	473	4,2
Druge cerebrovaskularne bolesti	I65-I68	62	1,2	134	2,2	196	1,8
Posljedice cerebrovaskularne bolesti	I69	96	1,9	243	4,0	339	3,0
Ateroskleroza	I70	36	0,7	137	2,3	173	1,5
Bolesti vena (embolija, tromboza, varices)	I80-I87	1.140	22,2	845	14,0	1.985	17,8
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava		451	8,8	406	6,7	857	7,7
Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno	Ukupno	5.128	100,0	6.038	100,0	11.166	100,0

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Kronične reumatske bolesti srca	I00-I02	0	0.0	3	0.2	3	0.1
Hipertenzivne bolesti	I05-I09	795	35.3	590	33.8	1.385	34.7
Akutni infarkt miokarda	I10-I15	66	2.9	73	4.2	139	3.5
Druge ishemične bolesti srca	I21-I23	133	5.9	188	10.8	321	8.0
Druge srčane bolesti	I20, I24-I25	214	9.5	362	20.7	576	14.4
Cerebrovaskularni inzult	I26-I52	71	3.2	59	3.4	130	3.3
Druge cerebrovaskularne bolesti	I60-I64	53	2.4	53	3.0	106	2.7
Posljedice cerebrovaskularne bolesti	I69	33	1.5	57	3.3	90	2.3
Ateroskleroza	I70	84	3.7	240	13.7	324	8.1
Bolesti vena (embolija, tromboza, varices)	I80-I87	740	32.9	88	5.0	828	20.7
Ostale bolesti cirkulacijskog sustava		63	2.8	35	2.0	98	2.5
Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno	Ukupno	2.252	100.0	1.748	100.0	4.000	100.0

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Slika 1. Broj posjeta zbog bolesti cirkulacijskog sustava u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2010. do 2013. godine prema dobnim skupinama (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

3.2. Bolesti cirkulacijskog sustava kao uzroci smrti

Tablica 3. Umrli zbog bolesti cirkulacijskog sustava prema spolu, dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

MKB-šifra	Naziv bolesti	Spol	0-64 g		65 g. i više		Ukupno	
			broj	%	broj	%	broj	%
I05-I09	Kronične reumatske bolesti srca	m	1	2,0	0	0,0	1	0,3
		ž	0	0,0	1	0,3	1	0,3
		u	1	1,5	1	0,2	2	0,3
I10-I15	Hipertenzivne bolesti	m	0	0,0	5	2,0	5	1,7
		ž	1	6,3	6	1,6	7	1,8
		u	1	1,5	11	1,8	12	1,8
I20-I25	Ishemične bolesti srca	m	26	53,1	141	57,8	167	57,0
		ž	6	37,5	192	52,2	198	51,6
		u	32	49,2	333	56,0	365	53,9
I30-I52	Ostali oblici bolesti srca	m	7	14,3	23	9,4	30	10,2
		ž	4	25,0	50	13,6	54	14,1
		u	11	16,9	73	12,3	84	12,4
I60-I69	Cerebrovaskularne bolesti	m	15	30,6	66	27,0	81	27,6
		ž	4	25,0	101	27,4	105	27,3
		u	19	29,2	167	28,1	186	27,5
I70-I79	Bolesti arterija, arteriola i kapilara	m	0	0,0	9	3,7	9	3,1
		ž	1	6,3	18	4,9	19	4,9
		u	1	1,5	10	1,7	28	4,1
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava - ukupno (I00-I99)	m	49	100,0	244	100,0	293	100,0
		ž	16	100,0	368	100,0	384	100,0
		u	65	100,0	595	100,0	677	100,0

m = muški spol, ž = ženski spol, u = ukupno

Obrada podataka: Zavod za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

4. NOVOTVORINE

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2013. godini u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (DNŽ) prema zadnjim dostupnim podacima Registra za rak ukupan broj novodijagnosticiranih bolesnika s invazivnim rakom (C00-C97 prema MKB-10, bez raka kože C44) bio je 618 (350 osoba muškoga i 268 osoba ženskog spola) (637 novooboljelih osoba u 2012.). Gruba stopa incidencije iznosila je 504,2/100.000 stanovnika odnosno 587,0/100.000 za muški i 425,8/100.000 za ženski spol (535,2/100.000 stanovnika odnosno 585,4/100.000 za muškarce i 487,7/100.000 za žene u 2012.)

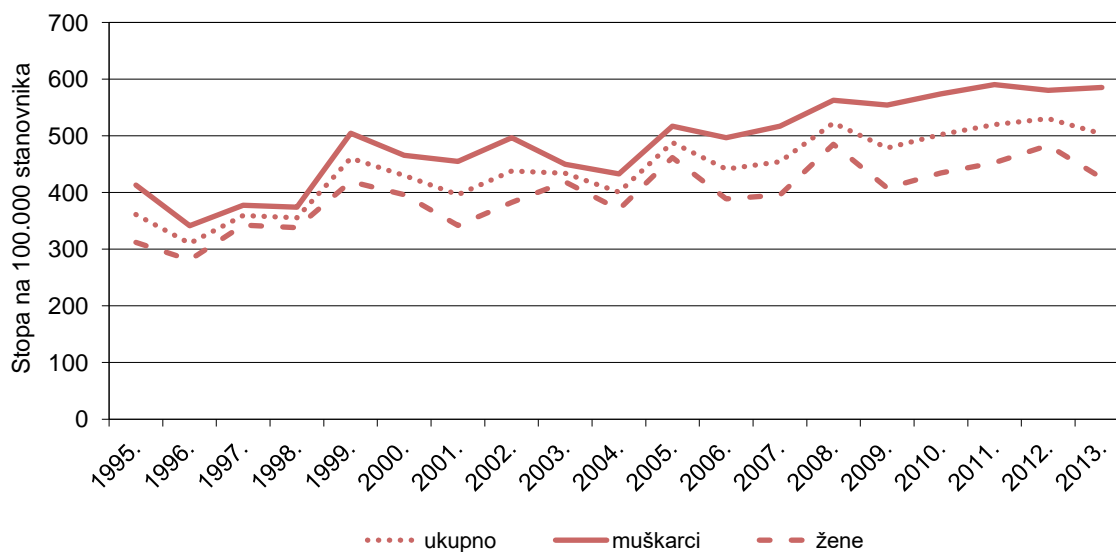
Najčešća sijela raka u muškaraca su rak prostate (18,3%), debelo crijevo i rektum (17,4%) te bronh i pluća (15,7%), a za žene dojka (26,1%), debelo crijevo i rektum (14,9%) te bronh i pluća (8,2%). U promatranom razdoblju 2002.-2013. godine najveće dobno-standardizirane stope incidencije kod muškaraca su stope za rak broha i pluća odnosno od 2011. za rak prostate, a kod žena za rak dojke. Uzlazni trend prisutan je kod dobno-standardiziranih stopa incidencije za rak prostate i mokraćnog mjehura kod muškog spola te za rak bronh i pluća, debelog crijeva, vrata maternice i štitnjače kod ženskog spola.

U specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om u 2013. godini zabilježene su 12.934 posjete zbog zloćudnih novotvorina (C00-C97) (7% više nego u 2012.).

4.1. Incidencija raka

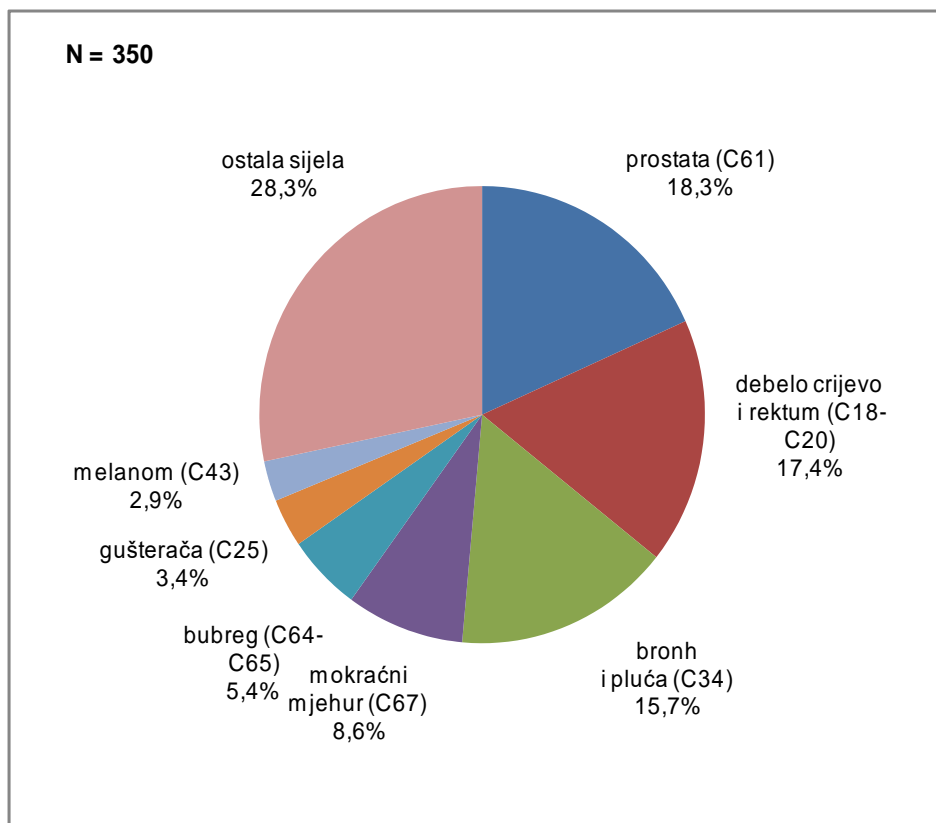
Tablica 1. Broj novooboljelih od svih sijela raka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema spolu 1991. - 2013. godine

Godina	Ukupno	Muškarci	Žene
1995.	456	253	203
1996.	392	209	183
1997.	454	231	223
1998.	449	229	220
1999.	582	309	273
2000.	543	285	258
2001.	487	270	217
2002.	538	295	243
2003.	533	267	266
2004.	492	257	235
2005.	600	307	293
2006.	542	295	247
2007.	558	307	251
2008.	642	334	308
2009.	588	329	259
2010.	617	341	276
2011.	637	352	285
2012.	650	346	304
2013.	617	349	268

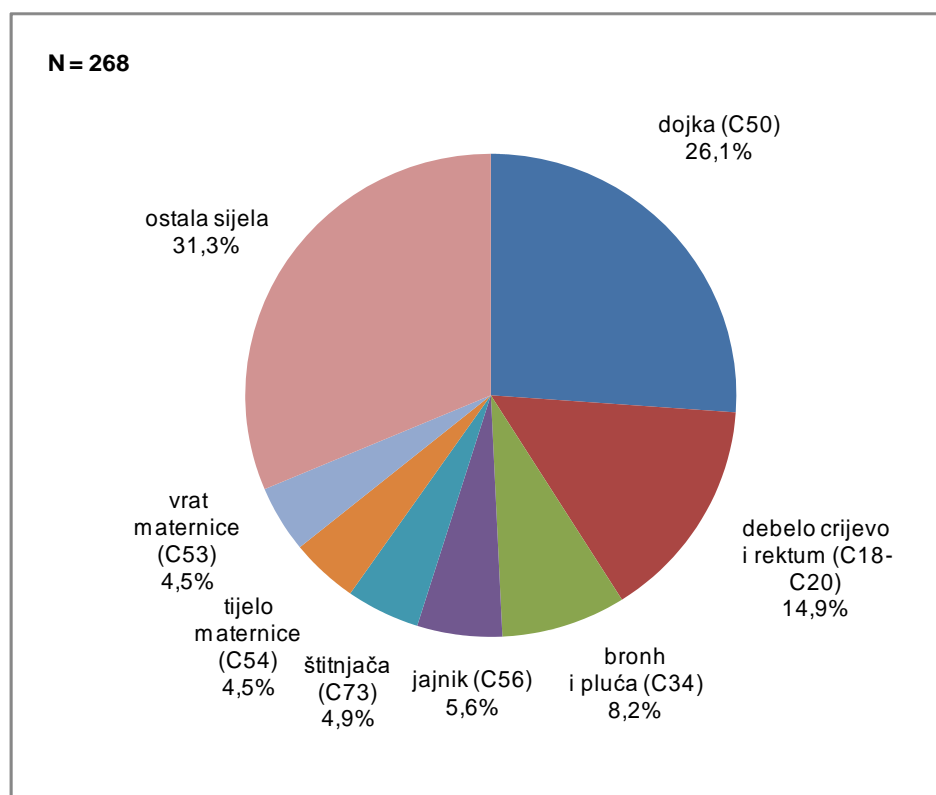

Slika 1. Grube stope incidencije raka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema spolu 1991. - 2013. godine

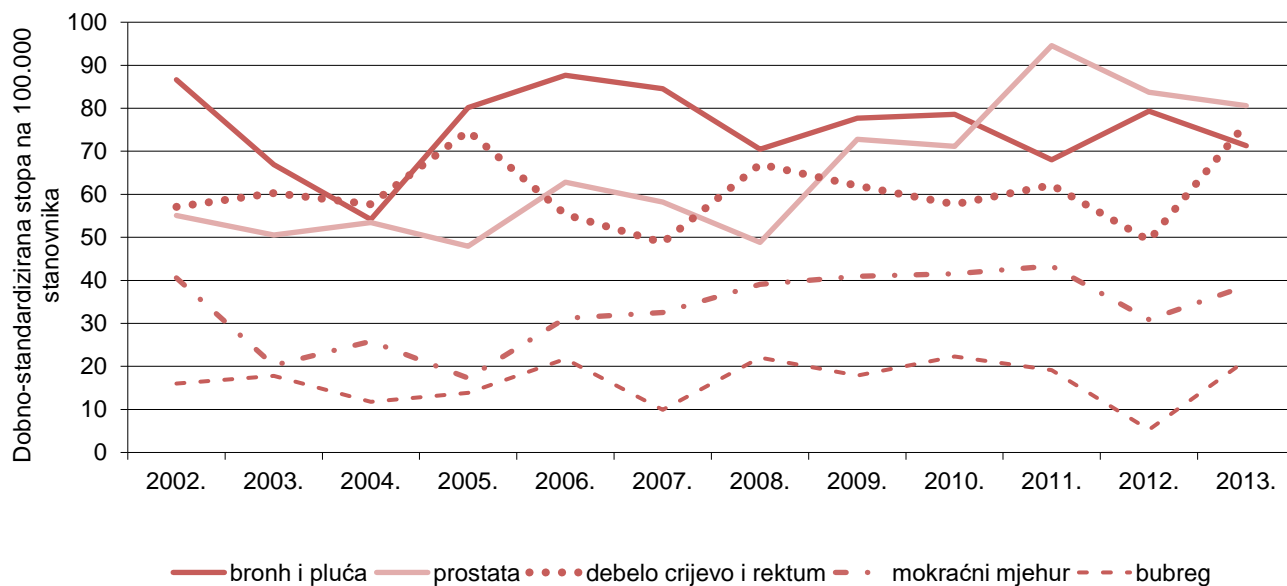

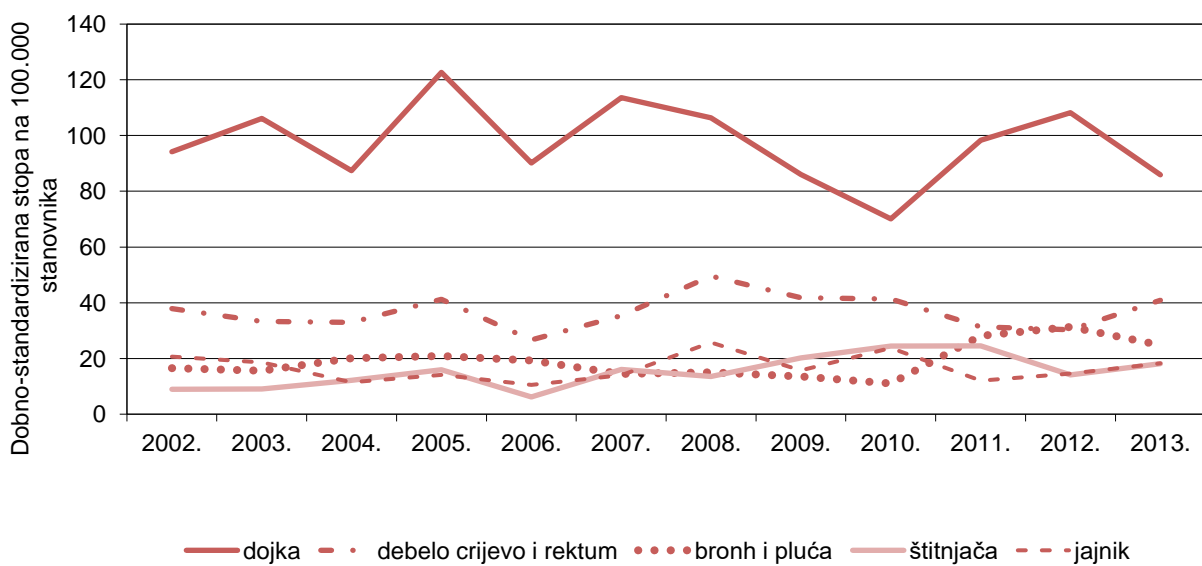
Slika 2. Najčešća sijela raka kod muškaraca u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

Slika 3. Najčešća sijela raka kod žena u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

Slika 4. Dobno-standardizirane stope incidencije najčešćih sijela raka kod muškaraca u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2013. godine

Slika 5. Dobno-standardizirane stope incidencije najčešćih sijela raka kod žena u Dubrovačko-neretvanskoj županiji 2002. - 2013. godine

4.2. Zloćudne novotvorine u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog zloćudnih novotvorina u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini prema dobnim i MKB-skupinama (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

Naziv novotvorine	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Zloćudna novotvorina želuca	C16	67	1,1	78	1,2	145	1,1
Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva (rektuma)	C20	217	3,4	481	7,3	698	5,4
Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća	C33-C34	536	8,5	947	14,4	1.483	11,5
Zloćudni melanom kože	C43	17	0,3	49	0,7	66	0,5
Zloćudna novotvorina dojke	C50	2.148	33,9	1.346	20,4	3.494	27,0
Zloćudna novotvorina vrata maternice	C53	46	0,7	2	0	48	0,4
Zloćudne novotvorine limfnog, hematopoetičnog i srodnog tkiva	C81-C97	184	2,9	301	4,6	485	3,7
Ostale zloćudne novotvorine		3.123	49,3	3.392	51,4	6.515	50,4
Zloćudne novotvorine - ukupno	C00-C97	6.338	100	6.596	100	12.934	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog zloćudnih novotvorina u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini prema dobnim i MKB-skupinama (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv novotvorine	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Zloćudna novotvorina želuca	C16	11	22,9	5	15,6	16	20,0
Zloćudna novotvorina završnog debelog crijeva (rektuma)	C20	11	22,9	11	34,4	22	27,5
Zloćudna novotvorina dušnika (traheje), dušnice (bronha) i pluća	C33-C34	11	22,9	3	9,4	14	17,5
Zloćudni melanom kože	C43	5	10,4	4	12,5	9	11,3
Zloćudna novotvorina dojke	C50	1	2,1	2	6,3	3	3,8
Ostale zloćudne novotvorine		9	18,8	7	21,9	16	20,0
Zloćudne novotvorine - ukupno	C00-C97	48	100	32	100	80	100

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatno

5. OZLJEDE, OTROVANJA I OSTALE POSLJEDICE VANJSKIH UZROKA

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2013. u DNŽ u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti obavljeno je ukupno 14.121 pregled zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka (S00-T98) u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om (15% manje u odnosu na 2012.), 11.480 pregleda u dobi 0-64 g. (15% manje nego prethodne godine) i 2.641 u dobi 65 g. i više (15% manje nego u 2012.). U ordinacijama bez ugovora s HZZO-om obavljeno je 352 pregleda (29% manje nego u 2012.): 308 u dobi 0-64 g. i 44 u dobi 65 g. i više.

Nasilne smrti nalaze se na trećem mjestu uzroka smrti. Najveći udio nasilnih smrti uzrokovan je slučajnim ozljedama (49,3%). Slijede nasilne smrti zbog nezgoda pri prijevozu (27,5%) i namjernog samoozljeđivanja (18,8%).

U DNŽ u razdoblju od 1998. do 2008. godine standardizirane stope smrtnosti od nezgoda pri prijevozu u dobi 0-64 g. imale su uzlazni trend, nakon čega stope padaju. Ove stope više su za dobnu skupinu 15.-24. g. te su više nego prosječne stope u Hrvatskoj i EU.

5.1. Ozljeđe i otrovanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (ordinacije i ustanove koje imaju ugovor s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Prijelomi		3.091	26,9	1.007	38,1	4.098	29,0
Dislokacije, uganuća i nategnuća		1.996	17,4	270	10,2	2.266	16,0
Opekline i korozije	T20-T32	94	0,8	16	0,6	110	0,8
Otrovanja lijekovima i biološkim tvarima	T36-T50	13	0,1	2	0,1	15	0,1
Ostale ozljede, otrovanja i djelovanja vanjskih uzroka		6.286	54,8	1.346	51,0	7.632	54,0
Ozljeđe, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka - ukupno	S00-T98	11.480	100,0	2.641	100,0	14.121	100,0

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Prijelomi		127	41,2	15	34,1	142	40,3
Dislokacije, uganuća i nategnuća		83	26,9	15	34,1	98	27,8
Opekline i korozije	T20-T32	5	1,6	0	0,0	5	1,4
Ostale ozljede, otrovanja i djelovanja vanjskih uzroka		93	30,2	14	31,8	107	30,4
Ozljeđe, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka - ukupno	S00-T98	308	100,0	44	100,0	352	100,0

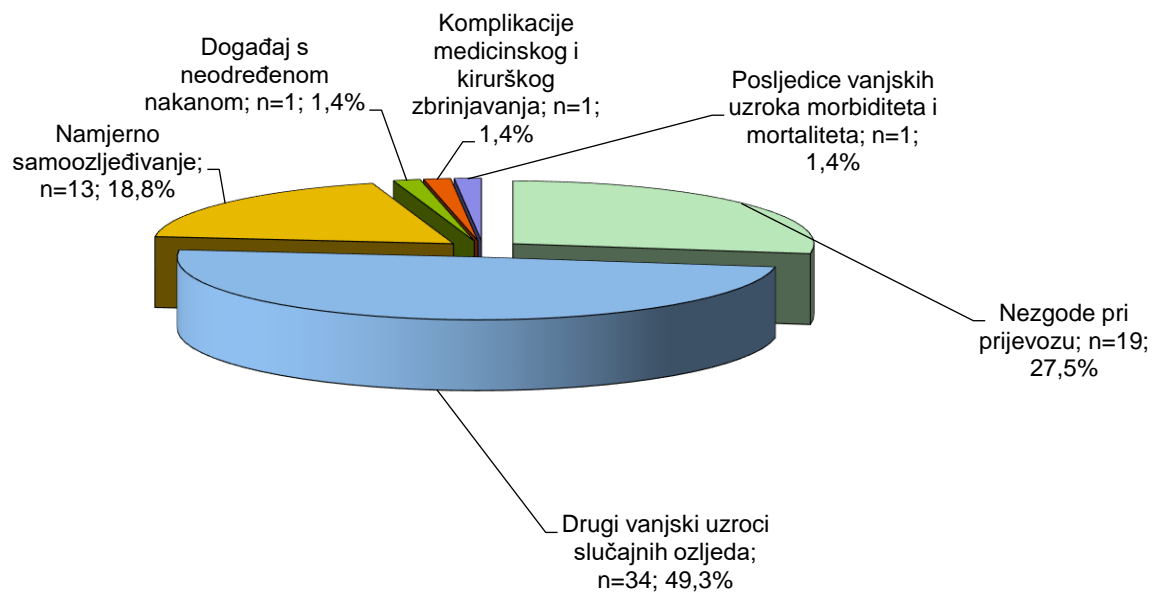
Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

5.2. Nasilne smrti

Tablica 3. Nasilne smrti prema vanjskom uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

Uzrok smrti	Spol	Ukupno	Dobne skupine (godine)							
			0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	≥75
V01-V99 Nezgode pri prijevozu	M	12	0	8	0	2	1	0	1	0
	Ž	7	0	0	0	1	1	2	0	3
	U	19	0	8	0	3	2	2	1	3
W00-X59 Drugi vanjski uzroci slučajnih ozljeda	M	17	0	0	2	0	2	1	3	9
	Ž	17	0	0	0	0	0	0	2	15
	U	34	0	0	2	0	2	1	5	24
X60-X84 Namjerno samoozljeđivanje	M	8	0	1	1	1	4	1	0	0
	Ž	5	0	0	0	2	0	2	1	0
	U	13	0	1	1	3	4	3	1	0
Y10 - Y34 Događaj s neodređenom nakanom	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	1	0	0	0	0	1	0	0	0
	U	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Y40 - Y84 Komplikacije medicinskog i kirurškog zbrinjavanja	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	U	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Y85 - Y89 Posljedice vanjskih uzroka morbiditeta i mortaliteta	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ž	1	0	0	0	0	0	0	0	1
	U	1	0	0	0	0	0	0	0	1
Ukupno	M	37	0	9	3	3	7	2	4	9
	Ž	32	0	0	0	3	2	4	3	20
	U	69	0	9	3	6	9	6	7	29

M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Slika 1. Udio nasilnih smrti prema vanjskom uzroku smrti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

6. DUŠEVNI POREMEĆAJI I POREMEĆAJI PONAŠANJA

mr. Ankica Džono Boban, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2013. godini u DNŽ u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti obavljeno je 15.914 pregleda zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (F00-F99) u ordinacijama s ugovorom s HZZO-om (21% manje nego prethodne godine), 10.932 pregleda u dobi 0-64 g. (23% manje nego u 2012.) i 1.716 u dobi 65 g. i više (gotovo jednako kao i prethodne godine). U ordinacijama bez ugovora s HZZO-om obavljeno je 655 pregleda: 457 u dobi 0-64 g. i 198 u dobi 65 g. i više. Najveći broj specijalističko-konzilijarnih pregleda obavljen je zbog neuroza i afektivnih poremećaja povezanih sa stresom (F40-F48).

Iste godine u DNŽ izvršeno je 13 samoubojstava (14 muškaraca i 3 žene), četiri manje nego u 2012. Najčešći način izvršenog samoubojstva bilo je namjerno samoozljeđivanje vješanjem, davljenjem i ugušenjem (7). Prema dobi, najveći broj izvršenih samoubojstava bio je u dobi 45-54 g. (ukupno 4). Standardizirane stope smrtnosti za izvršena samoubojstva niže su u DNŽ od prosječnih hrvatskih stopa i stopa u EU, ali pokazuju uzlazni trend.

6.1. Duševni poremećaji u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti

Tablica 1. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

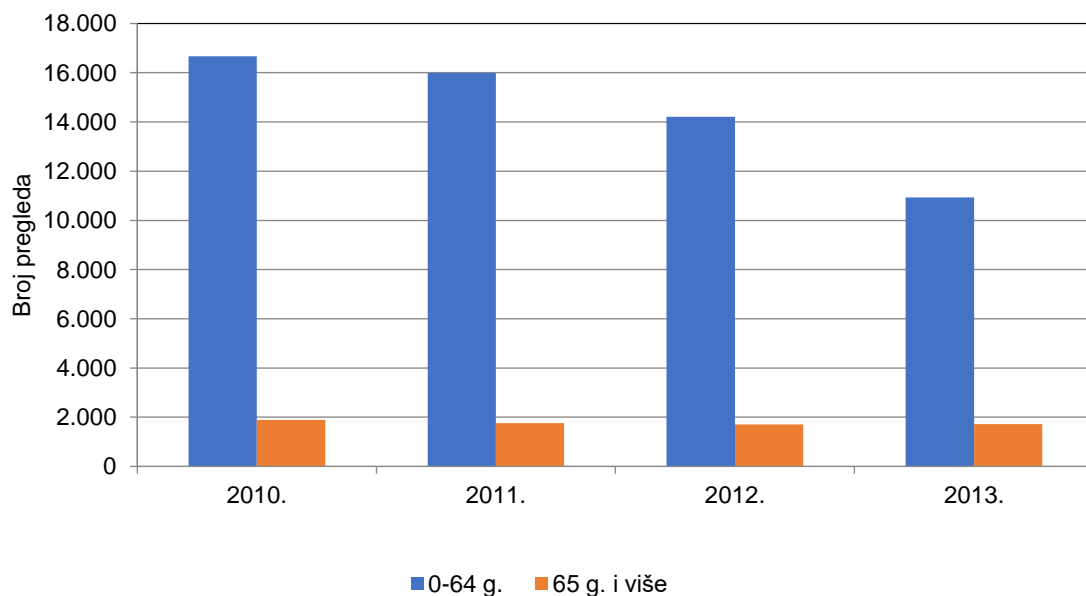
Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Demencija	F00-F03	23	0,2	202	11,8	225	1,8
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	174	1,6	21	1,2	195	1,5
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima	F11-F19	145	1,3	2	0,1	147	1,2
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	F20-F29	2.442	22,3	276	16,1	2.718	21,5
Neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	5.638	51,6	645	37,6	6.283	49,7
Duševna zaostalost	F70-F79	84	0,8	0	0	84	0,7
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja		2.426	22,2	570	33,2	2.996	23,7
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja - ukupno	F00-F99	10.932	100,0	1.716	100,0	12.648	100,0

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

Tablica 2. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti prema dobnim i MKB-skupinama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (ordinacije i ustanove bez ugovora s HZZO-om)

Naziv bolesti	MKB-šifra	0-64 g.		65 g. i više		Ukupno	
		Broj posjeta	%	Broj posjeta	%	Broj posjeta	%
Demencija	F00-F03	42	9,2	35	17,7	77	11,8
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani uzimanjem alkohola	F10	64	14,0	28	14,1	92	14,0
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani psihoaktivnim tvarima	F11-F19	33	7,2	6	3,0	39	6,0
Shizofrenija, shizotipni i sumanutni poremećaji	F20-F29	31	6,8	21	10,6	52	7,9
Neuroze i afektivni poremećaji povezani sa stresom i somatoformni poremećaji	F40-F48	265	58,0	99	50,0	364	55,6
Duševna zaostalost	F70-F79	16	3,5	9	4,5	25	3,8
Ostali duševni poremećaji i poremećaji ponašanja		6	1,3	0	0	6	0,9
Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja - ukupno	F00-F99	457	100,0	198	100,0	655	100,0

Izvor podataka: Godišnja izvješća o radu timova za specijalističko-konzilijarnu djelatnost

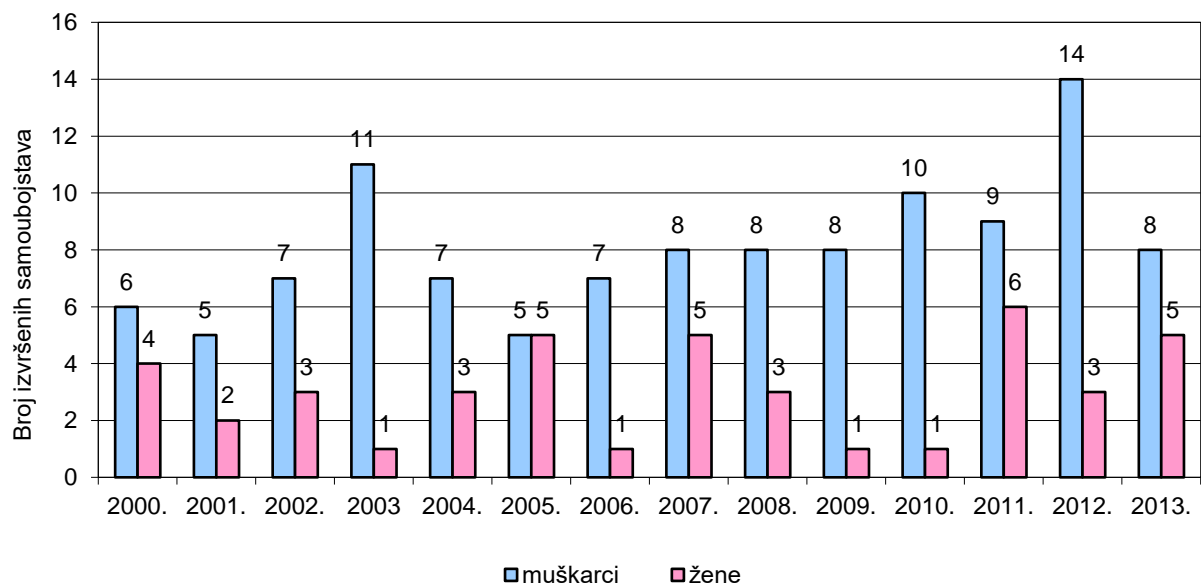
Slika 1. Broj posjeta zbog duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja u specijalističko-konzilijarnoj zdravstvenoj zaštiti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2010. do 2013. godine prema spolu (ordinacije i ustanove s ugovorom s HZZO-om)

6.2. Samoubojstva

Tablica 3. Izvršena samoubojstva prema vanjskom uzroku samoozljeđivanja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. prema spolu i dobi

Vanjski uzrok samoozljeđivanja	MKB-šifra	Spol	Ukupno	Dobne skupine (godine)							
				0-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	≥75
Namjerno samoozljeđivanje vješanjem, davljenjem i ugušenjem	X70	M	5	0	1	1	1	2	0	0	0
		Ž	2	0	0	0	1	0	0	1	0
		U	7	0	1	1	2	2	0	1	0
Namjerno samoozljeđivanje utapljanjem i potapanjem	X71	M	1	0	0	0	0	1	0	0	0
		Ž	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		U	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Namjerno samoozljeđivanje hicem iz puške, sačmarice i većeg vatrenog oružja (većeg kalibra)	X73	M	2	0	0	0	0	1	1	0	0
		Ž	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		U	2	0	0	0	0	1	1	0	0
Namjerno samoozljeđivanje skokom s visokog mjesta (visine)	X80	M	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ž	3	0	0	0	1	0	2	0	0
		U	3	0	0	0	1	0	2	0	0
Namjerno samoozljeđivanje - ukupno	X60-X84	M	8	0	1	1	1	4	1	0	0
		Ž	5	0	0	0	2	0	2	1	0
		U	13	0	1	1	3	4	3	1	0

M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno
Izvor podataka: Državni zavod za statistiku, DEM-2/2013

Slika 2. Broj izvršenih samoubojstava u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2000. do 2013. godine prema spolu

7. STACIONARNA ZDRAVSTVENA ZAŠTITA

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji dvije su stacionarne zdravstvene ustanove: Opća bolnica Dubrovnik (OB Dubrovnik) i Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju „Kalos“ (SB Kalos) te Izvanbolničko rodilište Doma zdravlja Metković (DZ Metković).

U 2013. g. OB Dubrovnik imala je godišnju zauzetost kreveta 280,9 dana uz 77,0% iskorištenost kreveta, SB Kalos 221,3 dana uz 60,6% iskorištenosti, a Izvanbolničko rodilište u DZ Metković 48,1 dan i 13,2% iskorištenosti. Prosječna dužina liječenja u OB Dubrovnik iznosila je 6,4 dana (6,6 u RH u općim bolnicama), u Izvanbolničkom rodilištu DZ Metković 2,9 dana, a u „Kalosu“ 19,1 dan.

OB Dubrovnik ima 323 kreveta za liječenje akutnih bolesnika. Najveća godišnja zauzetost kreveta u OB Dubrovnik bila je na ortopedskom odjelu (522,3 dana), odjelu infektologije (402,4 dana) i pedijatriji (341,9). Najveća prosječna dužina liječenja u OB Dubrovnik je bila na psihijatrijskom odjelu 13,8 dana.

Dnevna bolnica i bolnička hemodijaliza u OB Dubrovnik ima 85 kreveta. Tijekom 2013. godine u dnevnoj bolnici i bolničkoj hemodijalizi liječilo se 3.482 bolesnika s najviše zabilježenih ispisanih bolesnika na onkologiji (930), pedijatriji (607), psihijatriji (381), neurologiji (239) te na odjelu interne hematološke dnevne bolnice (233).

Vodeće MKB-skupine u ukupnom bolničkom zbrinjavanju bile su: bolesti cirkulacijskog sustava s udjelom od 14,8%, novotvorine 12,2%, bolesti probavnog sustava 9,7%, bolesti dišnog sustava 9,0% te ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka 8,6%. 61,52% hospitaliziranih osoba bilo je u dobi 0-64 godine, a 38,5% u dobi 65 godina i više.

Najviše djece u dobi 0-6 godina bilo je na liječenju zbog bolesti dišnog sustava (J00-J99), određenih stanja nastala u perinatalnom razdoblju (P00-P96) te zaraznih i parazitarnih bolesti (A00-B99). Prosječna dužina liječenja djece ove dobi bila je 5,5 dana.

Vodeći razlozi hospitalizacije školske djece (7-19 godina) bile su bolesti dišnog sustava (J00-J99), ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98) te skupina simptoma, znakova i abnormalnih kliničkih i laboratorijskih nalaza nesvrstani drugamo (R00-R99). Prosječna dužina njihovog liječenja bila je 4,7 dana za muški spol odnosno 5,5 dana za ženski.

Muška radno-produktivna populacija (20-64 godine) bila je najčešće hospitalizirana zbog bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99 15,7%), bolesti probavnog sustava (K00-K93 13,9%), duševnih poremećaja i poremećaja ponašanja (F00-F99 12,3%), ozljeda, otrovanja i ostalih posljedica vanjskih uzroka (S00-T98 11,4%) te novotvorina (C00-D48 10,3%). Najčešće skupine bolesti žena ove dobi su: čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom (Z00-Z99 15,9%), novotvorine (C00-D48 14,4%) te bolesti genitourinarnog sustava (N00-N99 12,3%). Bolesti cirkulacijskog sustava bile su na sedmom mjestu uzroka hospitalizacije ženske radno-produktivne populacije, a ozljede i otrovanja na osmom. Prosječna dužina liječenja osoba u dobi 20-64 godine bila je 8,6 dana za muški spol i 7,1 dan za ženski.

Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih muškaraca ove dobi bile su shizofrenija (F20), preponska kila (K40), duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom (F10), angina pektoris (I20) i dijabetes melitus neovisan o inzulinu (E11). Kod hospitaliziranih žena to su bile sljedeće dijagnoze: kontakt sa zdravstvenom službom u drugim okolnostima (Z76), polip ženskog spolnog sustava (N84), zloćudna novotvorina dojke (C50), žučni kamenci (kolelitijaza) (K80) i lažni trudovi (O47).

Osobe starije dobi (65 godina i više) bile su najčešće hospitalizirane zbog bolesti cirkulacijskog sustava (I00-I99) i novotvorina (C00-D48). Kod muškaraca navedene dobi slijede bolesti probavnog (K00-K93) i bolesti dišnog (J00-J99) sustava, a kod žena ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka (S00-T98) te bolesti oka i očnih adneksa (H00-H59). Prosječna dužina liječenja bila je 9,5 dana za muški spol i 10,1 za ženski.

Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih muškaraca starije dobi bile su: angina pektoris (I20), insuficijencija srca (I50), cerebralni infarkt (I63), fibrilacija atrijska i undulacija (I48) i pneumonija (J18). Za ženske osobe starije dobi to su bile sljedeće dijagnoze: prijelom bedrene kosti (S72), insuficijencija srca (I50), cerebralni infarkt (I63), senilna katarakta (H25) i dijabetes melitus neovisan o inzulinu (E11).

Tablica 1. Kapacitet kreveta i kretanje bolesnika u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

		Liječenje akutnih bolesnika		Liječenje kroničnih bolesnika
		Opća bolnica Dubrovnik	Izvanbolničko rodilište Metković	Specijalna bolnica za medicinsku rehabilitaciju "Kalos"
Kreveti	broj	323	14	250
	na 1000 stanovnika* ¹	2,6	0,1	2,0
	na 1 liječnika	2,9	4,7	35,7
Ispisani bolesnici		14073	231	2.896
Bolnički dani		90741	673	55.335
Prosječna dužina liječenja		6,4	2,9	19,1
Dnevna zauzetost kreveta* ²		248,6	1,8	151,6
Godišnja zauzetost kreveta* ³		280,9	48,1	221,3
Iskorištenost u %* ⁴		77,0	13,2	60,6
Broj pacijenata po krevetu		43,6	16,5	11,6
Interval obrtaja* ⁵		1,9	19,2	12,4
Pomor	broj umrlih	352	0	2
	na 100 bolesnika	2,5	0	0,1

Izvor podataka: Izvješće o bolničko-stacionarnom liječenju

*¹ Izračun prema popisu stanovništva 2011. godine

*² Dnevna zauzetost = broj dana bolničkog liječenja / 365

*³ Godišnja zauzetost = broj dana bolničkog liječenja / broj kreveta

*⁴ Iskorištenost = dnevna zauzetost / broj kreveta x 100

*⁵ Interval obrtaja = 365 - (broj pacijenata po krevetu x prosječna dužina liječenja) / broj pacijenata

Tablica 2. Zauzetost i iskorištenost kreveta u Općoj bolnici Dubrovnik po odjelima u 2013. godini

Odjeli	Broj kreveta	Ispisani bolesnici	Dani liječenja ispisanih bolesnika	Zauzetost		% iskorištenosti	Prosječna dužina liječenja
				Dnevna	Godišnja		
Anestezija, reanimacija i intenzivna njega	10	495	1.985	5,4	198,5	54,4	4,0
Ginekologija i opstetricija	41	1.960	10.414	28,5	254,0	69,6	5,3
Infektologija	10	517	4.024	11,0	402,4	110,2	7,8
Interna	87	3.498	25.249	69,2	290,2	79,5	7,2
Kirurgija	67	2.417	16.094	44,1	240,2	65,8	6,7
Neurologija	20	706	5.685	15,6	284,3	77,9	8,1
Oftalmologija	10	521	1.815	5,0	181,5	49,7	3,5
ORL	13	715	3.247	8,9	249,8	68,4	4,5
Ortopedija	9	537	4.701	12,9	522,3	143,1	8,8
Pedijatrija	20	1.541	6.837	18,7	341,9	93,7	4,4
Psijhijatrija	27	645	8.870	24,3	328,5	90,0	13,8
Urologija	9	521	1.820	5,0	202,2	55,4	3,5
Ukupno	323	14.073	90.741	248,6	280,9	77,0	6,4

Izvor podataka: Izvješće o bolničko-stacionarnom liječenju

Tablica 3. Broj ispisanih bolesnika, broj dana bolničkog liječenja i prosječna dužina liječenja po spolu u Općoj bolnici Dubrovnik po odjelima u 2013. godini

Odjeli	Spol	Ispisani bolesnici	Dani liječenja	Prosječna dužina
Anestezija, reanimacija i intenzivna njega	M	292	1266	4,3
	Ž	203	719	3,5
	U	495	1985	4,0
Ginekologija i opstreticija	M	0	0	0,0
	Ž	1960	10414	5,3
	U	1960	10414	5,3
Infektologija	M	250	1825	7,3
	Ž	267	2199	8,2
	U	517	4024	7,8
Interna medicina	M	1931	13914	7,2
	Ž	1567	11336	7,2
	U	3498	25249	7,2
Kirurgija	M	1328	8508	6,4
	Ž	1089	7586	7,0
	U	2417	16094	6,7
Neurologija	M	360	2875	8,0
	Ž	346	2810	8,1
	U	706	5685	8,1
Oftalmologija	M	212	620	2,9
	Ž	309	1195	3,9
	U	521	1815	3,5
Otorinolaringologija	M	363	1571	4,3
	Ž	352	1676	4,8
	U	715	3247	4,5
Ortopedija	M	253	1841	7,3
	Ž	284	2860	10,1
	U	537	4701	8,8
Pedijatrija	M	720	3166	4,4
	Ž	821	3671	4,5
	U	1541	6837	4,4
Psihijatrija	M	383	5080	13,3
	Ž	262	3790	14,5
	U	645	8870	13,8
Urologija	M	445	1554	3,5
	Ž	76	266	3,5
	U	521	1820	3,5
Ukupno	M	6537	42220	6,5
	Ž	7536	48522	6,4
	U	14073	90742	6,4

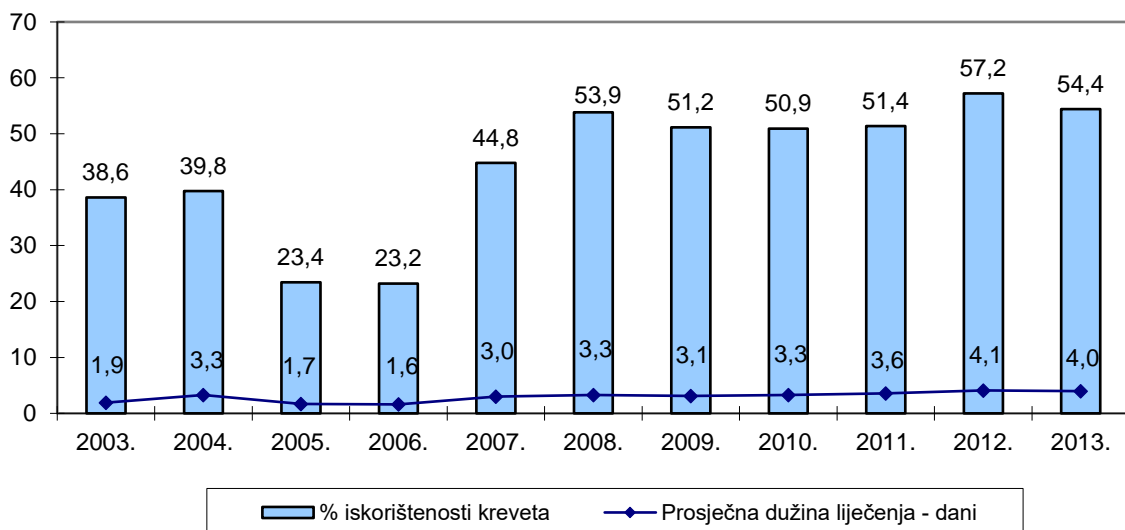
M = muški spol, Ž = ženski spol, U = ukupno

Izvor podataka: Izvješće o bolničko-stacionarnom liječenju

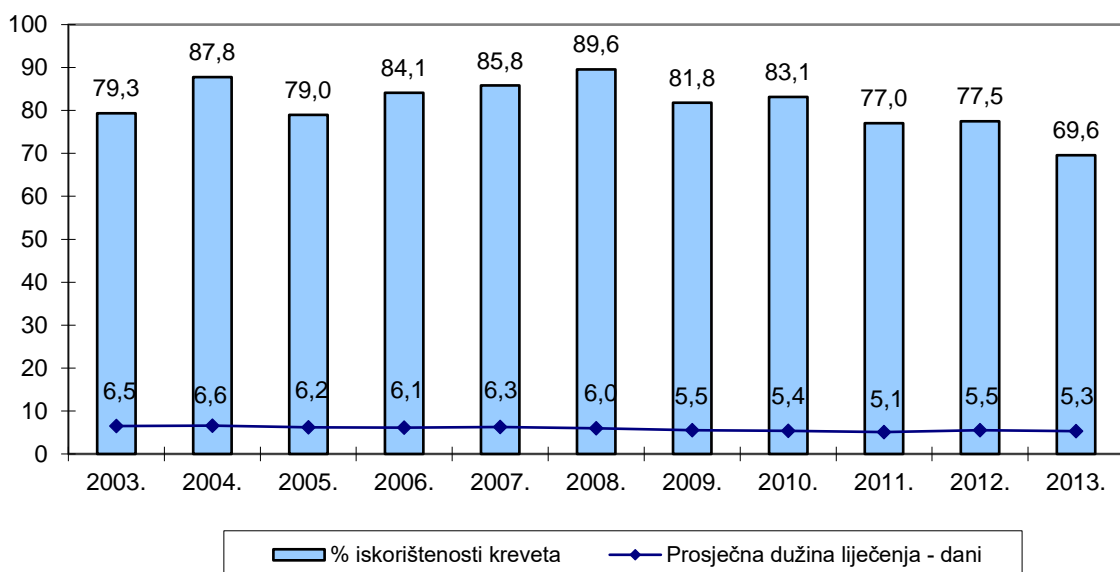
Tablica 4. Zauzetost i iskorištenost kreveta u dnevnoj bolnici po specijalnostima u Općoj bolnici Dubrovnik u 2013. godini

Specijalnosti	Broj kreveta	Ispisani bolesnici	Dani liječenja ispisanih bolesnika	Zauzetost kreveta		% iskorištenosti kreveta	Prosječna dužina liječenja
				dnevna	godišnja		
Dermatologija	6	91	195	0,5	32,5	8,9	2,1
Interna	2	24	100	0,3	50,0	13,7	4,2
Interna - kardiologija	1	17	63	0,2	63,0	17,3	3,7
Interna - pulmologija	2	64	90	0,2	45,0	12,3	1,4
Interna - gastroenterologija	2	153	303	0,8	151,5	41,5	2,0
Interna - hematologija	2	233	675	1,8	337,5	92,5	2,9
Interna - dijabetologija	1	17	30	0,1	30,0	8,2	1,8
Infektologija	4	197	394	1,1	98,5	27,0	2,0
Ginekologija	2	106	944	2,6	472,0	129,3	8,9
Kirurgija	10	1	1	0,0	0,1	0,0	1,0
Neurologija	2	239	309	0,8	154,5	42,3	1,3
Oftalmologija	2	220	248	0,7	124,0	34,0	1,1
Otorinolaringologija	1	1	1	0,0	1,0	0,3	1,0
Pedijatrija	4	607	1228	3,4	307,0	84,1	2,0
Psijatrija	20	381	2662	7,3	133,1	36,5	7,0
Urologija	2	133	135	0,4	67,5	18,5	1,0
Onkologija	9	930	3934	10,8	437,1	119,8	4,2
Hemodijaliza	13	68	3961	10,9	304,7	83,5	58,3
Ukupno	85	3.482	15.273	41,8	179,7	49,2	4,4

Izvor podataka: Izvješće o bolničko-stacionarnom liječenju za dnevnu bolnicu

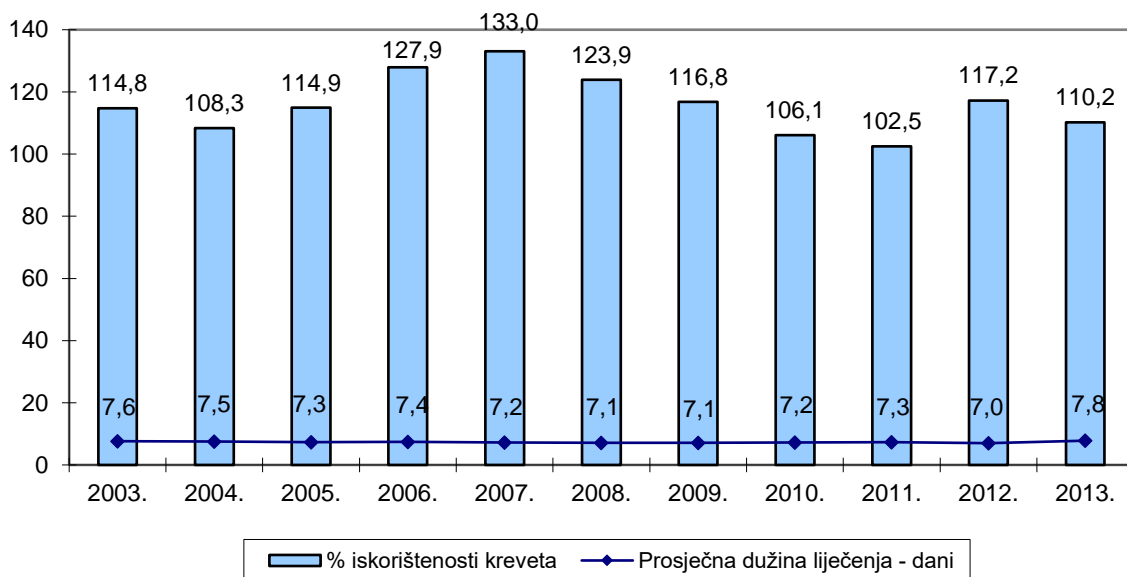

Slika 1. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu anestezijske, reanimacijske i intenzivne njege OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

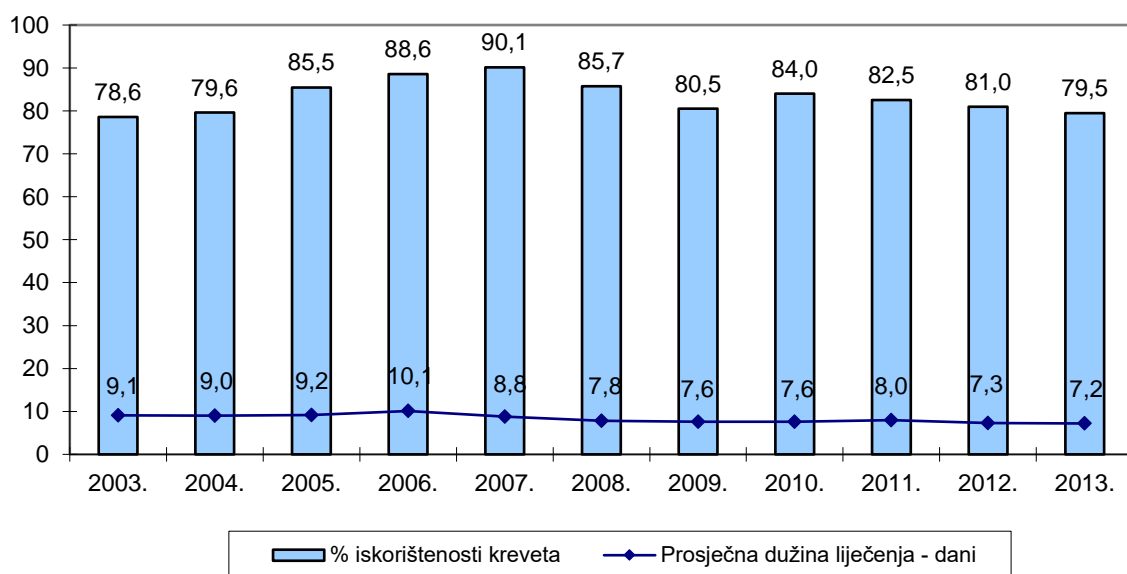

Slika 2. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu ginekologije i opstetricije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

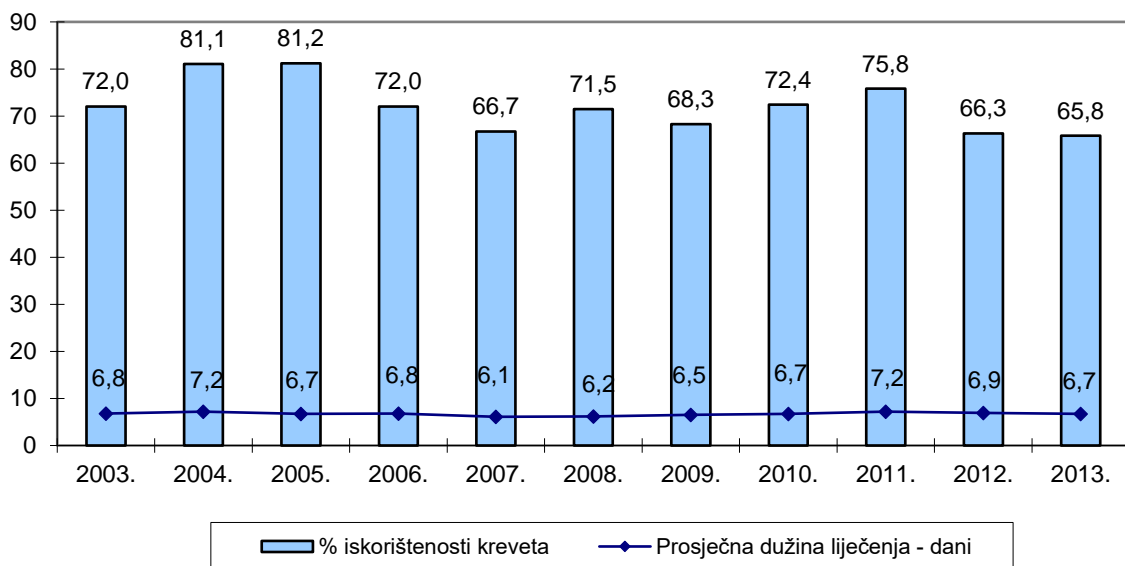

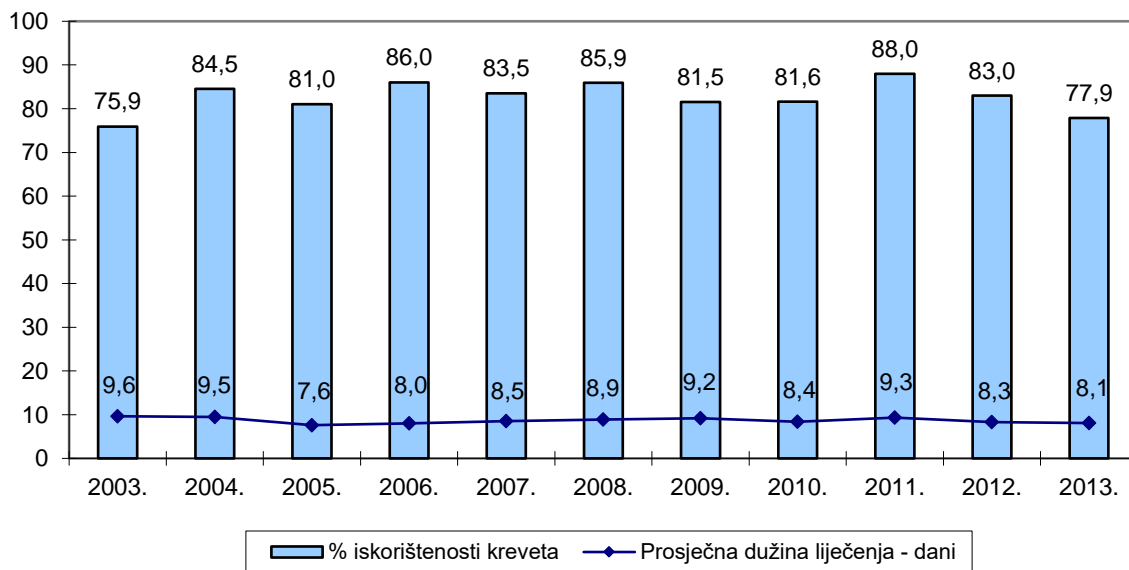
Slika 3. Postotak iskorisćenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu infektologije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

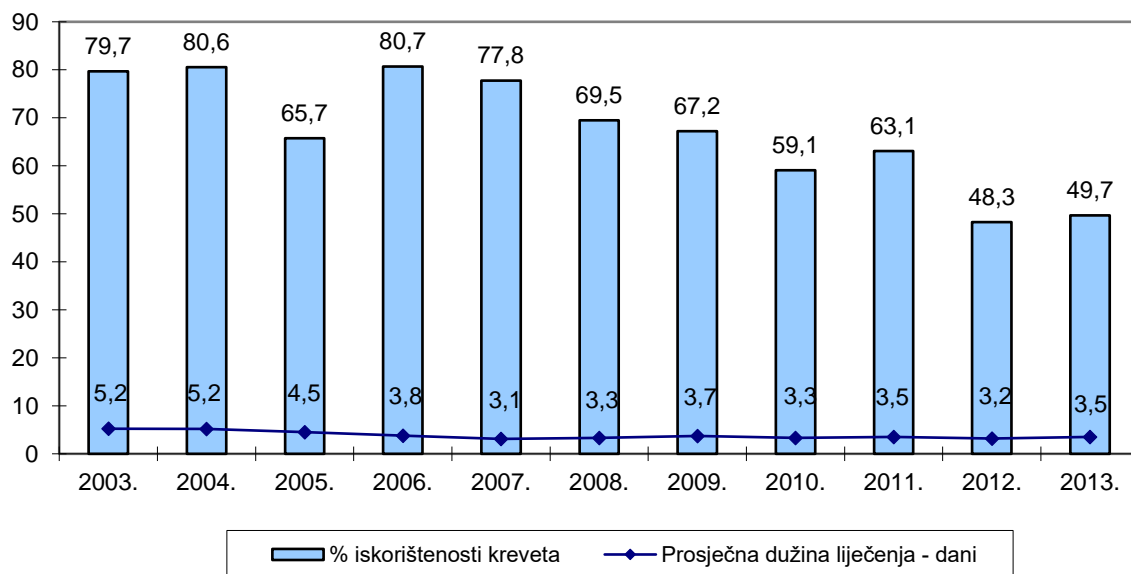
Slika 4. Postotak iskorisćenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu interne medicine OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

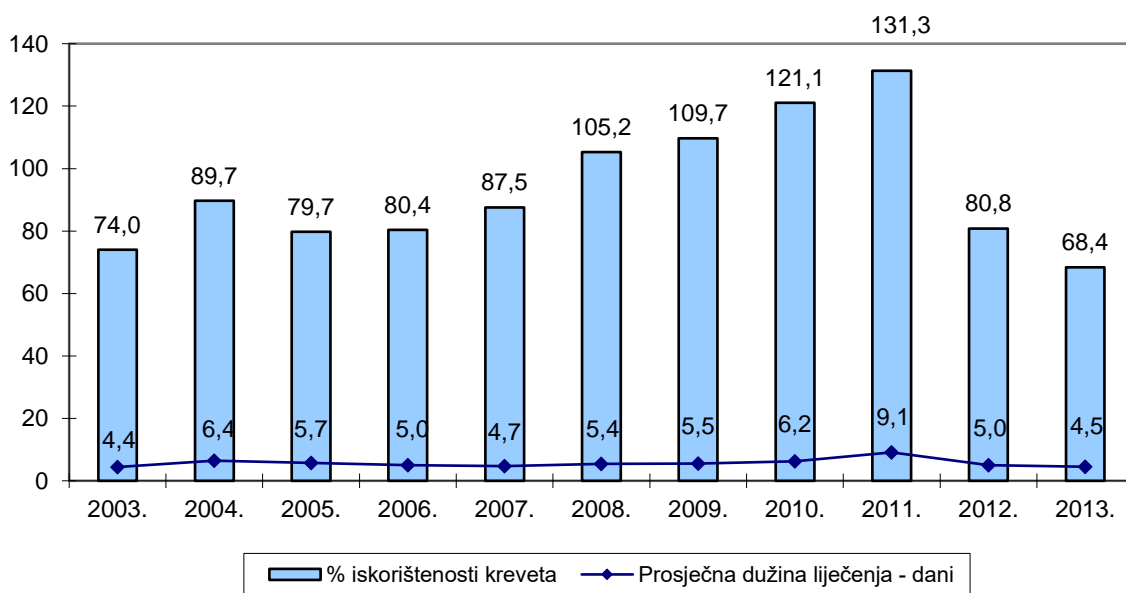
Slika 5. Postotak iskorisćenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu kirurgije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

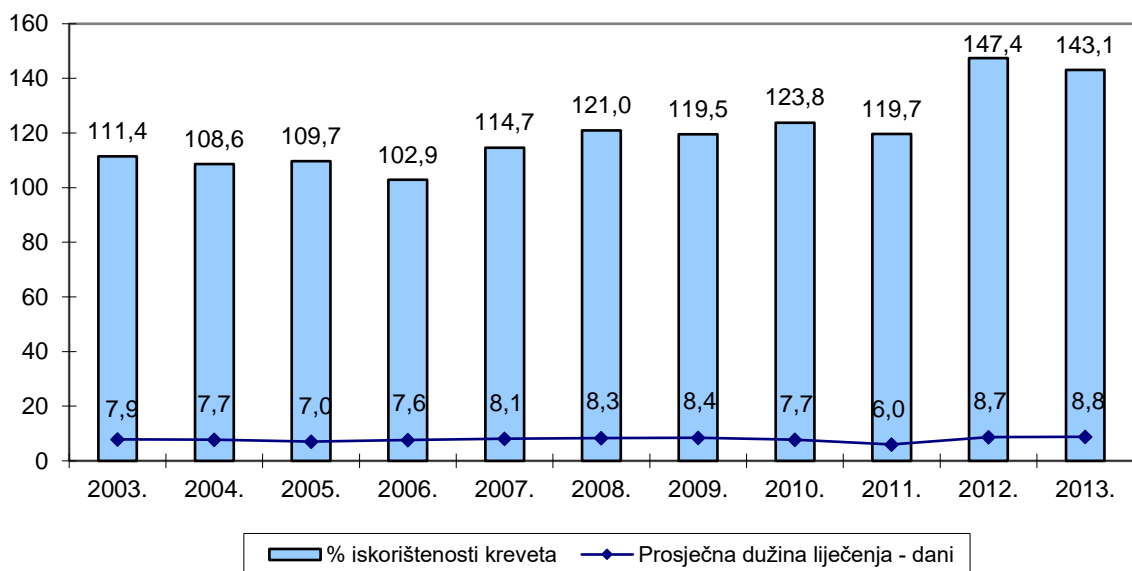
Slika 6. Postotak iskorisćenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu neurologije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

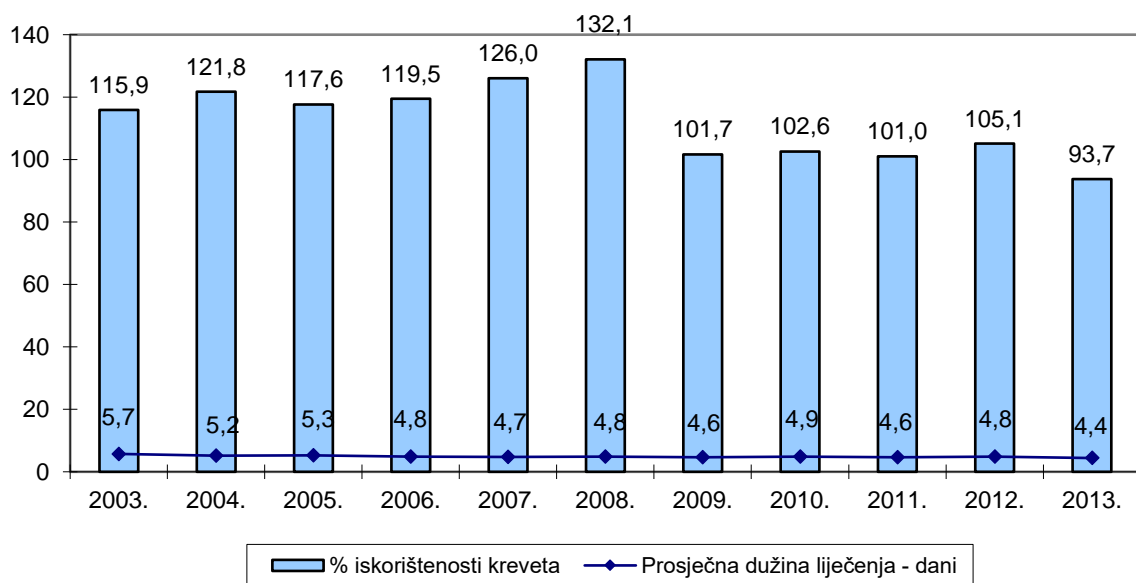
Slika 7. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu oftalmologije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

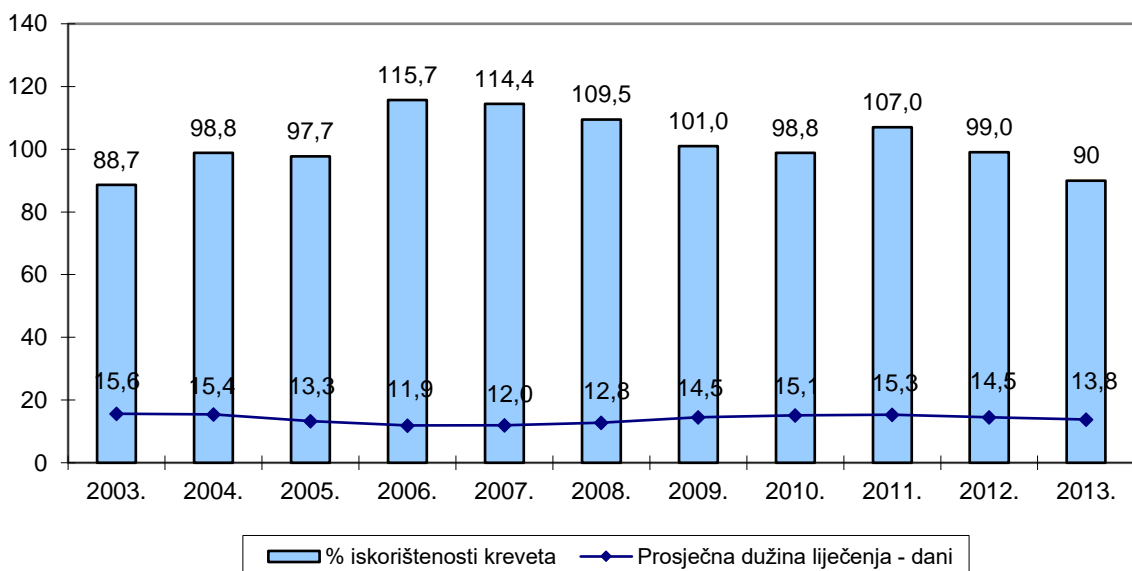
Slika 8. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na ORL odjelu OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

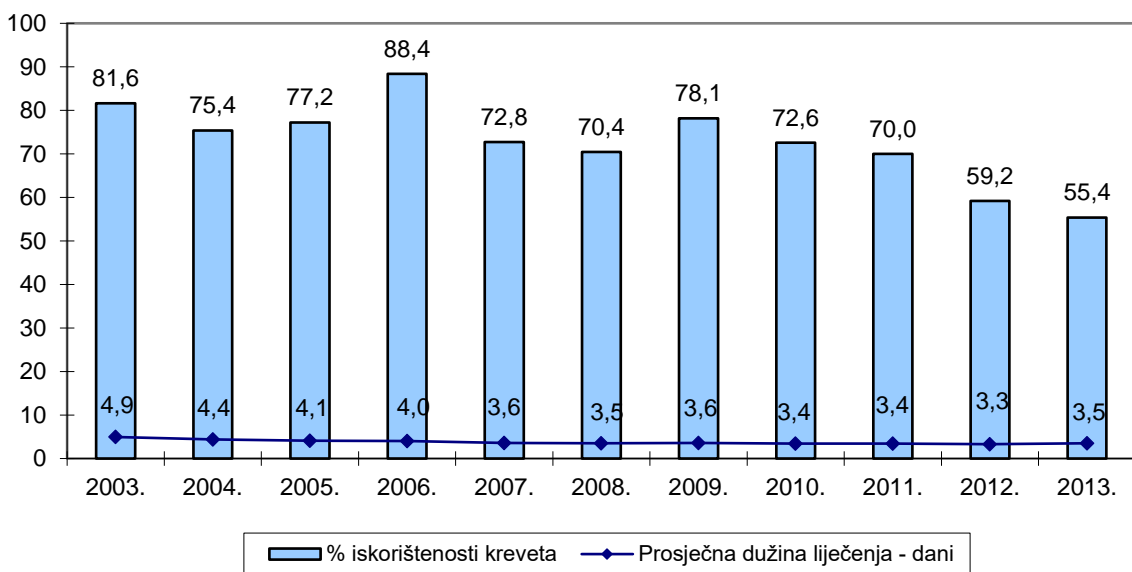
Slika 9. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu ortopedije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

Slika 10. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu pedijatrije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

Slika 11. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu psihijatrije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

Slika 12. Postotak iskorištenosti kreveta i prosječna dužina liječenja na Odjelu urologije OB Dubrovnik, 2003. - 2013. godine

Izvor podataka za slike 1.-12.: Izvješće o bolničko-stacionarnom liječenju u OB Dubrovnik

Tablica 5. Broj hospitaliziranih osoba prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	1.730	14,8
C00-D48	Novotvorine	1.428	12,2
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	1.131	9,7
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	1.055	9,0
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	1.002	8,6
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	814	7,0
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	641	5,5
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	619	5,3
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	433	3,7
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	410	3,5
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	399	3,4
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	374	3,2
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	351	3,0
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	338	2,9
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje*	204	1,7
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	202	1,7
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	192	1,6
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	179	1,5
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	121	1,0
Q00-Q99	Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	68	0,6
	UKUPNO	11.691	100

* Bez prijava poroda i prekida trudnoće
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 6. Broj hospitaliziranih osoba muškog spola prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	984	16,9
C00-D48	Novotvorine	702	12,0
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	657	11,3
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	605	10,4
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	562	9,6
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	366	6,3
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	297	5,1
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	230	3,9
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	191	3,3
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	181	3,1
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	159	2,7
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	157	2,7
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	147	2,5
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	146	2,5
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	128	2,2
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	106	1,8
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	101	1,7
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	71	1,2
Q00-Q99	Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	37	0,6
	UKUPNO	5.827	100

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 7. Broj hospitaliziranih osoba ženskog spola prema MKB-skupinama u Općoj bolnici Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	Naziv MKB-skupine	Hospitalizirane osobe	
		Broj	%
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	746	12,7
C00-D48	Novotvorine	726	12,4
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	517	8,8
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	495	8,4
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	474	8,1
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	450	7,7
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	440	7,5
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	253	4,3
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	253	4,3
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	208	3,5
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje*	204	3,5
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	204	3,5
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	203	3,5
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	193	3,3
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	179	3,1
D50-D89	Bolesti krvi i krvotvornog sustava te određene bolesti imunološkog sustava	101	1,7
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	73	1,2
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	64	1,1
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	50	0,9
Q00-Q99	Prirodne malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	31	0,5
	UKUPNO	5.864	100

* Bez prijava poroda i prekida trudnoće
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 8. Vodeće skupine bolesti kao uzrok hospitalizacije djece u dobi 0-6 godina u OB Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirana djeca		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	311	29,9	1826	31,8	5,9
P00-P96	Određena stanja nastala u perinatalnom razdoblju	192	18,4	1370	23,8	7,1
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	146	14,0	747	13,0	5,1
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	80	7,7	250	4,3	3,1
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	65	6,2	272	4,7	4,2
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	48	4,6	303	5,3	6,3
H60-H95	Bolesti uha i mastoidnog nastavka	44	4,2	253	4,4	5,8
L00-L99	Bolesti kože i potkožnoga tkiva	33	3,2	206	3,6	6,2
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	31	3,0	102	1,8	3,3
Q00-Q99	Prirođene malformacije, deformiteti i kromosomske abnormalnosti	29	2,8	105	1,8	3,6
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	26	2,5	97	1,7	3,7
	Ostale bolesti	36	3,5	217	3,8	6,0
	UKUPNO	1.041	100	5.748	100	5,5

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 9. Najčešće dijagnoze hospitalizirane djece u dobi 0-6 godina u OB Dubrovnik u 2013. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitalizirane djece
1.	J35	Kronične bolesti tonzila i adenoida	70
2.	P59	Neonatalna žutica zbog drugih i nespecificiranih uzroka	67
3.	A08	Virusne i druge specificirane crijevne infekcije	48
4.	P39	Druge infekcije specifične za perinatalno razdoblje	47
5.	J06	Akutna infekcija gornjega dišnog sustava multiplih i nespecificiranih lokalizacija	46
6.	J20	Akutni bronhitis	45
7.	J18	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	44
8.	J03	Akutna upala tonzila (akutni tonzilitis)	39
9.	H65	Nesupurativna upala srednjeg uha (otitis media nonsuppurativa)	34
10.	S00	Površinska ozljeda glave	32

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 10. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	100	21,8	469	21,7	4,7
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	74	16,1	373	17,2	5,0
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	50	10,9	224	10,3	4,5
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	44	9,6	227	10,5	5,2
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	31	6,8	212	9,8	6,8
	Ostale bolesti	160	35,9	660	30,5	4,1
	UKUPNO	459	100,0	2.165	100	4,7

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 11. Pet vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	70	18,1	406	18,9	5,8
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	63	16,3	262	12,2	4,2
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	43	11,1	222	10,4	5,2
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	38	9,8	233	10,9	6,1
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	32	8,3	178	8,3	5,6
	Ostale bolesti	141	36,4	842	39,3	5,9
	UKUPNO	387	100,0	2.143	100	5,5

* Bez prijava poroda i prekida trudnoće
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 12. Pet najčešćih pojedinačnih dijagnoza hospitaliziranih u dobi 7-19 godina u OB Dubrovnik u 2013. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	J35	Kronične bolesti tonzila i adenoida	64
2.	K35	Akutna upala crvuljka (apendicitis)	53
3.	R10	Boli u trbuhu i u zdjelici	34
4.	S06	Intrakranijalna ozljeda	32
5.	R55	Sinkopa i kolaps	23

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 13. Deset vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	396	15,7	3.236	15,0	8,2
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	351	13,9	2.570	11,9	7,3
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	311	12,3	4.552	21,1	14,6
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	287	11,4	2.173	10,1	7,6
C00-D48	Novotvorine	259	10,3	2.471	11,4	9,5
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	170	6,7	1.182	5,5	7,0
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	125	5,0	699	3,2	5,6
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom	90	3,6	485	2,2	5,4
A00-B99	Zarazne i parazitarne bolesti	88	3,5	746	3,5	8,5
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	121	4,8	812	3,8	6,7
	Ostale bolesti	325	12,9	2.680	12,4	8,2
	UKUPNO	2.523	100	21.606	100	8,6

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 14. Deset vodećih skupina bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
Z00-Z99	Čimbenici koji utječu na stanje zdravlja i kontakt sa zdravstvenom službom*	441	15,9	2.215	11,2	5,0
C00-D48	Novotvorine	401	14,4	2.960	15,0	7,4
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	342	12,3	1.326	6,7	3,9
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	238	8,6	1.657	8,4	7,0
O00-O99	Trudnoća, porođaj i babinje**	194	7,0	1.227	6,2	6,3
F00-F99	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja	188	6,8	2.998	15,2	15,9
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	177	6,4	1.543	7,8	8,7
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	136	4,9	1.045	5,3	7,7
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	118	4,2	808	4,1	6,8
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	117	4,2	903	4,6	7,7
	Ostale bolesti	426	15,3	3.044	15,4	7,1
	UKUPNO	2.778	100	19.726	100	7,1

* Većina dijagnoza iz ove skupine odnosi se na zdravog pratitelja bolesnika (djece).

**Bez prijava poroda i prekida trudnoće

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 15. Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih osoba muškog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2013. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	F20	Shizofrenija	87
2.	K40	Preponska kila (ingvinalna hernija)	77
3.	F10	Duševni poremećaji i poremećaji ponašanja uzrokovani alkoholom	76
4.	I20	Angina pectoris	71
5.	E11	Dijabetes melitus neovisan o inzulinu	54
6.	I21	Akutni infarkt miokarda	49
7.	K35	Akutna upala crvuljka (apendicitis)	48
8.	I80	Flebitis i tromboflebitis	46
9.	K80	Žučni kamenci (kolelitijaza)	45
10.	I48	Fibrilacija atrijska i undulacija	38

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 16. Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih osoba ženskog spola u dobi 20-64 godine u OB Dubrovnik u 2013. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	Z76	Osobe koje kontaktiraju zdravstvenu službu u drugim okolnostima*	395
2.	N84	Polip ženskoga spolnog sustava	68
3.	C50	Zloćudna novotvorina dojke	58
4.	K80	Žučni kamenci (kolelitijaza)	54
5.	O47	Lažni trudovi	51
6.	D06	Karcinom in situ vrata maternice (cerviksa uterusa)	44
7.-8.	D27	Dobročudna novotvorina jajnika (ovarija)	40
7.-8.	F20	Shizofrenija	40
9.	N92	Prekomjerna, učestala i nepravilna menstruacija	37
10.	N95	Menopauzalni i drugi perimenopauzalni poremećaji	36

* Prema MKB-u šifra Z76.3 odnosi se na zdravog pratitelja bolesnika (djece)
Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 17. Vodeće skupine bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba muškog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2013. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	563	25,5	5.493	26,3	9,8
C00-D48	Novotvorine	439	19,9	4.100	19,6	9,3
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	241	10,9	2.196	10,5	9,1
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	179	8,1	1.893	9,1	10,6
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	126	5,7	1.369	6,6	10,9
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	124	5,6	517	2,5	4,2
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	119	5,4	1.014	4,9	8,5
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	77	3,5	613	2,9	8,0
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	70	3,2	1010	4,8	14,4
R00-R99	Simptomi, znakovi i abnormalni klinički i laboratorijski nalazi nesvrstani drugamo	50	2,3	296	1,4	5,9
	Ostale bolesti	218	9,9	2.370	11,4	10,9
	UKUPNO	2.206	100	20.871	100	9,5

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 18. Vodeće skupine bolesti kao uzrok hospitalizacije osoba ženskog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovniku u 2013. godini

MKB-šifra	MKB-skupina	Hospitalizirane osobe		Dani bolničkog liječenja		Prosječna dužina liječenja (dani)
		broj	%	broj	%	
I00-I99	Bolesti cirkulacijskog sustava	567	24,7	6.029	25,9	10,6
C00-D48	Novotvorine	318	13,8	3.389	14,6	10,7
S00-T98	Ozljede, otrovanja i ostale posljedice vanjskih uzroka	230	10,0	3.162	13,6	13,7
H00-H59	Bolesti oka i očnih adneksa	203	8,8	1.099	4,7	5,4
K00-K93	Bolesti probavnog sustava	199	8,7	1.647	7,1	8,3
J00-J99	Bolesti dišnog sustava	134	5,8	1.339	5,7	10,0
N00-N99	Bolesti genitourinarnog sustava	130	5,7	1.142	4,9	8,8
E00-E90	Endokrine bolesti, bolesti prehrane i bolesti metabolizma	108	4,7	1172	5,0	10,9
M00-M99	Bolesti mišićno-koštanog sustava i vezivnoga tkiva	79	3,4	832	3,6	10,5
G00-G99	Bolesti živčanog sustava	67	2,9	503	2,2	7,5
	Ostale bolesti	262	11,4	2.973	12,8	11,3
	UKUPNO	2.297	100	23.287	100	10,1

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 19. Najčešće pojedinačne dijagnoze hospitaliziranih osoba muškog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2013. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	I20	Angina pectoris	84
2.	I50	Insuficijencija srca	80
3.	I63	Cerebralni infarkt	79
4.	I48	Fibrilacija atrijska i undulacija	68
5.	J18	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	65
6.-7.	E11	Dijabetes melitus neovisan o inzulinu	56
6.-7.	K40	Preponska kila (ingvinalna hernija)	56
8.	D46	Mijelodisplastični sindromi	54
9.	C34	Zloćudna novotvorina dušnica (bronha) i pluća	51
10.	C67	Zloćudna novotvorina mokraćnoga mjehura	48

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

Tablica 20. Najčešće dijagnoze hospitaliziranih osoba ženskog spola u dobi 65 godina i više u OB Dubrovnik u 2013. godini

Redni broj	MKB-šifra	Dijagnoza	Broj hospitaliziranih osoba
1.	S72	Prijelom bedrene kosti (femura)	121
2.	I50	Insuficijencija srca	117
3.	I63	Cerebralni infarkt	95
4.	H25	Senilna katarakta	78
5.	E11	Dijabetes melitus neovisan o inzulinu	77
6.	I48	Fibrilacija atrijska i undulacija	70
7.	J18	Pneumonija, nespecificiranog uzročnika	52
8.	I20	Angina pektoris	49
9.	H26	Druge katarakte	47
10.	C50	Zloćudna novotvorina dojke	45

Izvor podataka: Bolesničko-statistički obrazac

8. PORODI

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U 2013. godini u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije registrirano je ukupno 1.129 poroda. Zdravstvena ustanova s najviše zabilježenih poroda je OB Dubrovnik (87,0%), zatim izvanbolničko rodilište Metković (12,8%). Dva poroda su zabilježena izvan stacionarnih zdravstvenih ustanova i to jedan porod u DZ Korčula i jedan u DZ "A. Franulović" Vela Luka. Prema prebivalištu roditelja, najviše (96,4%) ih je iz Dubrovačko-neretvanske županije, 2,7% iz drugih županija Hrvatske, a najmanje (1%) iz inozemstva. Rodilje s prebivalištem u inozemstvu rodile su u Općoj bolnici Dubrovnik, samo je jedna rodila u izvanbolničkom rodilištu Metković.

Ukupno je rođeno 1.143 djece od čega je četvoro mrtvorodenih. Troje djece je umrlo u dobi 0-6 dana. U zdravstvenim ustanovama DNŽ u 2013. godini zabilježeno je ukupno 1.088 roditelja s prebivalištem u DNŽ.

Posljednjih deset godina promjene u socijalno-kulturnim odrednicama i životnom standardu stanovništva posttranzicijskih zemalja u koje se ubraja Hrvatska i DNŽ, utjecale su i na odluku o dobi rađanja. Iako medicinski i biološki optimalna dob žene za rađanje je 20-30 godina, sve češće žene rađaju u dobi 25.-34. godine, što je zabilježeno i u DNŽ. U 2013. godini najčešće zastupljena dobna skupina roditelja je podjednako 25.-29. i 30.-34. godine (32,5%). Prvorotkinje su najčešće rađale u dobi 25.-29. godine (42,0%) te 20.-24. (25,1%) i 30.-34. godine (22,3%) dok je maloljetničkih poroda (15-19 godina) među prvorotkinjama bilo 3,2%. Prema redu rođenja 42,5% žena je rodilo prvo dijete, 36,0% je rodilo drugo, a 21,5% žena troje i više djece.

Prema porođajnoj težini živorođene djece u 2013. godini najviše rođenih (70,3%) težilo je između 3.000 - 3.999 grama. Prema spolu najviše rođenih djevojčica (39,7%) bilo je u težinskoj skupini 3.000 - 3.499 grama, dok je među muškom živorođenom djecom najzastupljenija težina (39,2%) 3.500 - 3.999 grama. U težinskoj skupini većoj od 4.000 grama više je zastupljeno muške živorođene djece, dok je u težinskoj skupini nižoj od 3.000 grama podjednaki udio muške i ženske živorođene djece. Porođajna težina manja od 2.500 grama u 2013. godini zabilježena je u 29 živorođene djece (2,6%).

U zdravstvenim ustanovama u DNŽ u 2013. godini najviše roditelja s prebivalištem u DNŽ porod je završio na spontani način (80,5%), zatim carskim rezom (18,5%). Potom slijede vakuum (0,6%), zadak (0,4%) i forceps (0,1%).

Rodilje s prebivalištem u DNŽ u 2013. su najčešće na prvi pregled dolazile između 1. do 12. tjedna trudnoće (69,5%), a njih 2,3% je prvi pregled obavilo u 22. tjednu trudnoće i više. Medicinski preporučeni broj antenatalnih pregleda od 9 i više imalo je 720 (66,2%) roditelja, dok je njih 47 (4,3%) imalo manje od 6 pregleda. Najveći broj antenatalnih pregleda obavljen je u dobi 25.-34. godine što i odgovara dobnoj raspodjeli roditelja s prebivalištem u DNŽ.

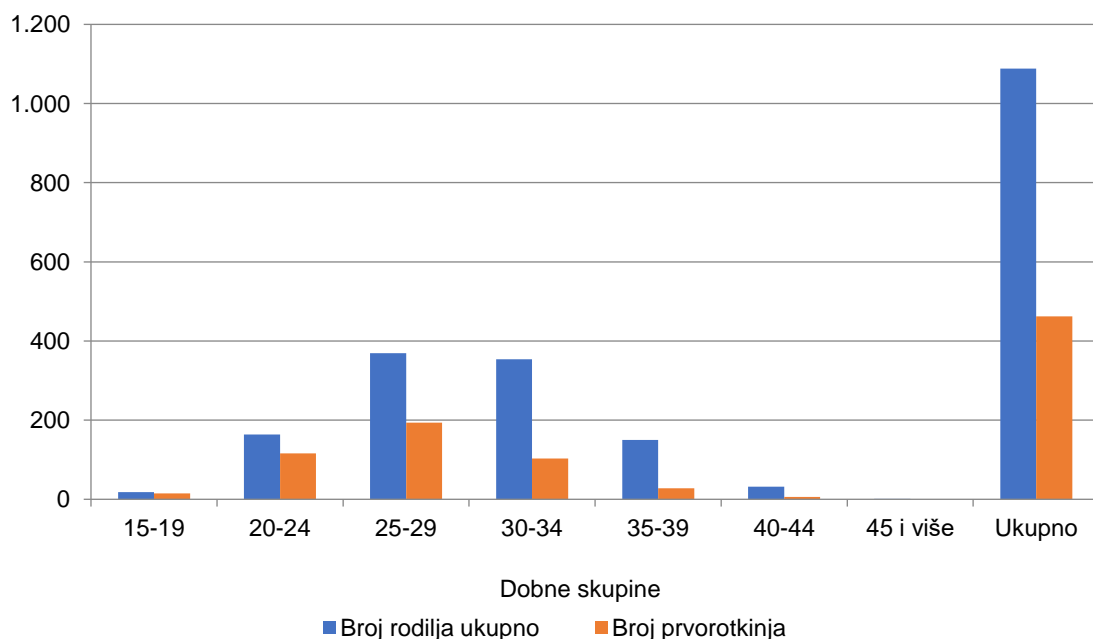
Uzroci smrti djece umrlih u dobi 0-6 dana u 2013. godini u DNŽ su fetus i novorođenče s korioamnionitisom, spina bifida, defekt atrijalnog septuma, fetus i novorođenče rođeno nakon prijevremene rupture ovojnice i ekstremna nezrelost.

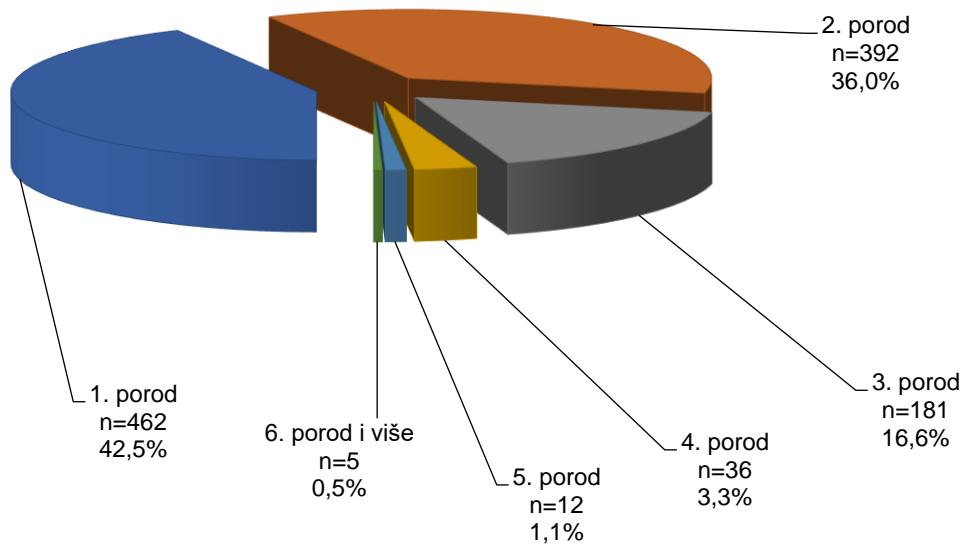
Tablica 1. Broj poroda registriranih u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije u 2013. godini

Zdravstvena ustanova	Prebivalište roditelje	Broj poroda	Broj ukupno rođenih	Broj živorođenih	Broj mrtvorodenih	Broj umrle djece (0-6 dana)
Opća bolnica Dubrovnik	DNŽ*	955	969	965	4	2
	Druge županije RH	18	18	18	0	0
	Inozemstvo	9	9	9	0	1
	UKUPNO	982	996	992	4	3
Izvanbolničko rodilište DZ Metković	DNŽ*	131	131	131	0	0
	Druge županije RH	13	13	13	0	0
	Inozemstvo	1	1	1	0	0
	UKUPNO	145	145	145	0	0
DZ Korčula	DNŽ*	1	1	1	0	0
DZ Vela Luka	DNŽ*	1	1	1	0	0
Ukupno u zdravstvenim ustanovama	DNŽ*	1088	1102	1098	4	2
	Druge županije RH	31	31	31	0	0
	Inozemstvo	10	10	10	0	1
	UKUPNO	1129	1143	1139	4	3

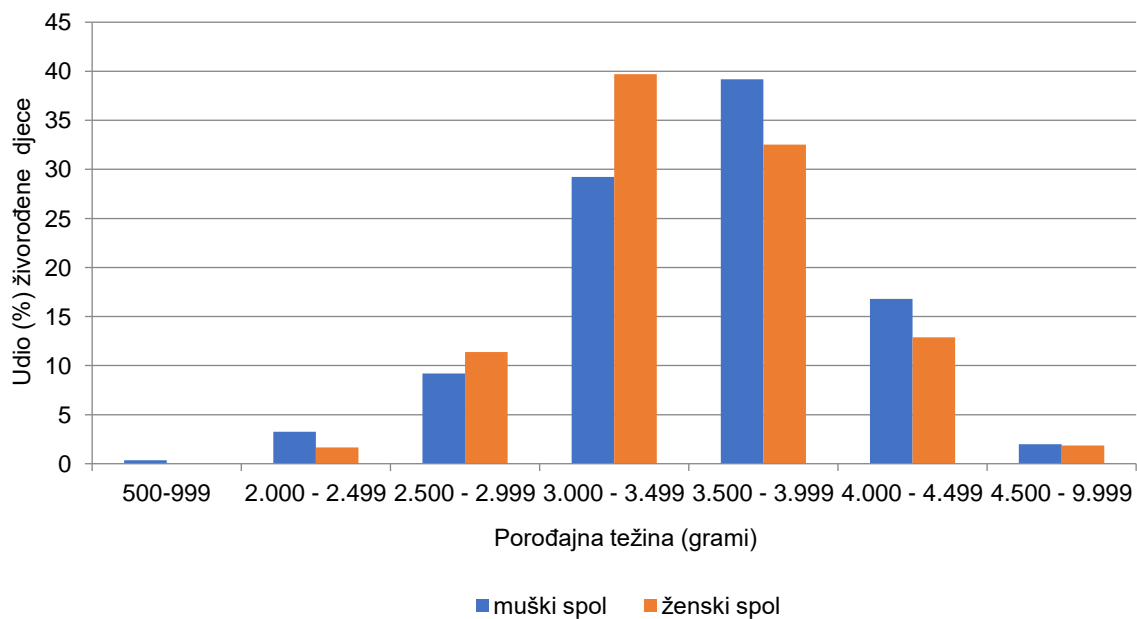
*Dubrovačko-neretvanska županija
Izvor podataka: Prijava poroda (JZ-POR)

Slika 1. Broj roditelja u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini prema dobi (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 2. Porodi obavljeni u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini prema redu rođenja (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

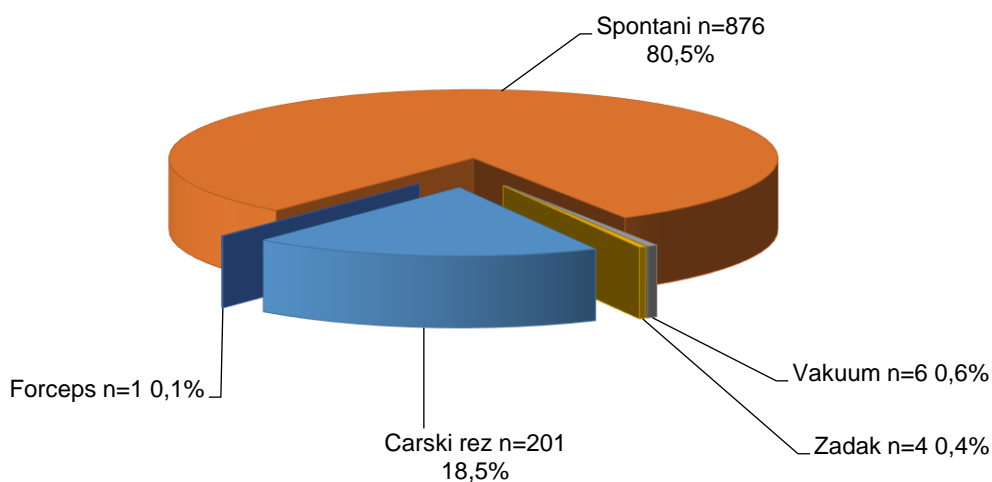

Slika 3. Udio (%) živorođene djece prema spolu i težini pri rođenju u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (roditelje s prebivalištem u DNŽ)

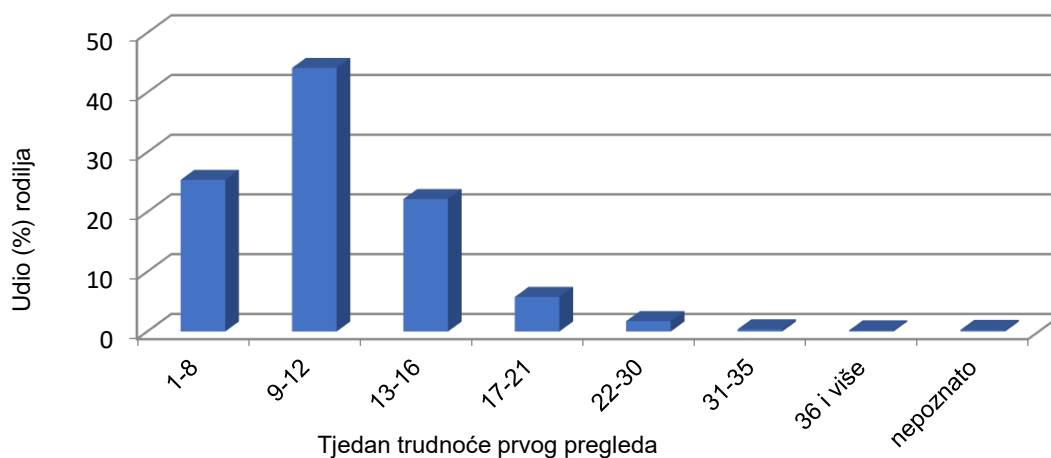
Tablica 2. Živorodena djeca porođajne težine manje od 2500 grama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji za razdoblje od 2003. do 2013. godine (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

			Godine										
			2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Živorodeni	Ukupno		1.017	1.158	1.143	1.242	1.206	1.354	1.263	1.306	1.184	1.193	1.098
	porođajne težine <2500 grama	broj	23	36	32	34	29	41	29	33	21	19	29
		% od živorodjenih	2,3	3,1	2,8	3,1	2,5	3,0	2,3	2,5	1,8	1,6	2,6

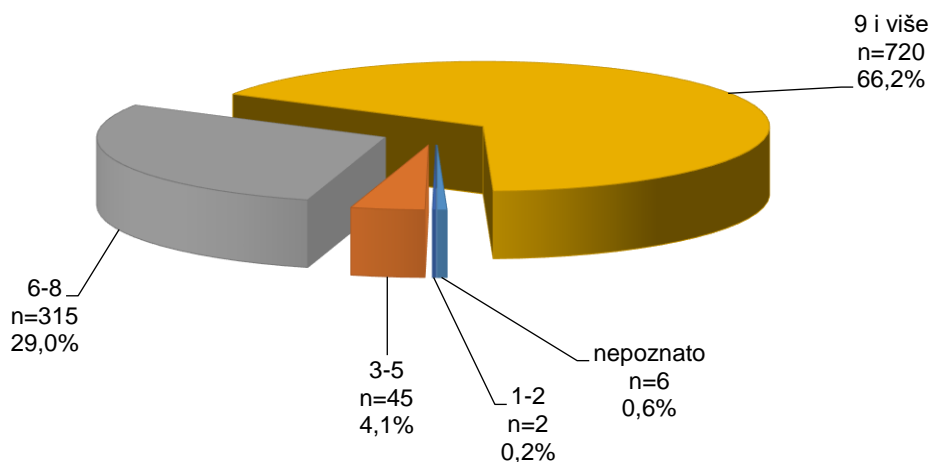
Izvor podataka: Prijava poroda (JZ-POR)

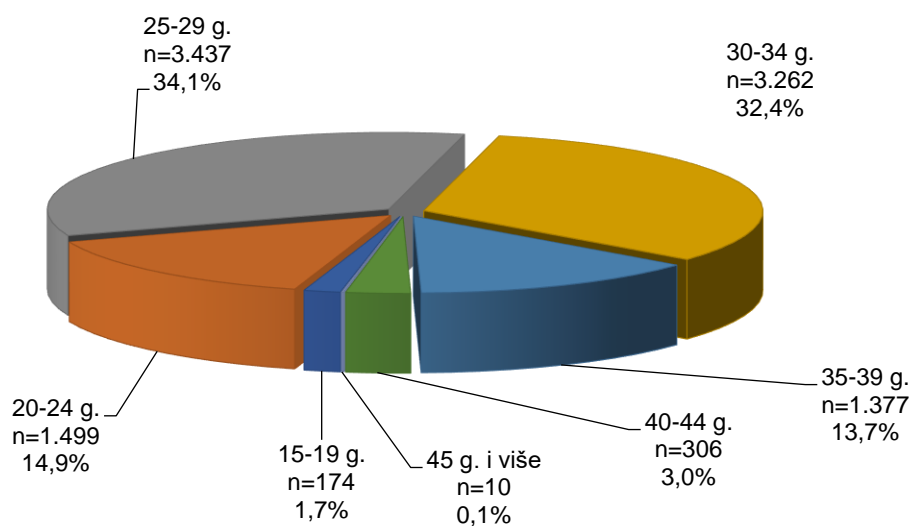
Slika 4. Porodi u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini prema načinu završetka (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 5. Rodilje u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini prema vremenu prvog pregleda (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 6. Rodilje u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini prema broju antenatalnih pregleda (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

Slika 7. Broj antenatalnih pregleda prema dobi rodilje u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (rodilje s prebivalištem u DNŽ)

Tablica 3. Perinatalno umrli prema uzrocima smrti u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

Uzrok smrti	Mrtvorođeni	Umrli od 0-6 dana	Ukupno
Fetus i novorođenče s korioamnionitisom	2	0	2
Spina bifida	1	0	1
Defekt atrijalnog septuma	1	0	1
Fetus i novorođenče rođeno nakon prijevremene rupture ovojnice	0	1	1
Ekstremna nezrelost	0	2	2
Ukupno	4	3	7

Izvor podataka: Prijava perinatalne smrti (JZ-PER)

9. PREKIDI TRUDNOĆE

mr. Marija Mašanović, dr. med., spec. javnog zdravstva

U Republici Hrvatskoj, prema čl. 15 st. 2. Zakona o zdravstvenim mjerama za ostvarivanje prava na slobodno odlučivanje o rađanju djece (NN, br. 18/78.), žena može legalno izvršiti prekid trudnoće bez dozvole komisije do isteka od deset tjedana od dana začeća. Prema istom Zakonu i na temelju rješenja Ministarstva zdravlja od 1. rujna 1996., prekid trudnoće može se obaviti u samo za to ovlaštenim stacionarnim zdravstvenim ustanovama.

Svaki prekid trudnoće sukladno zakonskim propisima prijavljuje se na odgovarajućem obrascu Zavodu za javno zdravstvo. Obrazac Prijava prekida trudnoće (JZ-POB) ispunjava se za žene hospitalizirane zbog svake trudnoće završene pobačajem do navršenih 22 tjedana trudnoće. Prijave se dostavljaju za sve žene, bez obzira imaju li stalno prebivalište u Hrvatskoj ili izvan nje.

U zdravstvenim ustanovama u DNŽ u 2013. godini prijavljeno je ukupno 214 prekida trudnoće, od čega se 89,3% (191) odnosio na žene s prebivalištem u DNŽ, 5,6% (12) na žene iz drugih županija Hrvatske, a 5,1% (11) na žene s prebivalištem u inozemstvu.

Prema MKB-skupinama u 2013. godini zabilježeno je 67,3% (144) ostalih abnormalnih produkata začeća (O02), 18,2% (39) spontanih (O03), 10,3% (22) legalno induciranih prekida trudnoće, i 4,2% (9) izvanmateričnih trudnoća (O00).

Najveći broj žena s prebivalištem u DNŽ koje su tijekom 2013. godine izvršile prekid trudnoće bio je u dobi 30-39 godina (84 ili 44,0%). U djevojaka do 19 godina zabilježeno je 8 prekida trudnoća što čini 4,2% od svih prekida. Od toga broja je tri legalno inducirana prekida trudnoće.

Najčešće vrste prekida koji su obavljani u zdravstvenim ustanovama u DNŽ za žene s prebivalištem u DNŽ su abnormalni produkti začeća (131 ili 68,6%), spontani prekidi (32 ili 16,8%), legalno inducirani prekidi trudnoća (22 ili 11,5%) i izvanmaternična trudnoća (6 ili 3,1%).

Kod žena s prebivalištem u DNŽ kod kojih je zabilježen legalno inducirani prekid trudnoće, 7 (31,8%) žena nema djece, 6 (27,3%) ima jedno dijete, 5 (22,7%) ima dvoje djece, dok njih 4 (18,2%) ima 3 i više djece. Podatak da žene traže prekid trudnoće govori u prilog činjenici da se prekid trudnoće još uvijek koristi kao metoda kontracepcije.

Od 2001.- 2013. godine u DNŽ primjetan je blaži porast broja poroda do 2008., a zatim pad, dok u kretanju broja prekida trudnoće nije bilo velikih oscilacija. Kroz navedeno razdoblje kretanje broja prekida trudnoće bilo je stabilno.

U zdravstvenim ustanovama u DNŽ zabilježen je pad u broju legalno induciranih prekida trudnoće na 100 poroda u razdoblju 2001.-2008., te porast u razdoblju od 2009.-2013. godine.

Tablica 1. Broj prekida trudnoće registriranih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

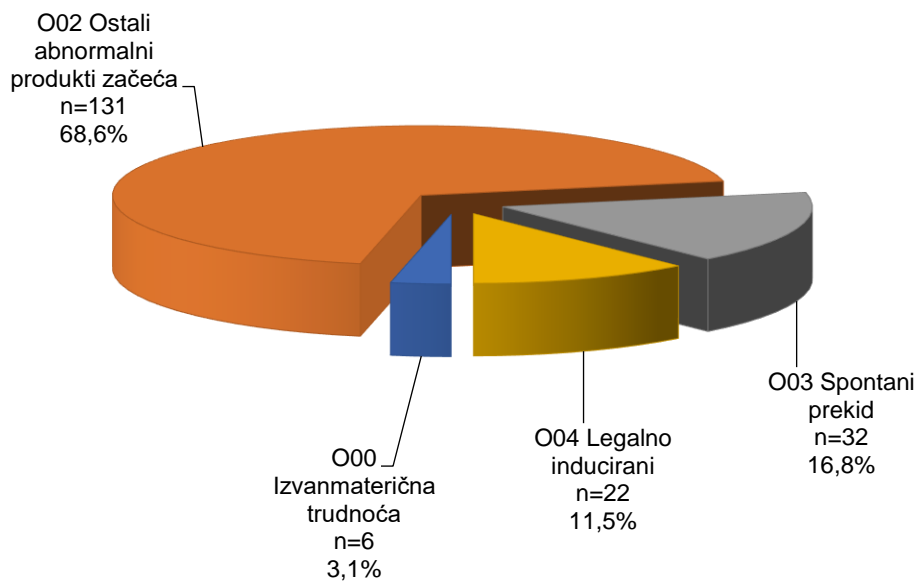
Prebivalište žene	Prekidi trudnoće									
	Izvanmater- nična trudnoća O00		Ostali abnormalni produkti začeća O02		Spontani O03		Legalno inducirani O04		UKUPNO	
	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%	Broj	%
Dubrovačko-neretvanska županija	6	66,7	131	91,0	32	82,1	22	100,0	191	89,3
Republika Hrvatska	1	11,1	9	6,3	2	5,1	0	0,0	12	5,6
Inozemstvo	2	22,2	4	2,8	5	12,8	0	0,0	11	5,1
UKUPNO	9	100,0	144	100,0	39	100,0	22	100,0	214	100,0

Izvor podataka: Prijava prekida trudnoće (JZ-POB)

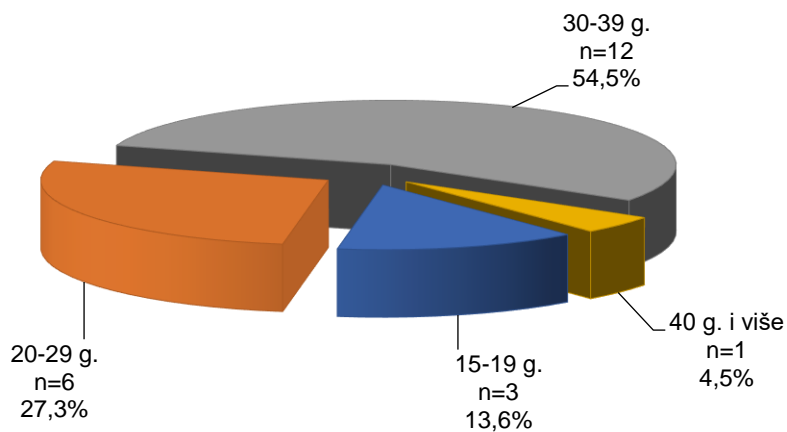
Tablica 2. Prekidi trudnoće prema vrstama prekida i dobnim skupinama žena zabilježeni u zdravstvenim ustanovama Dubrovačko-neretvanske županije u 2013. godini (žene s prebivalištem u DNZ)

MKB-šifra	VRSTA PREKIDA	Broj %	Dobne skupine				UKUPNO
			do 19	20-29	30-39	40 i više	
O00	Izvanmaternična trudnoća	Broj	0	1	5	0	6
		%	0,0	16,7	83,3	0,0	100
O02	Ostali abnormalni produkti začeća	Broj	3	55	56	17	131
		%	2,3	42,0	42,7	13,0	100
O03	Spontani	Broj	2	18	11	1	32
		%	6,3	56,3	34,4	3,1	100
O04	Legalno inducirani prekidi	Broj	3	6	12	1	22
		%	13,6	27,3	54,5	4,5	100
UKUPNO		Broj	8	80	84	19	191
		%	4,2	41,9	44,0	9,9	100

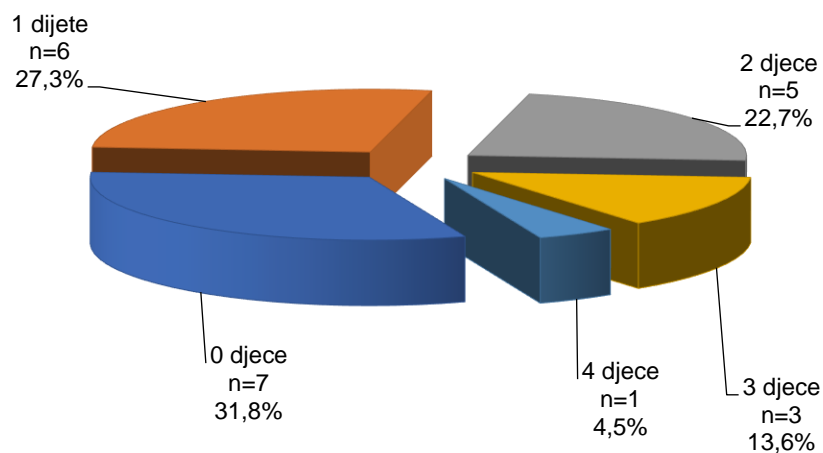
Izvor podataka: Prijava prekida trudnoće (JZ-POB)

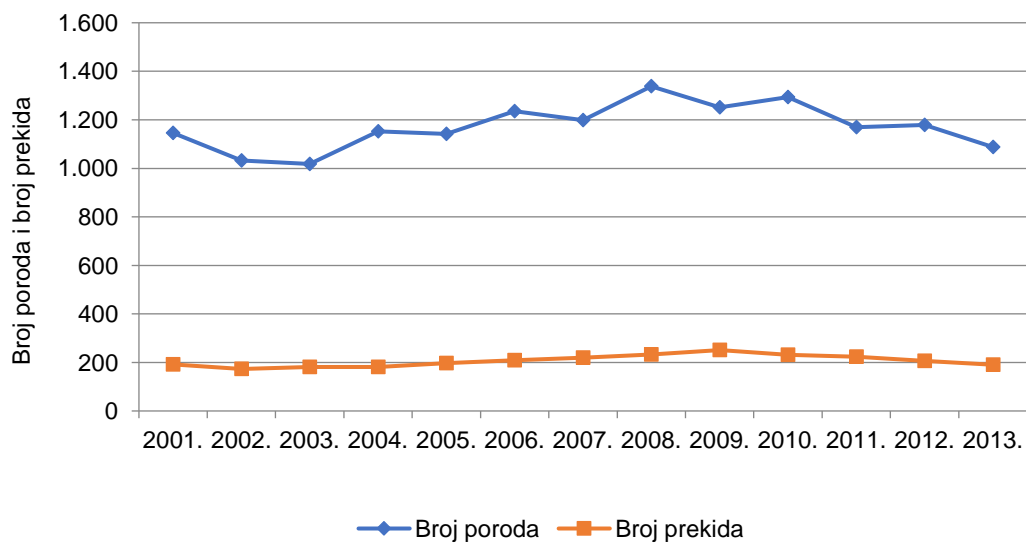
Slika 1. Prekidi trudnoće prema vrsti prekida u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 2. Legalno inducirani prekidi trudnoće u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema dobi žene u 2013. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

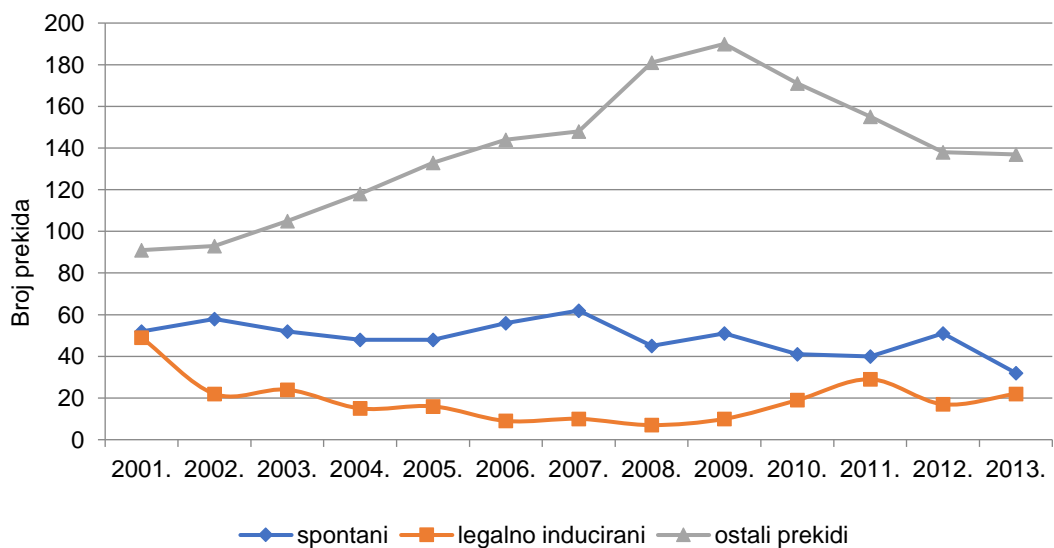

Slika 3. Broj žena koje su imale legalno inducirani prekid trudnoće u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema broju žive djece u 2013. godini (žene s prebivalištem u DNŽ)

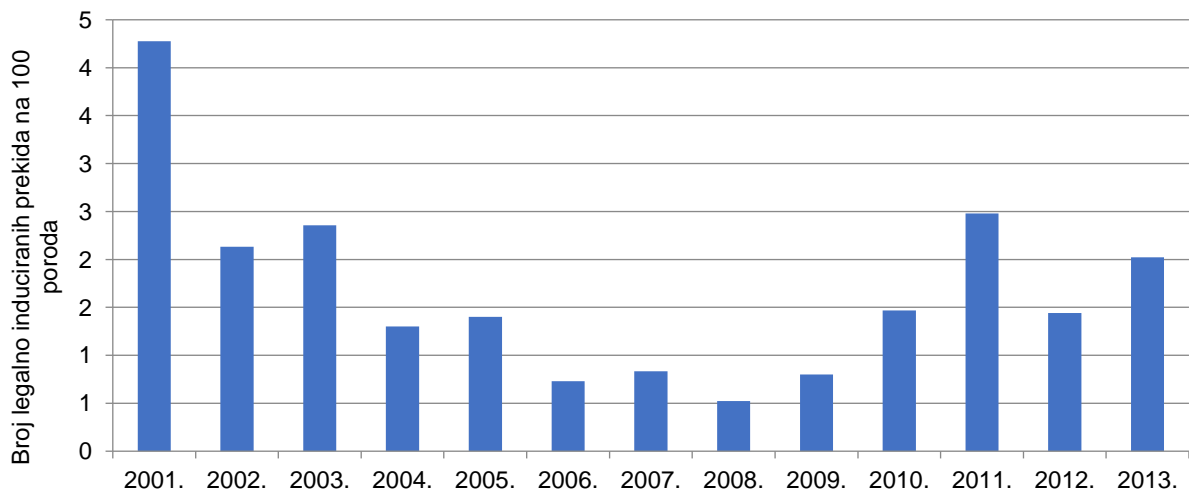

Slika 4. Broj poroda i broj prekida obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 2001. - 2013. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 5. Broj prekida obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji prema vrsti prekida, 2001. - 2013. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

Slika 6. Broj legalno induciranih prekida na 100 poroda obavljenih u zdravstvenim ustanovama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji, 2001. - 2013. godine (žene s prebivalištem u DNŽ)

10. BOLESTI OVISNOSTI

Martina Jerinić Njirić, prof.pedagogije

U 2013. godini u Dubrovačko-neretvanskoj županiji zbog zlorabe sredstava ovisnosti liječeno je ukupno 269 osoba od čega je 239 osoba opijatskih ovisnika, a 30 osoba neopijatskih ovisnika i konzumenata (tablica 1).

Od ukupnog broja liječenih u Odjelu za mentalno zdravlje Dubrovnik (N=166) broj opijatskih ovisnika bio je 152, a neopijatskih ovisnika i konzumenata 14. U savjetovaništu Korčula broj opijatskih ovisnika iznosio je 45, a neopijatskih 11 (ukupno 56 liječenih osoba). 20 osoba liječilo se u savjetovaništu Ploče i to 19 opijatskih ovisnika i jedna osoba kao neopijatski ovisnik i konzument. U savjetovaništu Metković ukupno se na liječenje javilo 27 osoba od čega su njih 23 bili opijatski, a 4 neopijatska ovisnika (tablica 2).

U 2013. g. na liječenje u Odjel za mentalno zdravlje Dubrovnik ukupno se javilo 31 novi ovisnik i konzument. Od ukupnog broja novi osoba, njih 15 javilo se na liječenje po prvi put od čega je 7 novo liječenih opijatskih ovisnika, a 8 novo liječenih ostalih konzumenata (tablica 3).

Od ukupnog broja liječenih ovisnika u 2013. g. 239 je muškaraca, a 30 žena. Od 239 muškaraca njih 214 (89,5%) su ovisnici o opijatima, a 25 (10,5%) ostali konzumenti. Od 30 žena njih 25 (83,3%) su opijatske ovisnice, a 5 (16,7%) konzumentice ostalih sredstava ovisnosti (slika 1). Od ukupnog broja opijatskih ovisnika (239), 49,6% bilo je na terapiji buprenorfinom, 34,5% na terapiji metadonom, a 15,9% bez terapije (slika 2). Prema načinu početka liječenja opijatskih ovisnika na sporu detoksikaciju bilo je uključeno njih 6,8%, na održavanju 81,4%, na kratkotrajnom održavanju 4,0%, na brzom detoksikaciji 1,3% te bez medikacije 6,5 % (slika 3).

Od 1998. godine do 31. prosinca 2013. u Dubrovačko-neretvanskoj županiji zbog zlorabe droga ukupno je liječeno 3107 osoba, od čega 2351 ovisnik o opijatima i 756 ovisnika o ostalim drogama ili konzumenata (tablica 4). Broj ukupno liječenih osoba zbog zlorabe droga, kao i broj osoba liječenih zbog opijatske ovisnosti povećavao se od 1998. do kraja 2009. godine, a otada broj ukupno liječenih osoba stagnira. Za razliku od toga, broj novih liječenih osoba i novo liječenih zbog opijatske ovisnosti raste do kraja 2005. godine, dok od 2007. ima silaznu putanju (slika 4).

Tablica 1. Broj liječenih osoba zbog zlouporabe sredstava ovisnosti u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

Sredstvo ovisnosti	Broj liječenih osoba
Opijati	239
Ostalo	30
UKUPNO	269

Tablica 2. Broj osoba prema sredstvu ovisnosti i mjestu liječenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

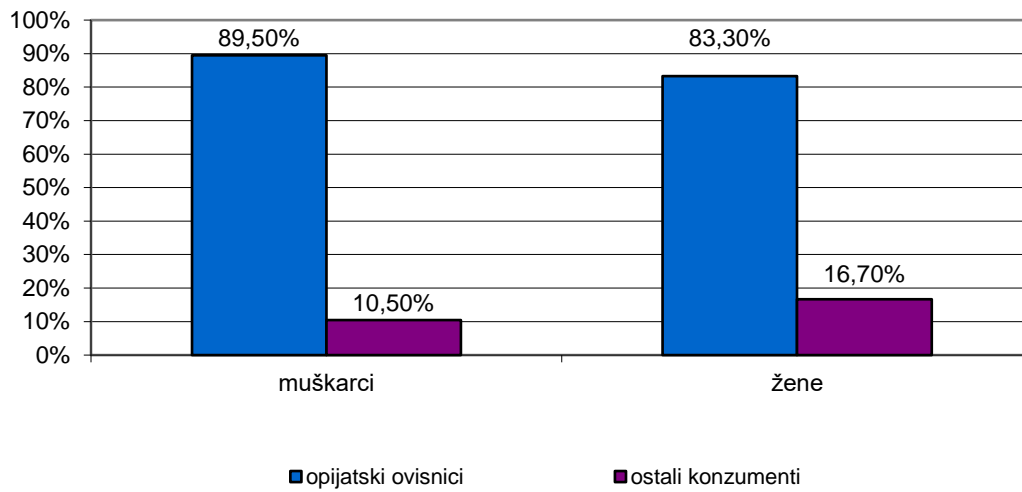
Sredstvo ovisnosti	Dubrovnik	Korčula	Ploče	Metković	Ukupno
Opijati	152	45	19	23	239
Ostalo	14	11	1	4	30
Ukupno	166	56	20	27	269

Tablica 3. Broj novo liječenih ovisnika obzirom na sredstvo ovisnosti i mjestu liječenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

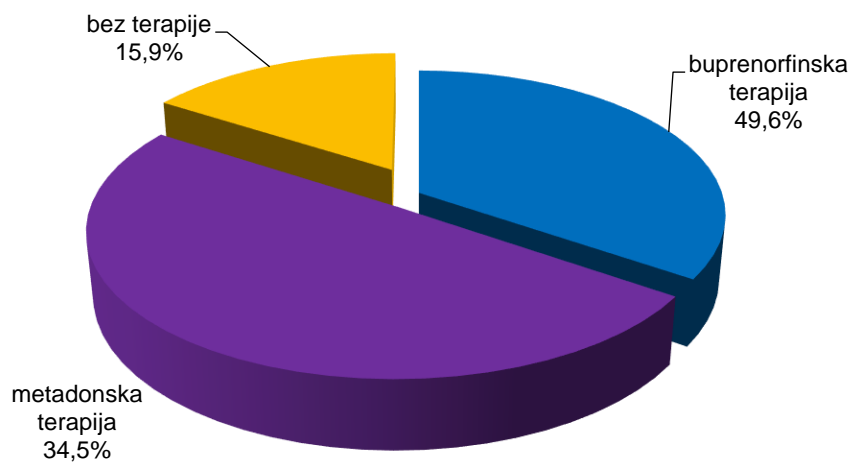
	Dubrovnik	Korčula	Ploče	Metković	Ukupno
Novi opijatski ovisnici	5	0	1	1	7
Novi ostali konzumenti	3	3	0	2	8
Ukupno	8	3	1	3	15

*Izvor podataka za tablice 1.-3.: Odjel za mentalno zdravlje Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije

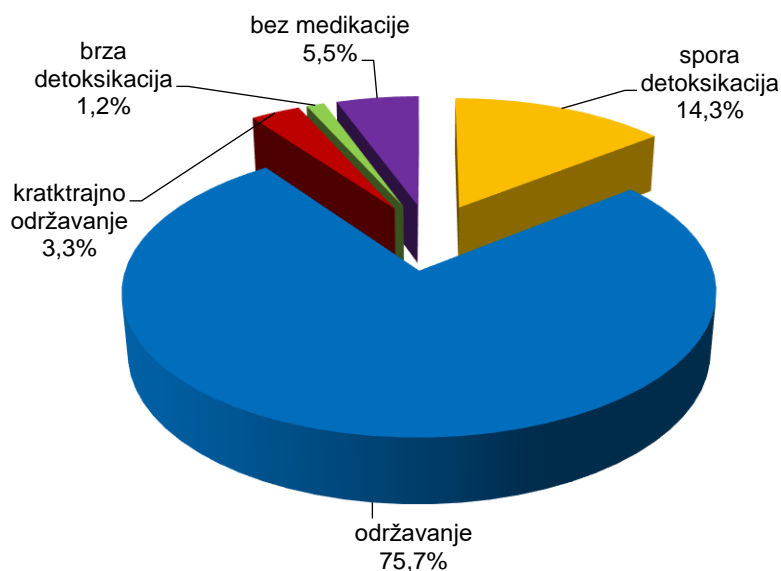
Udio (%) liječenih ovisnika

Slika 1. Udio osoba liječenih zbog zlouporabe droga prema sredstvu ovisnosti i spolu u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

Slika 2. Udio liječenih opijatskih ovisnika prema vrsti supstitucijske terapije u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

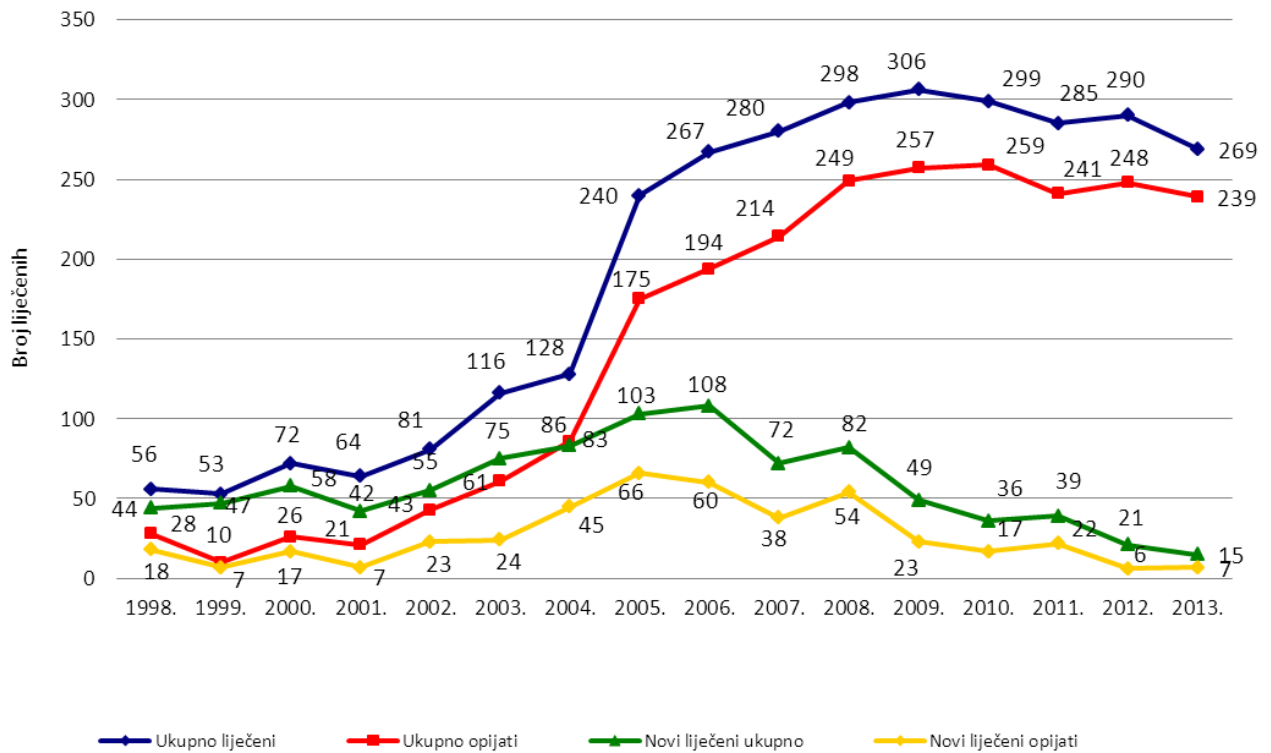

Slika 3. Udio opijatskih ovisnika prema načinu početka liječenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

Tablica 4. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe droga (ukupno i prvi put liječeni) te broj i udio osoba liječenih zbog zlouporabe opijata u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u razdoblju od 1998. do 2013. godine

Godina	Ukupno liječene osobe			Prvi put liječene osobe		
	Broj ukupno	Stopa na 100.000*	Od toga opijati	Broj novih ukupno	Udio novih u ukupnom broju (%)	Od toga opijati
1998.	56	44,3	28	44	78,6	18
1999.	53	42,0	10	47	88,7	7
2000.	72	89,7	26	58	80,6	17
2001.	64	79,7	21	42	65,6	7
2002.	81	100,9	43	55	67,9	23
2003.	116	144,5	61	75	64,7	24
2004.	128	159,4	86	83	64,8	45
2005.	240	298,9	175	103	42,9	66
2006.	267	332,6	194	108	40,5	60
2007.	280	348,8	214	72	25,7	38
2008.	298	371,2	249	82	27,5	54
2009.	309	381,2	257	49	16,0	23
2010.	299	372,4	259	36	12,0	17
2011.	285	352,7	241	39	13,7	22
2012.	290	358,8	248	21	7,2	6
2013.	269	332,9	239	15	5,6	7

*Za godine od 1998. do 2010. stope na 100.000 stanovnika u dobi 15-64 godine izračunate su prema Popisu stanovništva 2001. g. Od 2011. g. stope na 100.000 stanovnika u dobi 15-64 godine su prema Popisu stanovništva 2011. g.

Slika 4. Broj osoba liječenih zbog zlouporabe droga, ukupno i novo liječenih u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u razdoblju od 1998. do 2013. godine

11. RAD U PREVENTIVNOJ I SPECIFIČNOJ ZDRAVSTVENOJ ZAŠTITI ŠKOLSKE DJECE, MLADEŽI I STUDENATA

Asja Palinić Cvitanović, dr. med., spec. školske medicine

Tijekom 2013. g. 2 tima školske medicine u Dubrovniku, te po jedan tim u Korčuli i Metkoviću provode specifične zdravstvene mjere za 9583 učenika osnovnih škola, 5688 učenika srednjih škola, 398 studenata, te 38 učenika specijalnih škola, koji se zbog oštećenja zdravlja ne mogu integrirati u redovne škole. Zbog navedenog broja učenika te razvedenosti obalnog područja, nedostaju nam dva tima. Služba se i informatizira, uz velike poteškoće realizacije informatičnog programa, što dodatno otežava provođenje programa mjera. Novost u ovoj školskoj godini su dvije više medicinske sestre, koje prvenstveno unapređuju rad na informatičkom sistemu i u zdravstvenom odgoju.

Sistematskim pregledima je obuhvaćeno 1882 učenika i 1801 učenica osnovnih škola, te 659 učenika i 672 učenice srednjih škola, te 390 studenata. U istoj populaciji je bilo i 357 kontrolnih pregleda.

Uspoređujući s prethodnim godinama vidimo da je za š.g. 2012./2013. obuhvat učenika sistematskim pregledom bio 101,5 % učenika prvih razreda osnovne škole, jer se pregledaju i učenici kojima se odgodi upis u školu, 99,4% učenika petih razreda, 95,4% učenika osmih razreda, te 87,1 % učenika prvih razreda srednje škole, što je porast u odnosu na prethodnu školsku godinu, kada je jedna specijalistkinja imala dulje bolovanje zbog zdravstvenih poteškoća.

Sistematskim pregledom za upis u prvi razred osnovne škole obuhvaćeno je 1222 djece. Pregled se sastoji od upoznavanja s djetetom i obitelji, anamneze - svih zdravstvenih tegoba od majčine trudnoće, poroda, ranog psihomotornog razvoja, načina hranjenja, prilagođenost na predškolsku ustanovu te dosadašnjih cijepjenja. Dijete se pregledava po svim sistemima, a posebno se testira psihomotorna, emocionalna i socijalna zrelost. Po potrebi se upućuje na daljnju laboratorijsku ili polikliničku obradu direktno ili preko obiteljskog liječnika ili pedijatra. Roditelj ili roditelji (uvijek predlažemo, ako je moguće, da dođu oba roditelja, zbog boljeg uvida u komunikaciju unutar obitelji) dobiju i savjete i uputstva za rad s djetetom, obzirom na uočene nedostatke u razvoju, pravilnu prehranu i zdravo provođenje slobodnog vremena. Pripremi se mišljenje i rezultati pregleda za komisiju.

U petom razredu sistematskim pregledom je obuhvaćeno 1144 učenika. Naglasak je na provjeri adaptacije u novoj situaciji (novi i brojniji učitelji, novi učenici). Prati se tjelesni razvoj i pregled po organskim sustavima te provjerava zadovoljstvo djeteta u školi, obitelji i slobodnim vremenom. Po mogućnosti pozivaju se i roditelji na pregled. Važno je znati i kako roditelji prepoznaju djetetovo zadovoljstvo ili nezadovoljstvo.

U osmom razredu kompletnim sistematskim pregledom obuhvatilo se 1317 učenika, prvenstveno u svrhu profesionalne orijentacije, gdje se (uz bilješke razrednika) u skladu s psihofizičkim sposobnostima s učenikom i roditeljem razgovara o nastavku školovanja. Također se, kao i nakon drugih sistematskih pregleda učinila obrada te kontrolni pregledi za pronađene zdravstvene poteškoće. Provjerava se eventualno eksperimentiranje s cigaretama, alkoholom i psihoaktivnim drogama.

Pregledano je i 1331 učenika prvih razreda srednjih škola. Kod tih pregleda važno je u potpunosti pogledati učenike koji nisu išli u osnovne škole naše županije, dok se kod već pregledanih u osmom razredu provjera vid, krvni tlak, visina i težina te pregledi kroničara. Kod svih se provjerava prilagođenost u novoj školi nakon prethodnih informacija od strane razrednika.

Uvidom u tablicu nalaza sistematskih pregleda učenika prvog, petog i osmog razreda osnovnih škola, kao i učenika prvog razreda srednjih škola, vidimo da je 13,8 % učenika i 12% učenica pretilo.

Pojavu pretilosti pripisujemo sedentarnom načinu života, posebice provođenja slobodnog vremena. Anamnestički i heteroanamnestički (roditelji) saznajemo da su učenici skloni nezdravoj, visokokaloričnoj hrani, a tjelesna aktivnost se smanjuje. Pojavu pretilosti u ovom opsegu držimo ozbiljnom prijetnjom za buduće kardiovaskularno zdravlje te u suradnji s drugim službama razvijamo programe prevencije. Roditelje se upozorava na ozbiljnost pretilosti, od najranije dobi govorimo da je prevencija pretilosti sukladna s prevencijom kardiovaskularnih bolesti, roditelji dobijaju pismene i usmene upute o prehrani te načinu i važnosti kretanja, pozivaju se na kontrolne preglede i psihološku podršku u savjetovališta, ali suradnja roditelja i djece u većini slučajeva izostaje.

Povezali smo se s nutricionistkinjom našeg Zavoda te se krenulo u zajedničku podršku grupi djece, koji je imao rezultat. To je samo pojedinačni uspjeh, jer djeca i roditelji ne dolaze na kontrole tjelesne težine, upućeni ne odlaze na endokrinološke obrade te ne prihvaćaju psihološku podršku.

Ne vidimo suradnju obiteljske medicine, gdje upućujemo ponekad djecu na obradu i praćenje. Zaključak je da pretilost kod djece ne prepoznaju kao rizični čimbenik niti većina kolega, a roditelji i sama djeca uopće ne vide u tom zdravstveni problem.

Nedovoljno uhranjenih, ispod 10. centile je 83 (3,2%) učenika i 63 (2,5%) učenica. Kod dijela neuhranjenih učenika postavimo sumnju na latentnu glutensku enteropatiju, ali niti mi, niti obiteljski liječnici ne

možemo učiniti laboratorijsku obradu antitijela bez naloga gastroenterologa, te roditelji uglavnom odustaju od obrade.

Utvdili smo da 580 (22,8%) učenika i 674 (27,2%) učenica ima nepravilno tjelesno držanje, dok ih je prethodne školske godine bilo registrirano 23,5% učenika i 26,7% učenica.

Kod 3,3% učenika i 6,8% učenica je dijagnosticirano iskrivljenje kralježnice, dok su kod 13,9% učenika i 17,2 % učenica prisutni poremećaji vida. Intenzivnije radimo na programima uključivanja u korektivnu gimnastiku, imamo izvrsnu suradnju s fizijatrima i fizioterapeutima te informiranje roditelja i djece o važnosti uključivanja u šport i boravke u prirodi, kao i informiranje o osnovnim vježbama za pravilni tjelesni razvoj tijekom sistematskih pregleda.

Zbog lošeg tjelesnog držanja i početnih skolioza učenici se upućuju na daljnje obrade na fizikalnu medicinu, prvenstveno zbog uključivanja u korektivnu gimnastiku. Putem intervjuja ustanovili smo da većina učenika koji pohađaju individualnu medicinsku gimnastiku ne nastavljaju vježbati kod kuće. Roditelji se ne ponašaju podržavajuće, iako su upozoreni na problem, obavješteni da vježbe na fizikalnoj medicini neće pomoći ukoliko se kontinuirano ne nastave kod kuće. Roditelji nisu podržavajući niti kod uporabe naočala za korekciju poremećaja vida.

Skrininzima je obuhvaćeno 11938 učenika osnovnih i srednjih škola. Skrininzi su se obavljali u trećem razredu osnovne škole na poremećaje vida i vida na boje, kao i rasta i razvoja, iskrivljenje kralježnice u šestom razredu osnovne škole, te poremećaje sluha u prvom razredu osnovne škole, kao i i probleme mentalnog zdravlja, s naglaskom na ovisnička ponašanja i neodgovorno spolno ponašanje u osmom razredu osnovne škole, te prvim i završnim razredima srednje škole.

Namjenskim pregledima zbog prilagođenog programa TZK-a, športskih aktivnosti, smještaja u učenički ili studentski dom, prelazaka u druge škole ili na fakultete, profesionalne orijentacije, prije cijepjenja, na vlastite zahtjeve i dr. obuhvaćeno je 9466 učenika osnovnih škola, te 2583 učenika srednjih škola. Cijepjeno je 10004 učenika osnovnih škola i 1990 učenika srednjih škola u skladu s kalendarom cijepjenja protiv morbila, parotitisa, rubeole, difterije, tetanusa, dječje paralize, te hepatitisa B. Nisu zabilježene ozbiljnije nus pojave osim lokalnih reakcija na mjestu aplikacije cjepiva.

Tijekom školske godine 2012./2013. učenici, roditelji i učitelji su koristili naš savjetodavni rad 761 put u svezi problema učenja. Posjeta u svezi rizičnih ponašanja je bilo 653, u svezi mentalnog zdravlja 631. Zbog reproduktivnog zdravlja imali smo 76 posjeta, a savjetovanja u svezi kroničara je bilo 740. Primjećujemo porast broja posjeta u odnosu na prethodno šestogodišnje razdoblje, što objašnjavamo vlastitom boljom prezentacijom savjetovanih rada, povećanjem kapaciteta dodatnim edukacijama, ali i boljim prihvaćanjem tog dijela naše djelatnosti od strane korisnika.

U savjetovanišnom radu povećan je broj učenika s rizičnim ponašanjem, jer ih sve bolje detektiraju u školama, a posebice zbog obveze produženog stručnog postupka za srednjoškolce s poremećajem učenja i ponašanja u koji se obvezno uključuje školski liječnik. Škole ne mogu donositi kazne za učenike, kao što je odstranjenje iz škole dok nisu provedeni produženi stručni postupci. Najčešći razlog za takav postupak je veliki broj neopravdanih izostanaka ili od strane roditelja „lažno“ opravdani veliki broj izostanaka, veliki broj negativnih ocjena, saznanje o korištenju opijata te druga kršenja školske discipline. Primijećeno je da roditelji niti u ovim postupcima nisu suradničkog ponašanja nego izbjegavaju dolazak školskom liječniku.

Roditelji ne prepoznaju alkoholiziranje kao rizični čimbenik ili zdravstveni problem kod djeteta, koje je u stalnom porastu. I taj problem minimaliziraju, što otežava preventivne postupke sa samim učenicima budući da je obiteljski model važan u donošenju odluka.

Zbog nedostatnog broja timova iz navedenih razloga primjećujemo u školskoj godini 2011./2012. manjak izvedbe zdravstvenog odgoja, dok je u š.g. 2012./2013. zahvaljujući doprinosu viših medicinskih sestara zdravstvenim odgojem obuhvaćeno 3266 učenika osnovnih škola i 2910 učenika srednjih škola i 469 studenata.

Predavanjima i radionicama su obuhvaćeni učenici prvih razreda osnovne škole s temom „Higijena s naglaskom na pravilno pranje zubi po modelu“, učenici trećih razreda osnove škole s temom „Skrivene kalorije“, te „Higijena u pubertetu“, posebno za dječake, posebno za djevojčice, što provode medicinske sestre. Liječnici su provodili predavanja za učenike petih razreda „Promjene u pubertetu“, te predavanja, radionice, tribine, okrugli stol za učenike prvih i drugih razreda srednje škole u svezi unapređenja reproduktivnog zdravlja. Teme su bazirane na prevenciji SPB, kao i metodama planiranja obitelji.

Tijekom školske godine 2012./2013. Zdravstvenim odgojem je obuhvaćeno 2217 učenika putem predavanja, 1012 putem radionica, 165 je sudjelovalo na tribinama, a 2077 je suradjivalo u ostalim postupcima zdravstvenog odgoja. U rubrici ostalo u sklopu zdravstvenog odgoja ubrajaju se skrininzi u svezi pojave pedikuloze u školi te oni provedeni putem anketnih listova ili intervjuja, a odnose se na prehranu, kretanje, ovisnička ponašanja, spolno zdravlje, općenito zadovoljstvo životom. Komisijskim radom (zajedno s predstavnicima stručnih službi škola i djelatnika u nastavi) za upis u prvi razred osnovne škole obuhvaćeno je 1 222 djece, a za primjereni oblik odgoja i obrazovanja 71 dijete, od kojih je 26 nastavilo obrazovanje uz redovan školski program i individualizirani pristup, a 42 uz program prilagođen njihovom kapacitetu za učenje, dok je troje djece nastavilo odgojno-obrazovni proces po posebnom programu.

Tablica 1. Nalazi sistematskih pregleda školske djece i mladeži u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u školskoj godini 2012./2013.

SISTEMATSKIM PREGLEDOM UTVRĐENO	UPIS U I. r. OŠ		V. r. OŠ		VIII. r. OŠ		I. r. SŠ		UKUPNO	
	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
Broj učenika ukupno	644	559	576	575	705	675	767	761	2692	2570
Broj pregledanih	659	563	549	595	674	643	659	672	2541	2473
TT/TV>90c	83	59	96	53	106	105	66	79	351	296
TT/TV<10c	18	13	25	27	21	11	19	12	83	63
Nepravilno držanje	149	106	105	130	157	217	169	221	580	674
Kifoza	1	0	0	0	1	0	4	0	6	0
Skolioza	1	3	1	14	24	63	58	88	84	168
Ostale strukturalne deformacije kralježnice	4	3	0	0	0	0	0	0	4	3
Pedes planovalgi	204	131	174	135	140	97	107	144	625	507
Refrakcijske anomalije	50	44	77	87	116	118	109	177	352	426
Strabizam	19	13	19	9	5	14	5	5	48	41
Sljepoća na boje	0	0	27	2	19	1	14	1	60	4
Oštećenje sluha	8	3	2	1	2	3	1	3	13	10
Štitnjača N	488	415	378	369	498	459	516	436	1880	1679
Štitnjača O/I	1	3	16	38	3	20	2	78	22	139
Štitnjača I i>I	0	0	2	0	0	1	1	7	3	8
Karijes	36	27	25	28	19	29	28	29	108	113
Murmor cordis innocens	14	14	13	9	22	21	33	27	82	71
RR>140/90 mmHg	0	0	0	0	13	0	5	1	18	1
Verificirane srčane mane	2	0	5	1	5	3	1	0	13	4
Dislalija	81	31	10	2	8	0	3	1	102	34
Dizartrija	1	0	3	0	2	0	3	0	9	0
Ostale govorne mane	9	7	2	2	1	0	0	0	12	9
Hb uzeto uzoraka	347	277	0	0	0	0	0	0	347	277
Hb < 11 g/L	4	1	0	0	0	0	0	0	4	1
Uzeto uzoraka urina	347	277	0	0	0	0	0	0	347	277
Urin albumen +	6	21	0	0	0	0	0	0	6	21
Pubertet po Tanneru I	659	562	274	122	7	0	0	0	940	684
Pubertet po Tanneru II	0	0	242	273	53	8	4	0	299	281
Pubertet po Tanneru III	0	0	33	139	268	100	70	13	371	252
Pubertet po Tanneru IV	0	0	0	11	306	349	524	142	830	502
Pubertet po Tanneru V	0	0	0	0	40	186	60	518	100	704
Ostale anomalije spolovila	50	0	11	0	5	0	5	0	71	0
Menarhe	0	0	0	22	118	463	0	657	118	1142
EPI	3	3	2	1	2	4	1	1	8	9
Prilagođeni program	5	2	15	5	16	6	5	1	41	14
Ponavljači	0	0	0	0	0	0	13	1	13	1

12. ZARAZNE BOLESTI, CIJEPLJENJA I DDD MJERE

Miljenko Ljubić, dr.med. spec epidemiologije

Broj ukupno pristiglih prijava zaraznih bolesti u Službu za epidemiologiju Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2013. godini iznosio je 3238 (osim gripe). Po učestalosti prema prijavama zaraznih bolesti najviše je bilo prijava oboljelih od vodenih kozica (755), slijede potom prijave oboljelih, slično kao i prethodnih godina, enterokolitisa, streptokokne upale grla, virusnih crijevnih infekcija (nespecificiranih), upale pluća te herpes zostera.

Primijećen je u županiji i nešto veći broj oboljele djece od *Erythema infectiosum* (*peta bolest*), bolesti koja se obvezno ne prijavljuje. Bolest se sporadično pojavljuje svake godine, a svako 3-4 godine javi se veći broj slučajeva. Tijekom 2013. godine zabilježeno je 52 slučaja ove bolesti.

Od tuberkuloze u Dubrovačko-neretvanskoj županiji tijekom 2013. godine bilo je prijavljeno 9 novooboljelih osoba, što predstavlja incidenciju od 7,3/100 000 stanovnika. Tako Dubrovačko-neretvanska županija nastavlja imati niže vrijednosti incidencije oboljelih od tuberkuloze od hrvatskog prosjeka. Tim vrijednostima (ispod 10 novooboljelih / na 100 000 stanovnika), naša županija se približila vrijednostima oboljelih u najrazvijenijim zemljama EU. To je svakako veliki uspjeh svih onih koji su uključeni u prevenciji suzbijanja i liječenju ove bolesti. Rezultat je to zajedničkog rada različitih službi od zdravstvenih (liječnici, medicinske sestre,...) do socijalnih radnika, odnosno čitave društvene zajednice.

Ukupan broj prijavljenih slučajeva oboljelih od gripe u sezoni 2012/2013 iznosio je samo 127 osoba u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (najmanji broj prijava u proteklih 7 sezona). Mali broj prijava oboljelih od gripe zabilježen je i cijeloj RH.

Tijekom 2013. godine zabilježena je jedna veća epidemija alimentarne intoksikacije sa školjkama kamenicama u periodu od 17.03. – 25.03.2013. Oboljele su 23 osobe. Početkom travnja nalaz veterinarske inspekcije ukazao je na prisutnost DSP u školjkama koji uzrokuje dijaretičko trovanje školjkama.

Zabilježeno je i nekoliko obiteljskih epidemija (ukupno 10) sa manjim brojem oboljelih, gdje je uslijed neadekvatnog rukovanja u pripremi i čuvanju hrane došlo do crijevnih zaraznih bolesti (salmoneloze i kampilobakterioze). Nakon prijave oboljelih od zaraznih bolesti Služba za epidemiologiju je provela epidemiološke izvide i predložila protuepidemijske mjere te je tako zaustavljeno širenje ovih epidemija.

U ustanovama koje su pod zdravstvenim nadzorom sukladno Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti zabilježene su dvije epidemije: jedna epidemija *Salmonelle enteritidis* (broj oboljelih 2) i druga epidemija *ušljivosti glave* (broj oboljelih 6).

Zahvaljujući provedenim protuepidemijskim mjerama sve te epidemije su uspješno zaustavljene. U Dubrovačko-neretvanskoj županiji u sezoni 2012./2013. ukupno je cijepljeno 5360 osobe protiv gripe, najmanje u posljednjih 15 godina. Najviše cijepljenih osoba je u kategoriji osoba starijih od 65 godina. Tako se nastavlja trend lošijeg odaziva na cijepljenje protiv gripe što je posljedica nastavka medijske kampanje protiv cijepljenja i senzacionalističkih natpisa i nastupa u vezi cjepiva. Nastavak lošijeg odaziva zabilježen je u cijeloj Hrvatskoj, a ne samo u Dubrovačko-neretvanskoj županiji. Začuđuje što su ti medijski navodi utjecali i na smanjeni broj cijepljenja zdravstvenih radnika.

U provedbi i nadzoru Programa obveznog cijepljenja dojenčadi, male, predškolske i školske djece na području naše županije kao i u cijeloj Hrvatskoj počinje se sve više osjećati trend odbijanja cijepljenja. Tzv. antivakcinalni pokreti putem senzacionalističkih i neznanstvenih natpisa gotovo u svim medijima stvaraju zbuñivanje javnosti i cijepljenje prikazuju kao nešto što je nepotrebno i štetno. Posljedica takvih istupa je da jedan broj roditelja odbija ili odgađa cijepljenje svoje djece. Sve to imalo je utjecaja na nešto manji cjepni obuhvat i u našoj županiji. Potrebno je zbog toga da svi oni uključeni u provedbi Programa obvezne imunizacije što više informiraju i educiraju roditelje, školsku djecu i odraslu populaciju o korisnosti cijepljenja, posljedicama zbog odbijanja cijepljenja kao i rizicima za nastanak nus pojava nakon cijepljenja. U svemu tome treba uložiti još više rada, truda i vremena koristeći sva medicinska znanja i iskustva o cijepljenju.

U antirabičnim ambulantama Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije tijekom 2013. godine ukupno je pregledno 97 osoba, od kojih su 52 osobe (53,6%) dobile antirabičnu profilaksu.

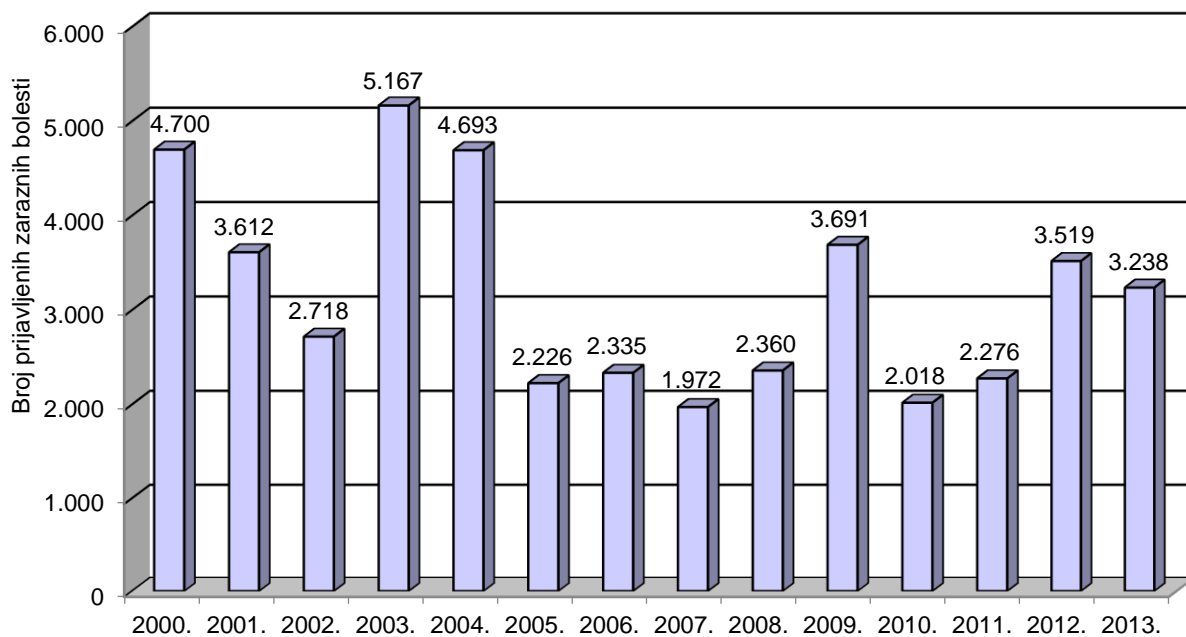
Najviše cijepljenih osoba je zbog ugriza ili kontakta psa (59,6 %). Većina tih pasa je nepoznatog vlasnika (lutalice) koji nisu mogli biti podvrgnuti obveznom veterinarskom nadzoru te su zbog toga takve ugrizene osobe i cijepljene. Potrebno je od mjerodavnih službi (komunalni redari, higijeničari, veterinari i sl.) kao i zdravstvenim edukacijama utjecati da se smanji broj pasa čiji su vlasnici nepoznati. Manji dio osoba zbog višestrukih ili opsežnih ugriza i pretežno u području glave zahtijevao je cijepljenje, iako su vlasnici psa bili poznati.

12.1. Kretanje zaraznih bolesti

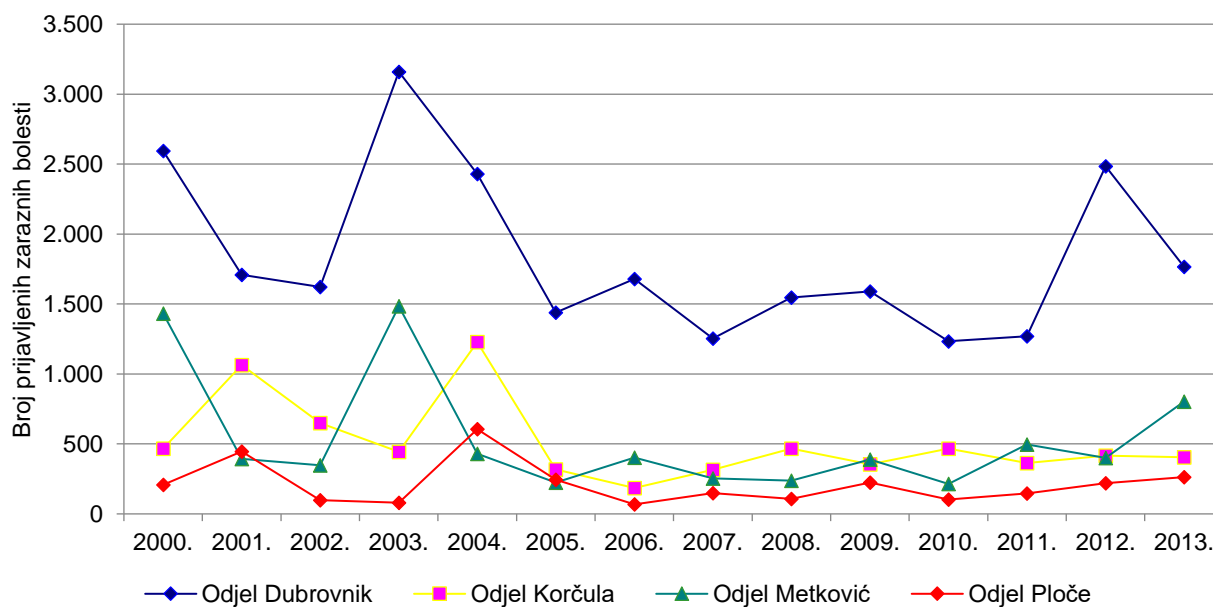
Tablica 1. Zarazne bolesti prijavljene epidemiološkim odjelima ZZJZ Dubrovačko-neretvanske županije u 2013. g.

Naziv zarazne bolesti	Broj prijavljenim zaraznih bolesti prema epidemiološkim odjelima				Ukupno	
	Dubrovnik	Metković	Korčula	Ploče	Broj	%
Aktivna tuberkuloza (Tuberculosis activa)	5	3	1		9	0,3
Bakterijska sepsa (sepsis purulenta)	1	1	1		3	0,1
Crvenka (Rubeola)	1				1	0
Dizenterija (Dysentaria bacilaris)	1	1			2	0,1
Enterokolitis (Enterocolitis)	348	198	159	31	736	22,7
Erizipel (Erysipelas)	26	9	2	2	39	1,2
Helmintoze (Helmintoses)	47	38	12	3	100	3,1
Hepatitis A	1				1	0
Hepatitis B	1				1	0
Hepatitis C	4		1	2	7	0,2
Herpes zoster	73	57	20	17	167	5,2
Infekcijska mononukleoza (M.infectiosa)	67	15	8	7	97	3,0
Jersinioza (Yersiniosis)	1				1	0
Kampilobakterioza (Campylobacteriosis)	35	7			42	1,3
Klamidijaza (Chlamydiasis) i ostale SPB	2	1	2		5	0,2
Kozice, (varicellae)	456	149	38	112	755	23,3
Legionarska bolest (Legionellosis)	3				3	0,1
Leptospiroza (Leptospiroses)		1			1	0
Lišmanijaza kožna/visceralna (Leishmaniasis)	2				2	0,1
Malarija (Malaria)	1		1		2	0,1
Meningitis bakterijski (Meningitis purulenta)			1		1	0
Q groznica (Febris Q)		1			1	0
Salmoneloza (Salmonellosis)	40	12	3	2	57	1,8
Streptokona upala grla (Angina streptoc.)	308	53	50	7	418	12,9
Svrab (Scabies)	11	13	12	7	43	1,3
Šarlah (Scarlatina)	69	44	7	1	121	3,7
Toxoplazmoza (Toxoplasmosis)	1	1			2	0,1
Trovanje hranom (osim salmonela) T.alim.	26	1			27	0,8
Upala pluća (Pneumonia, Bronchopneum)	72	44	65	30	211	6,5
Ušljivost glave/tijela (Pediculosis cap/corp)	12	2			14	0,4
Virusni gastroenterokolitis (Gastroenteroc. vir.)	75	110	17	42	244	7,5
Virusni meningitis (Meningitis virosa)	1	1	5		7	0,2
Zaušnjaci (Parotitis epidemica)	9	2		1	12	0,4
Ostalo*	67	39			106	3,3
UKUPNO	1766	803	405	264	3238	100

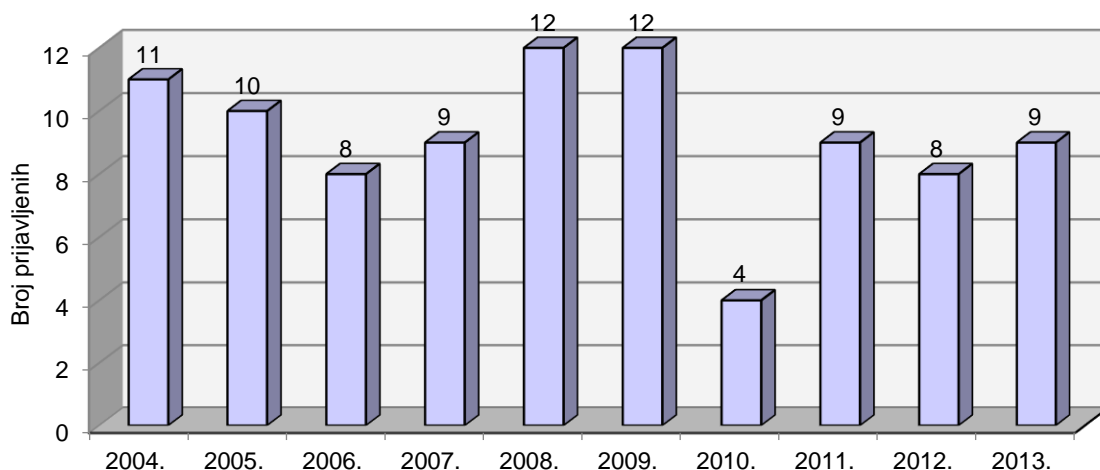
* Odnosi se na bolesti koje po Zakonu o zaštiti pučanstva od zaraznih bolesti NN 79/07 ne trebaju prijavljivati kao npr. Herpes simplex, Megaleerithema...)

Slika 1. Broj prijavljenih zaraznih bolesti Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije od 2000. do 2013. godine

Slika 2. Broj prijavljenih zaraznih bolesti Zavodu za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije od 2000. do 2013. godine, prema odjelima

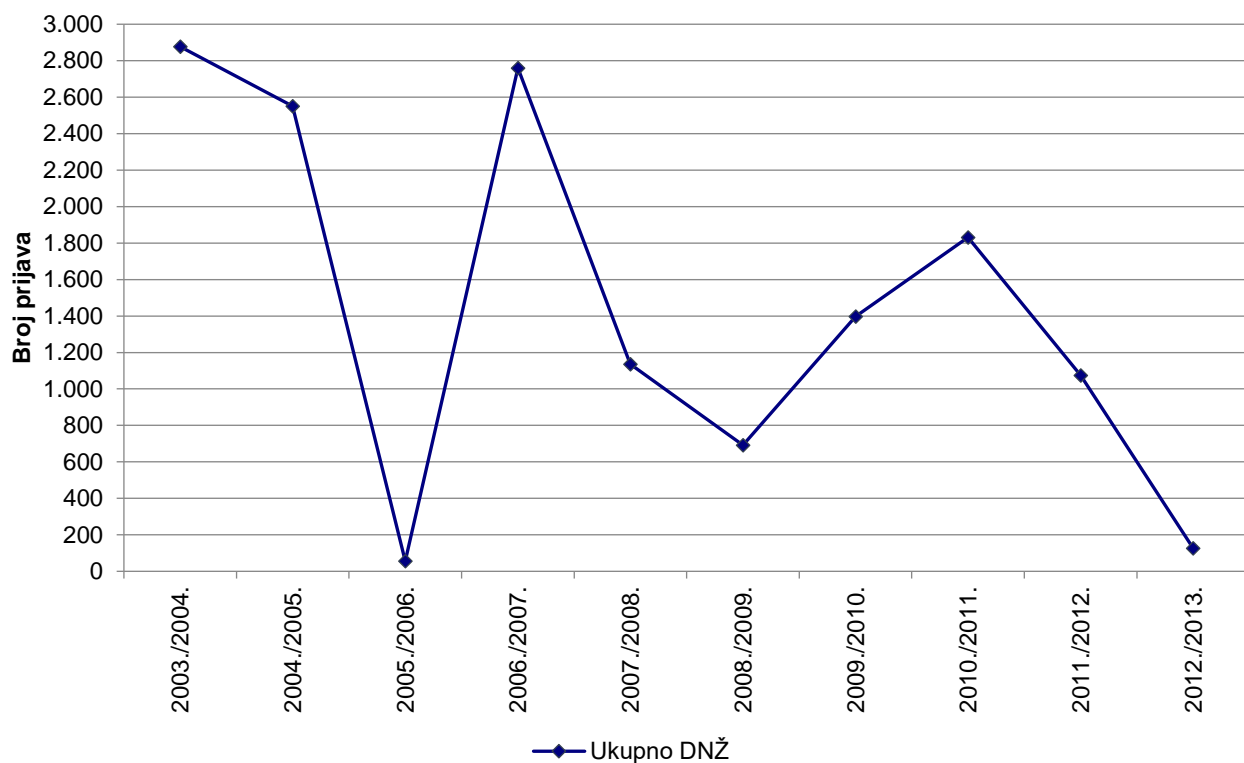

Slika 3. Broj prijava oboljelih od aktivne tuberkuloze u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2004. do 2013. godine

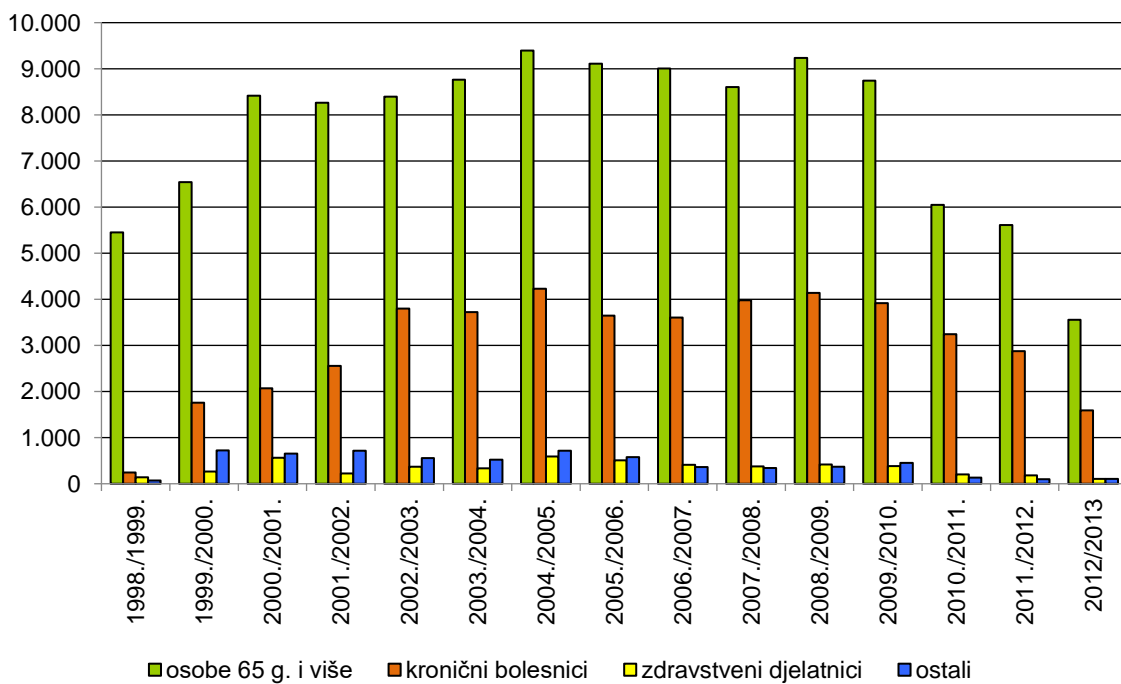
12.2. Cijepljenje (imunizacija)

Tablica 2. Izvješće o izvršenim imunizacijama prema Programu obveznog cijepljenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

Cijepljeno je protiv	Broj predviđenih osoba	Cijepljeno od predviđenih	%
Difterije, tetanusa i pertusisa (DTP) Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1352	1250	92,4
DTP docjepljivanje 1. (druga godina života)	1237	1080	87,3
DTP docjepljivanje 2. (četvrta godina života)	1204	933	77,4
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 1. (prvi razred O.Š.)	1228	1055	85,9
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 2. (osmi razred O.Š.)	1352	1228	90,8
Difterije i tetanusa (Td) docjepljivanje 3. (završni razred srednje škole)	1498	1236	82,5
Tetanusa (60 godina života)	1236	432	34,9
Poliomijelitisa Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1352	1250	92,4
Poliomijelitisa docjepljivanje 1. (druga godina života)	1237	1080	87,3
Poliomijelitisa docjepljivanje 2. (prvi razred O.Š.)	1228	1014	82,5
Poliomijelitisa docjepljivanje 3. (osmi razred O.Š.)	1352	1227	90,7
Haemophilusa influenzae tip B Potpuno primarno (sve tri doze) (prva godina života)	1352	1250	92,4
Haemophilusa influenzae tip B docjepljivanje (druga godina života)	1237	1080	87,3
Ospica, rubeole i parotitisa Primarno (druga godina života)	1241	1053	84,4
Ospica, rubeole i parotitisa docjepljivanje (prvi razred O.Š.)	1228	1052	85,6
Tuberkuloze (primarno) (prva godina života)	1234	1234	100,0
PPD testiranje (sedmi razred O.Š.)	1267	1180	93,1
Tuberkuloze docjepljivanje (tuberkulin negativne osobe) (sedmi razred O.Š.)	520	514	98,8
Hepatitisa B (potpuno) (prva godina života)	1351	1249	92,4
Hepatitisa B (potpuno) (šesti razred O.Š.)	1308	1175	89,8

Slika 4. Broj prijava oboljelih od gripe u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2003. do 2013. godine

Slika 5. Broj osoba cijepljenih protiv gripe prema kategorijama cijepljenja u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 1998. do 2013. godine

12.3. Antirabična zaštita

Tablica 4. Antirabična zaštita u Dubrovačko-neretvanskoj županiji od 2004. do 2013. godine

GODINA	BROJ PREGLEDANIH OSOBA	BROJ CIJEPLJENIH OSOBA	CIJEPLJENI ZBOG		
			KONTAKT/UGRIZ PSA	KONTAKT/UGRIZ MAČKE	KONTAKT/UGRIZO STALEŽIVOTINJE
2004.	33	12	8	1	3
2005.	23	11	10	0	1
2006.	35	23	16	7	0
2007.	63	49	34	12	3
2008.	53	37	26	9	2
2009.	56	34	28	3	3
2010.	85	47	34	7	6
2011.	74	41	23	5	13
2012.	78	39	25	10	4
2013.	97	52	31	8	13

Tablica 4. Broj pregledanih osoba u antirabičnoj ambulanti Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije u 2013. godini

Vrsta ozljede	Broj pregledanih osoba u kontaktu sa životinjama	Broj tretiranih osoba		
		Cjepivo	Cjepivo + HRIG	Ukupno
„A“	8	2	6	8
„B“	20	20		20
„C“	23	23		23
„D“	46	1		1
Ukupno	97	46	6	52

*„A“: ozljeda od utvrđeno bijesne životinje

„B“: ozljeda od životinje sumnjive na bjesno

„C“: ozljeda od nepoznate, uginule, odlutale, ubijene ili divlje životinje

„D“: ozljeda od životinje koja je nakon 10 dana nadzora ostala zdrava

Tretirano (imunoprofilaksom) radi ugriza/ogrebotine/kontakta s: psom **31**, mačkom **8**, konjem **8** glodavcima **3**, štakorom **1** i lasicom **1**

13. ZDRAVSTVENA EKOLOGIJA

Mato Lakić, dr. med., spec. epidemiologije
Marija Jadrušić, dipl. ing. med. biokemije
Dolores Grilec, dipl. ing. kemije
mr. Ivana Ljevaković Musladin, dipl. ing. kemije

Služba za zdravstvenu ekologiju je u 2013. godini proširila područja akreditacije. Akreditacija u području ispitivanja hrane, voda i mora uključuje slijedeće metode:

- voda za piće – određivanje pH vrijednosti, određivanje električne vodljivosti, određivanje mutnoće, određivanje enterokoka, određivanje permanganatnog indeksa, određivanje klorida
- bazenske vode - određivanje pH vrijednosti, određivanje električne vodljivosti, određivanje mutnoće, određivanje permanganatnog indeksa
- otpadne vode – određivanje pH vrijednosti i određivanje suspendirane tvari, određivanje indeksa kemijske potrošnje kisika
- more - određivanje enterokoka
- hrana – dokazivanje *Salmonella* spp., dokazivanje *Listeria monocytogenes*, dokazivanje prisutnosti i brojenje *Listeria monocytogenes*, detekcija i brojenje *Escherichia coli*, dokazivanje prisutnosti i brojenje *Enterobacteriaceae*, brojenje koagulaza pozitivnih stafilokoka (*Staphylococcus aureus*) i brojenje aerobnih mezofilnih bakterija

U 2013. je uspješno odrađen niz testova osposobljenosti (PT) kojima se potvrđuje kompetentnost laboratorija.

13.1. Zdravstvena ispravnost vode za piće

Zdravstvena ispravnost vode za piće u našoj županiji ocjenjuje se prema Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/08), a provodi se na više načina:

- samokontrola vodovoda temeljem Ugovora s većinom vodovoda u Dubrovačko-neretvanskoj županiji
- samokontrola subjekata koji posluju s hranom (npr. hoteli, trgovački lanci)
- županijski monitoring vode za piće iz razvodne mreže
- monitoring izvorišta vode namijenjenih javnoj vodoopskrbi

Naš laboratorij je u 2013. analizirao 62 uzorka s 21 crpilišta (izvorišta) u županiji. Laboratorijske analize su se provodile u opsegu „C analize“ i „B analize“ predviđene Pravilnikom, a na temelju Plana monitoringa izvorišta kojeg za svaku godinu donosi Ministarstvo zdravlja. Na temelju podataka dobivenih monitoringom izvorišta vode namijenjenih javnoj vodoopskrbi Hrvatski zavod za javno zdravstvo će uspostaviti bazu podataka o kvaliteti vode i izvršiti procjenu opasnosti od onečišćenja izvorišta u suradnji s pravnom osobom koja koristi i upravlja tim vodoopskrbnim sustavom i Hrvatskim vodama.

U 2013. godini obavljene su analize 3.022 uzorka voda, kako vode za piće iz javnih vodovoda (sirova voda i voda nakon dezinfekcije), ostalih javnih vodoopskrbnih objekata te individualne vodoopskrbe tako i vode iz sustava tople vode na prisustvo *Legionelle spp.* 8 uzoraka vode iz originalnog pakiranja je analizirano prema Pravilniku o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama (NN 95/11). 215 uzoraka leda analizirano je prema Vodiču za mikrobiološke kriterije za hranu, ožujak, 2011. Od 362 analiziranih uzoraka vode na pokazatelj *Legionella spp.*, imali smo 35 izolata.

Parametri koji su odstupali od MDK tijekom 2013. g. bili su: mutnoća, sulfati, kloridi, ukupni broj kolonija na 37°C i 22°C, ukupni koliformi, *E. coli* i enterokoki. Parametar koji najčešće nije udovoljavao MDK-u Pravilnika bila je mutnoća kao posljedica obilnih kiša, no dovoljna koncentracija slobodnog rezidualnog klora, samim tim i odsustvo mikroorganizama jamči zadovoljavajuću mikrobiološku kvalitetu. Važno je naglasiti da sve vode u našoj županiji nisu opterećene organskom tvari pa ne postoji opasnost od nastajanja trihalometana kao nusprodukta dezinfekcije tako mutne vode.

Na nekim izvorištima u našoj županiji povremeno se bilježe vrijednosti sulfata koje premašuju MDK. U 2013. smo imali značajno manje razdoblje suše nego 2011. i 2012. pa je i pojava sulfata iznad MDK bila rjeđa. Vrijednosti sulfata koje se mjere u našoj županiji znatno su niže od 1000 mg/L kada bi kod pijenja takve vode mogli očekivati laksativni učinak. Sulfati koje nalazimo u našim vodama prirodnog su porijekla i jedino imaju korozivni učinak na distribucijski sustav.

Povišene vrijednosti klorida (npr. izvorište u Žuljani, crpilištima u Blatskom polju, crpilištu Doljani pored Metkovića) posljedica su miješanja slatke i morske vode. Natrij iz NaCl-a može imati utjecaj na krvni tlak, no dnevne količine koje se unesu preko vode za piće puno su manje od onih koje se unose ostalom hranom. Ukupni broj kolonija na 37°C i 22°C dobar su indikator integriteta i čistoće distribucijskog sustava, a povećava se prilikom pogoršanja čistoće, stagnacije vode ili stvaranja biofilma. Prekoračenje MDK vrijednosti za ovaj parametar samo za sebe nema negativni učinak na zdravlje, ali je važan parametar za procjenu rizika. Ukupni koliformi su indikatori učinkovitosti tretmana vode, a pošto se u nas voda ne prerađuje, ukupni koliformi su odraz čistoće distribucijskog sustava i potencijalnog prisustva biofilma.

E. coli je normalni je stanovnik probavnog trakta ljudi i životinja i indikator je nedavne fekalne kontaminacije. Prisustvo ovih mikroorganizama u vodi za piće pokazatelj je nedovoljne dezinfekcije. Neke *E. coli* mogu uzrokovati simptome infekcije probavnog sustava.

Enterokoki su indikatori ljudskog ili životinjskog fekalnog zagađenja, ali i onečišćenja zemljom. Bolje se odupiru dezinfekciji od *E. coli* pa mogu duže preživjeti u vododistribucijskom sustavu.

Tablica 1. Broj pregledanih uzoraka voda po svrhi analize u Dubrovačko-neretvanskoj županiji za 2013. g.

VRSTA UZORKA	SVRHA ANALIZE	PREGLEDANI UZORCI	
		Broj	%
VODA ZA PIĆE	Samokontrola vodovoda	1.635	45
	Tehnički pregled građevine i minimalni uvjeti građevine	329	9
	Monitoring javne vodoopskrbe	825	23
	Samokontrole subjekata koji posluju s hranom (HACCP i sl.)	160	4
	Monitoring izvorišta	62	2
	Epidemiološka indikacija	0	0
	Službena kontrola	0	0
	Ostalo - Privatne analize, probne bušotine, monitoring izvora nakon zatvaranja izvorišta	11	0
OSTALO	Led	215	6
	Ostalo (voda u originalnoj ambalaži, voda za zalijevanje poljoprivrednih kultura..)	11	0
	samokontrola objekta - mikrobiološko ispitivanje vode za piće na prisustvo <i>Legionella spp.</i>	354	10
	Epidemiološka indikacija (<i>Legionella</i>)	18	0
UKUPNO		3.620	100

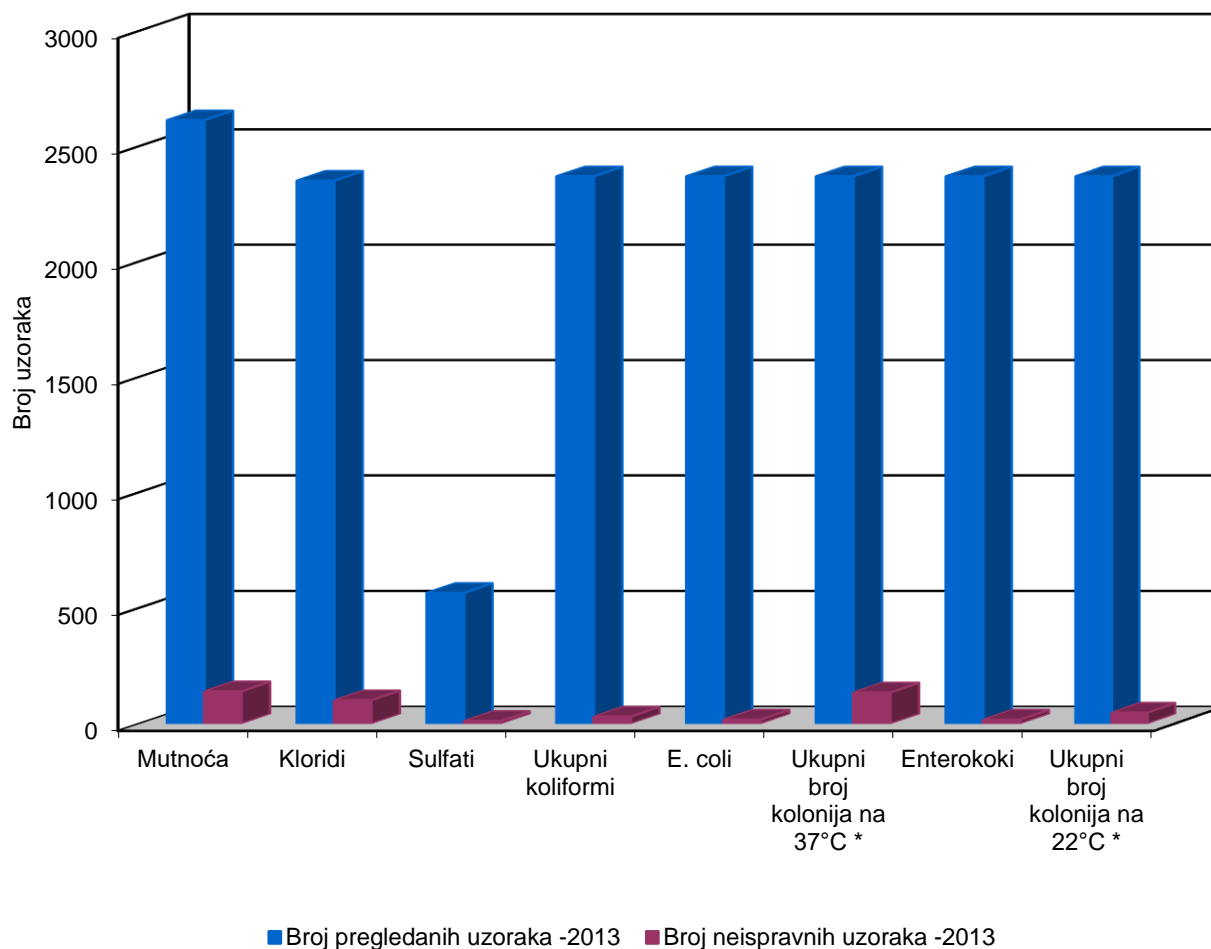
Tablica 2. Zdravstvena ispravnost vode za piće u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. g.

Svrha analize	Javni vodovod - sirova voda		Javni vodovod - nakon dezinfekcije		Ostali javni vodoopskrbni objekti		Ukupno - voda za piće	
	ukupno uzoraka	NE ODGOVARA	ukupno uzoraka	NE ODGOVARA	ukupno uzoraka	NE ODGOVARA	ukupno uzoraka	NE ODGOVARA
Samokontrole vodovoda	213	200	1.422	214	0	0	1.635	414
Tehnički pregledi građevine i sl.	0	0	281	31	47	11	328	42
Monitoring javne vodoopskrbe	0	0	797	148	28	23	825	171
Samokontrole i HACCP	0	0	139	18	21	7	160	25
Monitoring izvorišta	62	61	0	0	0	0	62	61
Epidemiol. indikacija - <i>Legionella</i>	0	0	18	2	0	0	18	2
samokontrola objekta - <i>Legionella</i>	0	0	326	24	18	9	344	33
Službena kontrola	0	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	275	261	2983	437	114	50	3372	748

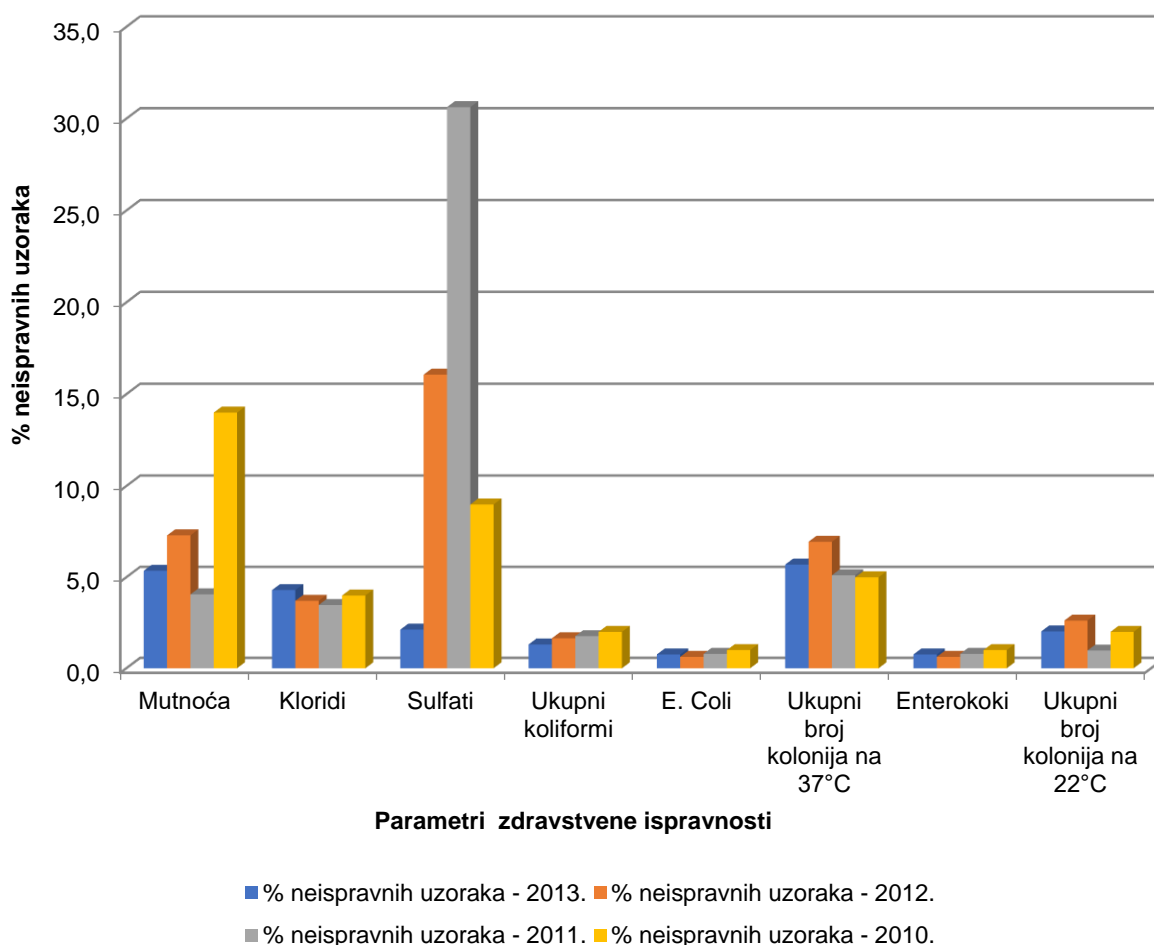
Tablica 3. Najčešći parametri zdravstvene ispravnosti u vodi za piće u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u javnoj vodoopskrbi (nakon dezinfekcije) koji nisu odgovarali Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/08) u 2013. g.

Parametri	Broj pregledanih uzoraka	Ne odgovara Pravilniku	
		Broj	%
Mutnoća	2612	140	5,4
Kloridi	2350	101	4,3
Sulfati	564	12	2,1
Ukupni koliformi	2369	31	1,3
<i>E. coli</i>	2369	18	0,8
Ukupni broj kolonija na 37°C *	2369	135	5,7
Enterokoki	2369	18	0,8
Ukupni broj kolonija na 22°C *	2369	48	2,0

* povećani broj kolonija na 37°C i 22°C nemaju negativni učinak na zdravlje

Slika 1. Usporedba najčešćih parametara zdravstvene ispravnosti u vodi za piće u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u javnoj vodoopskrbi (nakon dezinfekcije) koji nisu odgovarali Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/08) u 2013. godini

Slika 2. Usporedba parametara zdravstvene ispravnosti u vodi za piće (izraženi u %-tku) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u javnoj vodoopskrbi (nakon dezinfekcije) koji nisu odgovarali Pravilniku o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće (NN 47/08) u 2010., 2011., 2012. i 2013. godini

13.2. Analiza bazenske vode

Od listopada 2012. je stupio na snagu Pravilnik o sanitarno-tehničkim i higijenskim uvjetima bazenskih kupališta te o zdravstvenoj ispravnosti bazenskih voda (NN 107/12) te smo obim ispitivanja uskladili sa zahtjevima navedenog pravilnika.

U Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. bilo je 90 bazena koji se kontroliraju (imaju ugovor sa Zavodom za javno zdravstvo DNŽ) prema navedenom Pravilniku i to 37 zatvorenih bazena, te 53 otvorena bazena. Bazeni u Dubrovačko-neretvanskoj županiji pune se slatkom vodom (74 bazena), a ostalih 16 bazena morskom vodom.

U tijeku 2013. godine analizirano je 1007 uzoraka bazenskih voda (s ponavljanjima), te 16 voda za punjenje (imali smo poteškoće pri uzorkovanju vode za punjenje zbog nepostojanja prikladnog mjesta za uzorkovanje). Kako se svi bazeni sa slatkom vodom pune iz javnog vodovoda ulazne vrijednosti kemijskih i mikrobioloških pokazatelja su nam poznati. Što se tiče morske vode za punjenje primijetili smo značajna sezonska odstupanje te nam je odredba članka 16. (uzorkovanje vode za punjenje 1 put godišnje) stvarala probleme u radu.

Analizirano je 170 bazena s morskom vodom, a 837 bazen sa slatkom vodom. Neispravnih uzoraka prema Pravilniku bilo je 482 odnosno 48,15 %, od toga kemijski neispravnih 455 uzoraka ili 45,45 % te 117 mikrobiološki neispravnih uzoraka ili 11,69 %.

Najčešći uzrok kemijske neispravnosti je povišena oksidativnost u odnosu na vodu za punjenje više od propisane Pravilnikom (260 uzoraka) te ukupni trihalometani (44 uzoraka). Polovica neispravnih uzoraka na trihalometane odnosio se na bazene punjene morskom vodom. Od ostalih parametara koji su prelazili MDK-vrijednost iz pravilnika najviše uzoraka imalo je neprikladnu količinu slobodnog klora (218 uzorka), pH vrijednost (106 uzoraka) i mutnoću (1 uzorak).

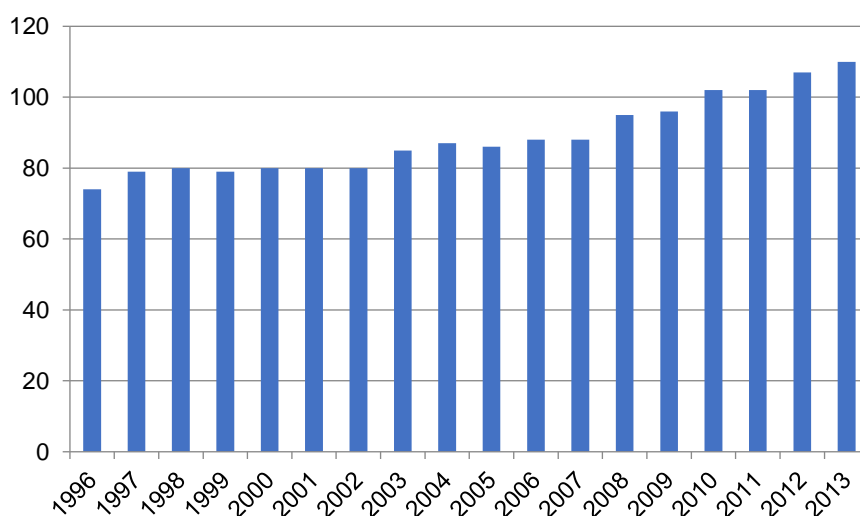
Bazenska voda bila je zdravstveno neispravnom po mikrobiološkim pokazateljima, većinom zbog prisutnosti *Pseudomonasa aeruginose* (104 uzoraka), u 59 uzorka bio je povišen ukupan broj aerobnih bakterija pri 37°C, a u 10 uzorka detektirana je *Escherichia coli*.

Tablica 1. Broj pregledanih uzoraka vode iz bazena u 2013. g.

VRSTA BAZENSKOG KUPALIŠTA	Broj uzoraka	%
otvoreni bazen	413	40
otvoreni hidromasažni bazen	31	3
ulazna voda - morska voda	2	0
ulazna voda - slatka voda	14	1
zatvoreni bazen	415	41
zatvoreni hidromasažni bazen	148	14
UKUPNO	1023	100

13.3. Kakvoća mora na plažama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji

Program ispitivanja kakvoće mora provodi se u cilju očuvanja i zaštite mora od onečišćenja u priobalju, prvenstveno radi zaštite zdravlja kupača. Rezultati ispitivanja koriste i u turističkoj promidžbi, što je osobito važno za dalji razvoj kvalitetnog turizma. Proporcionalno duljini obale u Dubrovačko-neretvanskoj županiji trebalo bi ispitivanjem obuhvatiti veći broj plaža.

Slika 1. Prikaz broja točaka ispitivanja od 1996. do 2013. godine

Broj plaža na kojima se provodio monitoring u Dubrovačko-neretvanskoj županiji s vremenom je rastao, a cilj je obuhvatiti što više plaža na kojima se kupuje veći broj kupača, te utvrditi potencijalne izvore onečišćenja.

Kriteriji za ocjenjivanje kakvoće mora na plažama, kao i metode ispitivanja propisani su Uredbom o kakvoći mora za kupanje (NN73/08), koja je usklađena s Europskom Direktivom 2006/7/EZ iz veljače 2006. Najznačajniji indikatori onečišćenja mora fekalnim otpadnim vodama su mikrobiološki pokazatelji (*E.coli* i intestinalni enterokok) a njihovo prisustvo upućuje na potencijalni rizik od zaraznih bolesti. Ispitivanja su provedena u 14-dnevnim intervalima, a rezultati su odmah po završetku analize objavljeni na web stranicama Zavoda, Županije i Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Osim ocjene kakvoće mora javnost je imala mogućnost uvida u profil plaža, konfiguraciju, hidrometeorološke karakteristike, opremljenost, dostupnost plaža i njihove fotografije.

U sezoni kupanja 2013. ispitano je more na 110 plaža u razdoblju od 20. svibnja do 04. listopada 2013. godine. Prema redovnom Programu ispitano je more na 109 plaža (1102 uzorka), dok je more na 1 plaži (Gradska plaža Ploče - 10 uzoraka) ispitivano po posebnom Programu.

Godišnja ocjena određuje se po završetku sezone kupanja, prema graničnim vrijednostima mikrobioloških parametara iz Uredbe. Statističkom obradom podataka procjenjuje se rizik za zdravlje kupaca za svaku sezonu kupanja.

Najveći broj uzoraka godišnjom ocjenom ocjenjen je kao more izvrsne kakvoće (88,99%). Vrlo mali broj plaža svrstan je u dobro more (5,5%), dvije plaže ocijenjene su zadovoljavajuće (1,83%), a četiri nezadovoljavajuće (3,67%) što je značajna promjena u odnosu na prošlu sezonu kupanja 2012. godine kada niti jedna plaža nije bila ocijenjena nezadovoljavajućom godišnjom ocjenom.

Povremena onečišćenja i lošija kakvoća mora javljala su se uglavnom u područjima s neriješenom odvodnjom otpadnih voda. Tijekom sezone kupanja 2013. došlo je do kratkotrajnog onečišćenje mora na otoku Korčuli na plažama Hotela Posejdon u Vela Luci i Prigradica u Općini Blato, zbog kojeg je dodatno ispitano 12 uzoraka. Rezultati ispitivanja dodatnih uzoraka mora s plaže u Prigradici prelazili su granične vrijednosti mikrobioloških parametara pa je Inspekcija zaštite okoliša naredila zabranu kupanja i postavila oznaku zabrane kupanja zbog rizika za zdravlje kupaca.

Ove godine javnost je uz mogućnost praćenja rezultata kakvoće mora za kupanje u realnom vremenu, mogla komentirati plaže, dojavljivati onečišćenje te predlagati nove točke ispitivanja. Tijekom sezone kupanja 2013. godine dobiveno je 2 prijedloga i 3 komentara. Bolja informiranost kupaca postigla bi se postavljanjem informativnih ploča s podacima o kakvoći mora i obavjestima u slučaju onečišćenja, koje su prema Uredbi jedinice lokalne samouprave ili koncesionari bili obavezni postaviti još od 01. svibnja 2010. Nadamo se da će se do iduće sezone kupanja na većini plaža postaviti informativne ploče.

U svim tablicama i grafovima koristi se slijedeće kazalo:

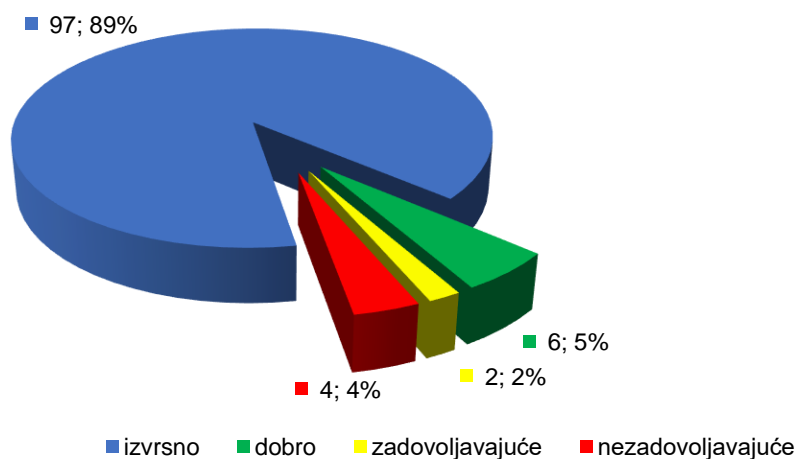
Kazalo: ● izvrsno ● dobro ● zadovoljavajuće ● nezadovoljavajuće

Tablica 1. Udio pojedinačno ocijenjenih uzoraka po gradovima i općinama u 2013. godini

Grad/Općina	Ocjena ukupno	Ocjena							
		Izvrsno		Dobro		Zadovoljavajuće		Nezadovoljavajuće	
Blato	30	27	90%	1	3.33%	2	6.67%	0	0%
Dubrovačko primorje	60	56	93.33%	3	5%	1	1.67%	0	0%
Dubrovnik	340	331	97.35%	6	1.76%	3	0.88%	0	0%
Janjina	20	17	85%	2	10%	1	5%	0	0%
Konavle	70	59	84.29%	9	12.86%	2	2.86%	0	0%
Korčula	80	79	98.75%	1	12.5%	0	0%	0	0%
Lastovo	40	40	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Lumbarda	30	30	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Mljet	80	67	83.75%	9	11.25%	4	5%	0	0%
Opuzen	10	9	90%	0	0%	1	10%	0	0%
Orebić	80	77	96.25%	2	2.5%	1	1.25%	0	0%
Ploče	20	12	60%	4	20%	4	20%	0	0%
Slivno	40	39	97.5%	1	2.5%	0	0%	0	0%
Smokvica	10	10	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Ston	50	48	96%	0	0%	2	4%	0	0%
Trpanj	20	19	95%	1	5%	0	0%	0	0%
Vela Luka	30	29	96.67%	1	3.33%	0	0%	0	0%
Župa dubrovačka	70	66	94.29%	3	4.29%	1	1.43%	0	0%

Tablica 2. Udio godišnjih ocjena po gradovima i općinama u 2013. godini

Grad/Općina	Ocjena ukupno	Ocjena							
		Izvršno		Dobro		Zadovoljavajuće		Nezadovoljavajuće	
Blato	3	2	66.67%	0	0%	0	0%	1	33.33%
Dubrovačko primorje	6	6	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Dubrovnik	34	33	97.06%	0	0%	1	2.94%	0	0%
Janjina	2	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Konavle	7	5	71.43%	1	14.29%	1	14.29%	0	0%
Korčula	8	5	62.5%	3	37.5%	0	0%	0	0%
Lastovo	4	4	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Lumbarda	3	2	66.67%	1	33.33%	0	0%	0	0%
Mljet	8	7	87.5%	0	0%	0	0%	1	12.5%
Opuzen	1	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Orebić	8	8	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Ploče	2	0	0%	0	0%	0	0%	2	100%
Slivno	5	4	80%	1	20%	0	0%	0	0%
Smokvica	1	1	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Ston	5	5	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Trpanj	2	2	100%	0	0%	0	0%	0	0%
Vela Luka	3	3	100%	0	0.0%	0	0%	0	0%
Župa dubrovačka	7	7	100%	0	0%	0	0%	0	0%

Slika 2. Prikaz godišnje ocjene kakvoće mora u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini (broj uzoraka; postotak)

13.4. Kakvoća otpadnih voda

U 2013. godini obavljene su analize kakvoće otpadnih voda 77 objekata uglavnom hotela, komunalnih društava, praonica, vinarija i odlagališta otpada na području cijele Dubrovačko-neretvanske županije. Na zahtjev tvrtke SGS Adriatica otpadne vode uzorkovane su s brodova cruisera koji uplovljavaju u Grušku luku. Ukupno je obrađeno 221 uzoraka od kojih je 99 uzoraka (35.74%) udovoljavalo uvjetima zadanim Vodopravnim dozvolama, dok 124 uzoraka (56.12%) nije udovoljavalo zadanim uvjetima. Analizirana je kakvoća 18 uzorka

(8.14%) koji nemaju propisane uvjete (MDK maksimalne dozvoljene koncentracije). Obzirom da još uvijek postoje komunalna društva, hoteli, pralionice i vinarije s kojima nije sklopljen ugovor o ispitivanju otpadnih voda u budućnosti možemo očekivati veći broj uzoraka. Popis tih objekata dostavljen je Državnoj vodopravnoj inspekciji i Hrvatskim vodama VGO Split.

13.5. Mikrobiološka čistoća ugostiteljskih objekata

U 2013. godini obavljene su kontrole mikrobiološke čistoće i mikrobiološke ispravnosti namirnica u preko 1000 ugostiteljskih objekata (hotela, restorana, trgovina, caffè barova, društvene prehrane) na području cijele županije. U 2.024 kontrole uzorkovano je 17.340 otisaka na mikrobiološku čistoću i 2.213 namirnice radi utvrđivanja mikrobiološke ispravnosti.

Od 2.024 kontrole, 121 (6 %) kontrola je dala nezadovoljavajuće rezultate mikrobiološke čistoće. Najlošija mikrobiološka čistoća je ustanovljena u mesnicama, hotelima i pekarnicama (oko 11-12% od ukupnog broja nezadovoljavajućih), te trgovinama (9%).

Tablica 1. Mikrobiološka čistoća objekata prema tipu objekta (po posjetama) u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

TIP OBJEKTA	MIKROBIOLOŠKA ČISTOĆA OBJEKTA (po broju posjeta objektu)		UKUPNO
	nezadovoljavajuća	zadovoljavajuća	
hotel	22 (12,4%)	156	178
caffè-bar	25 (4,9%)	487	512
mesnica	1 (11,1%)	8	9
trgovine: diskont, mini market, samoposluga, trgovina	26 (9%)	262	288
društvena prehrana: dječji vrtić, domovi, osnovna škola, opća bolnica	4 (2,4%)	166	170
pekarnica	17 (12,6%)	127	144
slastičarnica	1 (2,3%)	43	44
objekti brze prehrane: OBP tip II, fast food, sandwich bar	3 (6,4%)	44	47
mali ugostiteljski objekti: bistro, buffet, kavana, konoba, pečenjarnica, pivnica, pizzeria, restoran, snack bar, taverna, zalogajnica	22 (3,5%)	610	632
UKUPNO	121 (6%)	1.903 (94%)	2.024

Od 17.340 otisaka njih 1.148 (6,6%) nije udovoljavalo propisanim normativima mikrobiološke čistoće prema Pravilnika o učestalosti kontrole i normativima mikrobiološke čistoće u objektima pod sanitarnim nadzorom (NN 137/09). Mikrobiološki otisci uzeti su s posuđa, pribora, opreme, radnih površina i ruku djelatnika u ugostiteljskim objektima.

Tablica 2. Prosudba otisaka prema vrsti uzoraka u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. g.

VRSTA UZORKA	PROSUDBA OTISKA		UKUPNO
	neprihvatljivo	prihvatljivo	
čaše, šalice, pribor za jelo, tanjuri, zdjele	435 (3%) (38% od ukupno nezadovoljavajućih)	13.033 (97%)	13.467
radna površina: porculan, staklo, metal, plastika, drvo	70 (6%) (6% od ukupno nezadovoljavajućih)	1.041 (94%)	1.111
ruke	641 (23%) (56% od ukupno nezadovoljavajućih)	2.118 (77%)	2.759
UKUPNO	1.148 (6,6%)	16.169 (93,4%)	17.340

Najčešći uzrok neispravnosti otisaka bio je povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija i to najčešće sa ruku zaposlenog osoblja (23% od ukupnog broja uzetih otisaka ruku, odnosno 56% od ukupnog broja nezadovoljavajućih uzoraka). Nezadovoljavajuća mikrobiološka čistoća posljedica je nedostatnog čišćenja,

pranja i dezinfekcije.

13.6. Mikrobiološka kakvoća namirnica

Od 2.213 ispitanih namirnica 257 (12 %) uzoraka bilo je mikrobiološki neispravno, od čega ih je 179 (8%) bilo zdravstveno neispravno, a 78 uzorak (4 %) nije udovoljilo propisanim standardima zbog povećanog broja aerobnih mezofilnih bakterija ili kvasaca i plijesni. Zdravstveno neispravne namirnice su one iz kojih su izolirani patogeni ili potencijalno patogeni mikroorganizmi. Kod takvih je namirnica najčešće ustanovljen i povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija.

Tablica 1. Mikrobiološka ispravnost ispitanih uzoraka po grupama namirnica u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

VRSTA NAMIRNICA	OCJENA MIKROBIOLOŠKE ISPRAVNOSTI NAMIRNICE			UKUPNO
	NE udovoljava	Udovoljava	ZDRAVSTVENO NEISPRAVNA	
topla gotova jela	13 (1%)	1.050 (93%)	65 (6%)	1.128
hladna gotova jela	3 (4%)	54 (64%)	27 (32%)	84
kolači bez kreme	0	64 (98%)	1 (2%)	65
kremasti kolači	19 (4%)	338 (82%)	56 (14%)	413
keksi	0	1	0	1
svježi (meki) sir	6 (21%)	20 (69%)	3 (10%)	29
polutvrđi sir	0	173 (94%)	10 (6%)	183
tvrdi sir	0	6 (100%)	0	6
Sirevi s plijesnima	0	2 (100%)	0	2
mliječni i sirni namazi	0	5 (100%)	0	5
sladoledi	2 (2%)	99 (98%)	0	101
pekarski proizvodi	0	33 (100%)	0	33
sirovo meso i mesni pripravci	5 (25%)	15 (75%)	0	20
polutrajne kobasice	29 (36%)	39 (49%)	12 (15%)	80
trajne kobasice	0	25 (100%)	0	25
svježe (narezano) voće i povrće	0	4 (44%)	5 (56%)	9
sušeno i kandirano voće	1 (7%)	14 (93%)	0	15
kuhani i želirani voćni proizvodi	0	14	0	14
UKUPNO	78 (4%)	1.956 (88%)	179 (8%)	2.213

Najlošija mikrobiološka kvaliteta ustanovljena je kod svježe narezanog voća i povrća, hladnih gotovih jela, narezanih polutrajnih kobasica, te svježih sireva.

Povećan broj aerobnih mezofilnih bakterija u hrani posljedica je nehigijenskog rukovanja i/ili nepravilnog čuvanja. Iako ove bakterije nužno ne predstavljaju rizik za zdravlje potrošača, znatno narušavaju kakvoću proizvoda (hrane), a time i kakvoću ugostiteljske usluge. Aerobne mezofilne bakterije su najčešći parametar koji ne udovoljava propisanim mikrobiološkim kriterijima. Njihov povećan broj ustanovljen je kod 206 (11%).

26 uzoraka hrane (1%) bilo je zdravstveno neispravno zbog prisustva *Staphylococcus aureus*, koji u hrani predstavlja potencijalnu opasnost od stafilokoknog trovanja. Hrane iz koje je bio izoliran *S. aureus* sadržavala je i veliki broj aerobnih mezofilnih bakterija. Enterobakterije su izolirane iz 165 (8 %), a *Escherichia coli* iz 10 (4 %) uzoraka. Tijekom 2013. godine nije izolirana niti jedna salmonela.

Iz 3 uzorka (meki sir i torta od istog sira) izolirana je *Listeria monocytogenes*. Navedena bakterija uzročnik je listerioze, bolesti koja se najčešće dobiva isključivo konzumacijom zagađene hrane. U zdravih odraslih osoba infekcija ovom bakterijom prolazi asimptomatski ili slikom neinvazivnog febrilnoga gastroenteritisa. Posebice je opasan invazivni oblik koji najčešće pogada trudnice (pobacaj) i imunokompromitiranu populaciju – starije osobe, novorođenčad i bolesnike (septikemija i meningitis), iako se u oko 10% slučajeva pojavljuje kod osoba bez rizicnih cimbenika.

Mikrobiološka kakvoća namirnica može se poboljšati pravilnim čuvanjem namirnica, poboljšanjem

higijene (naročito higijene ruku) i pridržavanjem načela HACCP sustava (koji je zakonska obaveza svih subjekata u poslovanju s hranom).

Tablica 2. Udovoljavanje zakonski maksimalno dozvoljenoj koncentraciji (MDK) prema mikrobiološkim parametrima u namirnicama u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

MIKROBIOLOŠKI PARAMETAR	< MDK	> MDK	UKUPNO
Aerobne mezofilne bakterije	1.675 (89%)	206 (11%)	1.881
Aerobne sporogene bakterije	33 (100%)	0	33
<i>Enterobacteriaceae</i>	1.798 (92%)	165 (8%)	1.963
<i>Escherichia coli</i>	244 (96%)	10 (4%)	254
Kvasci	83 (82%)	18 (18%)	101
<i>Listeria monocytogenes</i>	1.282 (99,8%)	3 (0,2%)	1.285
Plijesni	98 (94%)	6 (6%)	104
<i>Salmonella</i> spp.	2.173 (100%)	0	2.173
Sulfireducirajuće klostridije	1.545 (100%)	0	1.545
<i>Staphylococcus aureus</i>	2.108 (99%)	26 (1%)	2.134

Glavnina uzoraka namirnica uzeto je na analizu po ugovoru sa strankama kao dio samokontrole (HACCP sustava) subjekata u poslovanju s hranom. Sanitarna inspekcija je u suradnji sa Zavodom u službenoj kontroli uzorkovala 108 uzorakamesa, kremastih kolača i gotovih jela.

Tablica 3. Mikrobiološka ispravnost namirnica po svrsi kontrole u Dubrovačko-neretvanskoj županiji u 2013. godini

SVRHA KONTROLE	OCJENA MIKROBIOLOŠKE ISPRAVNOSTI NAMIRNICE			UKUPNO
	Ne udovoljava	Udovoljava	Zdravstveno neispravna	
na zahtjev stranke	2	151	0	153
prema epidemiološkoj indikaciji	0	4	1	5
službena kontrola (sanitarna inspekcija)	11	79	18	108
po ugovoru (samokontrola)	65	1.722	160	1.947
UKUPNO	78	1.956	179	2.213

13.7. Provedba uvođenja i održavanja HACCP sustava u objektima

HACCP je alat koji pomaže proizvođačima hrane prilikom identifikacije, procjene i kontrole opasnosti koje mogu biti vezane za određeni proizvod ili cijelu proizvodnu liniju. Prema Zakonu o hrani (NN 46/07) i Pravilniku o higijeni hrane (NN 99/07), od 2009. godine potrebno je poslovanje, proizvodnju, pripremu i posluživanje hrane uskladiti s odredbama HACCP sustava.

Služba za zdravstvenu ekologiju pružala je usluge uvođenja i održavanja HACCP sustava. U razdoblju od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2013. u Zavodu za javno zdravstvo vezano uz implementaciju HACCP sustava obavljene su slijedeće usluge:

- 8 snimki stanja objekata s pisanim mjerama
- 10 zajedničkih edukacija o HACCP sustavu
- 11 treninga HACCP tima i osoblja u kuhinji
- 34 audita i verifikacije HACCP sustava.

Novih objekata u 2013. godini je bilo 8, a certificiranih objekata 14.

13.8. Program kontinuiranog mjerenja i razlikovanja peludi u zraku

U okviru službe za Zdravstvenu ekologiju Zavoda za javno zdravstvo Dubrovačko-neretvanske županije provodi se program kontinuiranog mjerenja i razlikovanja peludi u zraku. Cilj je praćenje različitih vrsta alergene peludi i njezine koncentracije, te utjecaja na zdravlje stanovništva.

Na mjernoj postaji, smještenoj na krovu zgrade Opće bolnice Dubrovnik, svakodnevno se prate kretanja alergene peludi u zraku od siječnja do kraja listopada. Na temelju dobivenih rezultata i prognoze vremena izrađuje se peludna prognoza za idućih nekoliko dana o čemu se izvješćuje javnost putem web stranica Zavoda i medija. Od sredine 2013. g. nabavljen je novi uzorkivač koji je postavljen na krov Doma zdravlja u Metkoviću, kako bi mogli pratiti kretanje koncentracija peludi i u neretvanskom kraju. Dobiveni podaci se obrađuju te prezentiraju u obliku peludnog kalendara na kraju godine.

14. DJELATNOST SLUŽBE ZA MIKROBIOLOGIJU

Marina Vodnica Martucci, dr.med. spec. med. mikrobiologije s parazitologijom

Služba za mikrobiologiju i parazitologiju ZZJZ, u čijem su sastavu tri laboratorija (Dubrovnik, Korčula i Vela Luka) obavljala je javno-zdravstvenu i konzilijarno-specijalističku dijagnostičku djelatnost primarno za potrebe pučanstva DNZ (cca 122 000 st.).

Služba za mikrobiologiju obavlja sljedeće poslove:

Bakteriološke pretrage:

- izolacija i identifikacija patogenih bakterija iz različitih uzoraka
- otkrivanje antigena patogenih bakterija i bakterijskih toksina
- određivanje osjetljivosti bakterija na antibiotike disk-difuzijskom metodom
- bakteriološka kontrola i nadzor površina i materijala u kontroli bolničkih infekcija
- biološka kontrola sterilizacije

Mikološke pretrage:

- izolacija i identifikacija gljiva (kvasaca i plijesni) iz različitih uzoraka

Parazitološke pretrage:

- otkrivanje parazita i/ili dijagnostičkih elemenata parazita raznih uzoraka

Virološke pretrage:

- otkrivanje virusnih antigena

Serološke pretrage:

- dokaz protutijela na virusne antigene u serumu
- dokaz protutijela na bakterijske antigene u serumu
- dokaz protutijela na autoantigene u serumu

Broj pretraga koji se obavi, ovisi o zahtjevima za dijagnostičkom uslugom, kod sumnje na bakterijsku, virusnu ili mikološku infekciju, kod sumnje na prisustvo parazita odnosno sumnje na kliconoštvo. Broj izvršenih mikrobioloških pretraga sam za sebe ne govori o zdravstvenom stanju populacije, niti je isključivi pokazatelj stvarnog prisustva bolesti kod upućenih nam pacijenata. Većina mikrobioloških nalaza može se prosuđivati i tumačiti isključivo na osnovu kliničke slike bolesti, odnosno prisustva simptoma infekcije kao i rezultata drugih dijagnostičkih pretraga. Ishod mikrobioloških pretraga prvenstveno ovisi o kvaliteti samog uzorka, njegovoj optimalnoj količini te ispravnom načinu oduzimanja, pohrani i transportu do laboratorija. Važno je vrijeme uzorkovanja u odnosu na tijek i trajanje bolesti, te predhodna antimikrobna, odnosno određena druga terapija. Izolacija i potvrda prisustva striktnog patogena sa mjesta infekcije dokaz je prisutnosti mogućeg uzročnika bolesti, međutim tumačenje nalaza uvjetno patogenog mikroorganizma u uzorku, u domeni je liječnika ordinarijusa, koji je uputio pacijenta i ima uvid u kompletnu kliničku sliku i nalaze drugih pretraga.

U Službi za mikrobiologiju se godišnje zaprimi i obradi cca 85 000 raznih vrsta uzoraka, u najvećem broju, vanbolničkih pacijenata, i na toj razini se održava broj uzoraka kroz više godina (prikaz za razdoblje od 5 godina).

Tablica 1. Broj uzoraka po godinama

GODINA	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
BR. UZORAKA	85 986	87 181	88 896	86 246	87 838

U 2013. godini bilo je obrađeno **87 838** uzoraka, a izvršeno je **92 756** pretraga, za **30 588** korisnika. Uzoraka ležećih pacijenata OB Dubrovnik bilo je **9 155** (2 676 pacijenata). U taj broj bolničkih uzoraka nisu ubrojani uzorci stolica i serumi; bilo je ukupno **2 880** stolica koje su obrađene na bakterijske i virusne uzročnike infekcija gastrointestinalnog trakta (2 142 odraslih osoba i 738 djece), kod uputne dijagnoze infektivnog proljeva, odnosno gastroenterokolitisa.

Uzoraka stolica koje su obrađene na kliconoštvo (salmonele, šigele) bilo je **15 245**, a uzoraka stolica koje su obrađene s ciljem otkrivanja parazita (uglavnom sistematski pregledi) bilo je **12 572**.

Od ukupnog broja uzoraka, zaprimljenih i obrađenih u laboratorijima Službe za mikrobiologiju, najveći broj se

odnosio na uzorke stolica (**34 303, 39,05%**), uzorke srednjeg mlaza urina (**23 014, 26,20 %**), obrisaka ždrijela (**6 930, 7,89%**), obrisaka nosa i nazofarinksa (ukupno **4 900**), obrisaka cerviksa (**3 315**), obrisaka rana i kožnih promjena (ukupno **2 587**). Invazivnih, primarno sterilnih, uzoraka bilo je **2 054 (2,34 %)**, i njih uglavnom čine bolnički uzorci.

Koliko je značajno ispravno oduzimanje uzoraka i pravilan postupak čuvanja do obrade može ilustrirati primjer uzorka urina (srednjeg mlaza), koji se obrađuje radi dijagnoze urinarne infekcije, a koje su u pravilu bakterijske etiologije i zahtijevaju antimikrobnu terapiju. Od 23 014 uzoraka, koliko ih je obrađeno u 2013. godini, 5 630 uzoraka je sadržavalo rezidentnu floru distalne uretre, a kod 712 uzoraka je izolirano više vrsta fekalnih bakterija, što predstavlja kontaminaciju uzorka. Neispravno uzetih urina bilo je 6 342, što je 27%. Uzoraka u kojima nakon kultivacije nije porasla niti jedna bakterija, dakle ostali su u kulturi sterilni bilo je 10 120 (44%). Kod određenog broja tih uzoraka moguće se radilo i o inhibiciji rasta, zbog započete antimikrobne terapije. Stoga nije moguće ispravno tumačiti nalaz bez dodatnih anamnestičkih podataka, te donositi zaključak o zastupljenosti infekcija urinarnog trakta na osnovu broja i nalaza urinokultura.

Brzim kromatografskim testovima detektirali su se antigeni (virusni, bakterijski) direktno u uzorku. Na taj način obrađeno je **979** uzoraka stolica na detekciju **adenovirusa (26 pozitivnih, 2,66%)** i **rotavirusa (190 pozitivnih, 19,41%)**, **1 017** uzoraka stolica na antigen **Helicobacter pylori (331 pozitivnih, 32,55%)**, **121** uzoraka stolica na antigen GDH **C.difficile** (samo **17** pozitivnih, koje su testirane i na prisustvo toksina). Uz to je testirano **64** uzoraka stolica na toksin A i B C.difficile, prije nego što je uveden skrining test na samo prisustvo bakterije Clostridium difficile (dokaz antigena GDH) u uzorku.

2013. godine uveden je i test detekcije **norovirusa**, ali je bilo samo 3 zahtjeva za tom pretragom, kao i za detekcijom shiga toksina (verotoksina) E.coli.

Na respiratorne viruse obrađeno je **72** obriska nazofarinksa (**virus influenza A i B**), od kojih je samo 1 bio pozitivan na antigen influence A.

Na antigen **Legionella pneumophila serogrupe 1** testirano je **99** uzoraka urina. Rezultat je bio u **3** uzorka pozitivan (**3,03%**) .

Direktnom imunofluorescencom traženo je prisustvo **Chlamydia trachomatis** u genitalnim brisevima (uretra, cerviks), te je pregledano je **608** mikroskopskih preparata. Obrisaka konjunktive na klamidiju bilo je **32**. Od ukupno **640** uzoraka, pozitivan rezultat pretrage bio je u **5** uzoraka (**0,78%**).

Kultivirano je **1 455** urogenitalnih uzoraka na mikoplazme (*Mycoplasma hominis* i *Ureaplasma urealyticum*). Pozitivnih uzoraka na *M.hominis* bilo je **37 (2,54%)**, a na *U.urealyticum* **376 (25,84%)**.

Uzoraka seruma za serološke pretrage koje se rade u laboratorijima Službe bilo je **3 052 (3,47 %)**. Izvršeno je **5 954** seroloških pretraga, na **3 052** uzorka seruma od 2 376 pacijenata. Ti se brojevi odnose na bolničke i vanbolničke pacijente.

Tablica 2. : broj pojedinih seroloških pretraga izvršenih u 2013.g.

PRETRAGA	AST-O	CRP	Heterofilna antitijela	Rheuma faktor	TPHA	VDRL	Vidas EBV	Waler Rose
BROJ	2 183	258	698	1 267	22	26	233	1 267

Tablica 3. prikazuje broj (najznačajnijih) izoliranih bakterijskih patogena iz raznih bolesničkih uzoraka.

Rod i vrsta bakterije	Broj izolata
<i>Acinetobacter spp.</i>	119
<i>Campylobacter spp</i>	134
<i>E.coli</i>	3 793
<i>Enterococcus spp.</i>	915
<i>Klebsiella, Enterobacter, Serratia</i>	1 022
<i>Haemophilus influenzae</i>	272
<i>Moraxella catarrhalis</i>	305
<i>Neisseria meningitidis</i>	1
<i>Proteus spp.</i>	602
<i>Pseudomonas aeruginosa i Pseud.spp.</i>	854
<i>Salmonella spp.</i>	157
<i>Staphylococcus aureus</i>	928
<i>Staphylococcus saprophyticus</i>	34
<i>Streptococcus pyogenes (+ BHS gr C i G)</i>	1 148
<i>Streptococcus agalactiae</i>	370
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	433
<i>Shigella spp.</i>	1
<i>Yersinia enterocolitica</i>	2
Ukupno	11 090

Iz navedene tablice je evidentno da je broj značajnih bakterijskih izolata bio preko **11 000**.

Disk difuzijskim postupkom i E-testom prema metodologiji EUCAST (European Committee on Antimicrobial Susceptibility Testing), testirana je osjetljivost na antimikrobna sredstva. Kod rezistentnih izolata bakterija primjenjivane su metode detekcije mehanizama rezistencije, a izuzetno rezistentni i neuobičajeni fenotipi bakterijskih izolata slali su se prema dogovoru stručnog društva kliničkih mikrobiologa Hrvatske u Referentne Centre na retestiranja.

Tijekom posljednja tri mjeseca (za rjeđe izolate čitavu godinu) testirala se osjetljivost značajnih izolata na predloženi širi dijapazon antimikrobnih lijekova, što se prati duže vrijeme na razini države u okviru rada Odbora za praćenje rezistencije bakterija na antibiotike u Republici Hrvatskoj (obuhvatnost 90% mikrobioloških laboratorija). Objedinjeni podaci su tiskani u brošuri „Osjetljivost i rezistencija bakterija na antibiotike u Republici Hrvatskoj u 2013.g.“, sa svrhom racionalizacije propisivanja empirijske antimikrobne terapije i širenja svjesnosti o stupnju rezistencije (dostupna na internetskoj stranici <http://iskra.bfm.hr/hrv>).

Za našu županiju, rezistencija beta-hemolitičkog streptokoka grupe A (*Streptococcus pyogenes*) na makrolide bila je 21%, što je više od prosjeka na razini RH (10%), te je lijek izbora penicilinski antibiotik, a u slučaju preosjetljivosti cefalosporin ili klindamicin (rezistencija 5%).

Streptococcus pneumoniae je imao višu stopu rezistencije na oralne peniciline (24%), makrolide (26%), dok je na amoksicilin bilo 7 % rezistentnih, a 4% smanjene osjetljivosti. Amoksicilin je najčešća preporuka za empirijsko liječenje otitis media i lakše izvanbolničke pneumonije prema raznim internacionalnim smjernicama. Parenteralni penicilin je bio djelotvoran kod 91% pneumokoknih infekcija koje ne zahvaćaju CNS (9% rezistentnih).

Staphylococcus aureus kao značajan bolnički i izvanbolnički patogen, pokazuje trend smanjenja stope meticilin rezistentnih sojeva (udio 13% u 2013.g). MRSA sojevi su uglavnom bolnički izolati. Među meticilin osjetljivim stafilokokima bilo je 17% rezistentnih na azitromicin, 15% rezistentnih na klindamicin, 6% rezistentnih na ciprofloksacin, te 8% rezistentnih na gentamicin.

Escherichia coli je imala manji porast stope rezistencije na ampicilin (2013 g. 43%, 2012.g. 39%), a rezistencija na kotrimoksazol je iznosila 19%, što je neznatno niže od hrvatskog prosjeka (ampicilin 48%, kotrimoksazol 24%). Rezistencija na kinolone je iznosila 11%, na gentamicin 5%, kao i na 3. generaciju cefalosporina. Rezistencija na karbapeneme nije detektirana kod naših izolata *E.coli*.

Među ostalim praćenim enterobakterijama (*Klebsiella pneumoniae*, *Proteus mirabilis*, *Enterobacter spp.*, *Serratia spp.*) zamijećen je rast rezistencije, pa je tako kod *Klebsiella pneumoniae* iznosila 20% na koamoksiklav, 19% na ceftriakson, 19 % na kinolone, 17% na gentamicin, 23% na kotrimoksazol. U našoj županiji nije bilo klebsijela koje stvaraju karbapenemaze, kao ni enterobaktera, koji je pokazao rezistenciju od 1% na nivou RH. *Proteus mirabilis* također pokazuje trend porasta rezistencije na sve testirane beta laktame (porast od 14% na amoksiklav te 10% na cefalosporine 3.generacije), ali i na kinolone (porast rezistencije za 17% !), što daje naznaku pojave budućeg problema zbog urođene rezistencije na kolistin, te niže osjetljivost na karbapeneme.

Problem također predstavlja *Pseudomonas aeruginosa* sa porastom rezistencije na sve testirane (ceftazidim 22%, cefepim 18%, ciprofloksacin 24%, gentamicin 24%) antibiotike osim na karbapeneme (9%) i kolistin (0 %). Isto tako, sve je značajniji bolnički patogen sa rastućom rezistencijom *Acinetobacter baumannii*, premda kod nas nije bio toliko zastupljen kao u većim bolničkim sredinama, gdje je rezistencija na

karbapeneme dosegla gotovo 80%. Naš sojevi su imali rezistenciju od 11%, ali je bila visoka rezistencija na ciprofloksacin (44%), gentamicin (56%), amikacin (33%), kotrimoksazol (33%), te ampicilin sa sulbaktamom (22%).

Kod ostalih praćenih izolata nije bilo značajnijih odstupanja od osjetljivosti ranijih razdoblja, a zaključno se može očekivati i daljnji rast rezistencije, te mogućnost unosa multirezistentnih sojeva kakvi su već problem u određenim bolničkim sredinama drugih županija.

Zaključno, zdravstveno-statistički pokazatelji u okviru infektivnih stanja prvenstveno mogu biti prijave zaraznih bolesti, a manje su to rezultati mikrobioloških pretraga; rezultat pretrage ovisi o mnogo čimbenika, prvenstveno o kvaliteti i vrsti uzorka, a zatim i o pacijentu, njegovoj dobi, zdravstvenom stanju, pridruženim bolestima. Nije zanemariva niti činjenica da obuhvat populacije mikrobiološkim pretragama nije ujednačen i ravnomjerno zastupljen, što ovisi o dostupnosti, edukaciji, stavovima i drugim čimbenicima od strane pacijenta i liječnika.